

ЗВІТ З АНАЛІЗУ ПОЛІТИК

ПРОЄКТ ДОКУМЕНТУ



UNITED NATIONS
INDUSTRIAL DEVELOPMENT ORGANIZATION



Schweizerische Eidgenossenschaft
Confédération suisse
Confederazione Svizzera
Confederaziun svizra

Swiss Confederation

©2021

UNIDO 2021. Всі права захищені. Цей документ підготовлений без офіційного редагування ООН. Використовувані позначення та подання матеріалів у цьому документі не означають висловлення будь-якої думки з боку Секретаріату Організації Об'єднаних Націй з промислового розвитку (UNIDO) щодо правового статусу будь-якої країни, території, міста чи району або її влади, або щодо делімітації її кордонів чи кордонів, або її економічної системи або ступеня розвитку. Такі позначення, як „розвинений”, „індустріальний” чи „розвивається”, призначені для статистичної зручності і не обов'язково висловлюють судження про те, на якому етапі досягла конкретна країна чи область у процесі розвитку. Згадування назв фірм або комерційних продуктів не є схвалено UNIDO.

Погляди, висловлені в цьому документі, належать до поглядів авторів і не обов'язково відображають погляди UNIDO та його керівних органів, а також Уряду Швейцарії.



ЗМІСТ

ПОДЯКА	2
СКРОЧЕННЯ	3
Відповідальність.....	3
1 ВСТУП.....	4
1.1 Глобальна програма екоіндустріальних парків в Україні: реалізація на місцевому рівні	4
1.2 Відповідність	4
1.3 Цілі звіту.....	5
2 МЕТОДОЛОГІЯ	6
2.1 Інструменти для аналізу політики.....	6
2.2 Джерела інформації для оцінки політик в Україні.....	7
3 АНАЛІЗ ПОЛІТИК ТА РЕГУЛЯТОРНОГО СЕРЕДОВИЩА.....	8
3.1 Розвиток індустріальних парків в Україні	9
3.2 Оцінка національних політик та нормативних актів в Україні, пов'язаних із розроблення політики ЕІП, включаючи структури управління, що стосуються ЕІП	13
3.3 Порівняння національних умов із міжнародними рекомендаціями до ЕІП, виявлення можливостей для розвитку ЕІП в Україні.....	21
3.4 Бар'єри, які можуть перешкоджати розробці або впровадженню політики ЕІП	35
3.5 Пропозиції щодо бачення/цілі політики екоіндустріальних парків в Україні за допомогою Теорії змін.....	40
3.6 Можливості для інтеграції політики ЕІП в існуючі національні політики та нормативно-правові акти та ефективні інструменти.....	42
3.7 Пропозиції щодо впровадження політики ЕІП в рамках проекту GEIPP – Україна	45
ВИСНОВКИ.....	57
ДОДАТОК А.....	58
ДОДАТОК Б.....	63

ПОДЯКА

Автор звіту:

- » Вікторія Школьна, національний експерт

Спеціальні подяки:

- » Рана Сінгх, менеджер проєкту
- » Цезар Барахона, міжнародний експерт
- » Бранко Дуніч, міжнародний експерт
- » Антон Клещов, національний координатор Проєкту
- » Ольга Романів, національний експерт

Цей звіт підготовано, як частину Проєкту GEIPP – Україна, що втілюється UNIDO за фінансової підтримки SECO в рамках Глобальної програми з екоіндустріальних парків (GEIPP) в країнах, що розвиваються та в країнах з перехідною економікою.



СКОРОЧЕННЯ

ЕІП	Екоіндустріальний парк
GEIPP	Global Eco-Industrial Parks Programme
ІП	Індустріальний парк
UNIDO	United Nations Industrial Development Organization

Відповідальність

UNIDO 2019. Всі права захищені. Цей документ підготовлений без офіційного редагування ООН. Використовувані позначення та подання матеріалів у цьому документі не означають висловлення будь-якої думки з боку Секретаріату Організації Об'єднаних Націй з промислового розвитку (UNIDO) щодо правового статусу будь-якої країни, території, міста чи району або їх влади, або щодо делімітації її кордонів чи кордонів, або її економічної системи або ступеня розвитку. Такі позначення, як «розвинений», «індустріальний» чи «розвивається», призначені для статистичної зручності і не обов'язково висловлюють судження про те, на якому етапі досягла конкретна країна чи область у процесі розвитку. Згадування назв фірм або комерційних продуктів не є схвалено UNIDO.

Погляди, висловлені в цьому документі, належать до поглядів авторів і не обов'язково відображають погляди UNIDO та його керівних органів, а також Уряду Швейцарії.



1 ВСТУП

1.1 Глобальна програма екоіндустріальних парків в Україні: реалізація на місцевому рівні

Ціллю Глобальної програми екоіндустріальних парків (Global Eco-Industrial Parks Programme, GEIPP) є демонстрація практичності і переваг моделі екоіндустріальних парків у зростанні ресурсоефективності і підвищенні економічних, екологічних і соціальних показників бізнесу, таким чином сприяючи інклюзивному і сталому розвитку промисловості в країнах з перехідною економікою та країнах, що розвиваються.

Компонент 1 (координація на рівні країни) проєкт Global Eco-Industrial Parks Programme – Ukraine: Country level intervention (GEIPP – Україна):

» **Результат 1:** ЕІП стимулюється та враховується у відповідній політиці та нормативних актах, що веде до посилення ролі ЕІП в екологічній, промисловій та інших відповідних політиках в Україні.

Метою цього результату, як описано в Глобальному проєктному документі, є підвищення ролі ЕІП у відповідних політиках на національному рівні, узгоджених із підходом Національної циркулярної економіки. Таким чином, GEIPP в Україні охоплюватиме національний та регіональний рівень.

» **Результат 2:** Виявлено можливості ЕІП та розпочато впровадження, з підтвердженням екологічних (наприклад, продуктивності ресурсів) економічних та соціальних вигід, досягнутих підприємствами.

Компонент 2 (Глобальний розвиток знань) зосереджений на розробці конкретних інструментів ЕІП та розповсюдженні міжнародного досвіду.

Цей звіт є частиною вкладу Проєкту GEIPP – Україна на національному рівні України, зокрема результату 1.1 «Оцінка існуючого потенціалу установ та постачальників послуг щодо розвитку ЕІП», який було розпочато у жовтні 2019 року та впроваджуватиметься 5 років.

1.2 Відповідність

Впровадження політики ЕІП охоплює різні сектори та політики, зокрема, економічну, інвестиційну, екологічну, промислову та фіскальну. Зазначене вимагає оцінки існуючої національної політики та нормативно-правових актів, включаючи структури управління на національному та локальному рівнях, що мають відношення до політики ЕІП у країні, та виявлення потенційних прогалин та можливостей



для розвитку ЕІП, а також перспектив інтеграції політики ЕІП в існуючі національні політики та нормативно-правові акти.

1.3 Цілі звіту

Цілями цього звіту є:

- » проаналізувати національні політики по відношенню до політики сприяння ЕІП в Україні, здійснити оцінку існуючої політики та нормативних актів, включаючи структури управління, що мають відношення до ЕІП у країні;
- » виявити потенційні прогалини та можливості для розвитку ЕІП;
- » виявити бар'єри, які можуть перешкодити розробці або реалізації політики ЕІП;
- » визначити можливості для розробки основи політики ЕІП для інтеграції до існуючих місцевих політик та положень, визначити пріоритетні варіанти втручання в політику ЕІП;
- » визначити найбільш підходящі інструменти політики;
- » переглянути успішну міжнародну політику ЕІП, яка застосовується до умов України;
- » розробити пропозицію щодо бачення/цілі політики ЕІП у країні, використовуючи теорію змін;
- » запропонувати обсяг заходів з втручання в політику ЕІП як частину проекту ЮНІДО.



2 МЕТОДОЛОГІЯ

2.1 Інструменти для аналізу політики

Методологія, використана у цьому звіті, базується на розробках UNIDO для політики ЕІП^{1,2,3,4}, та інструменту політики UNIDO, розроблені для Програми GEIPP.

Цей звіт містить сучасні дані аналізу політики, визначені у проектному документі «Глобальна програма екологічних промислових парків - Україна: втручання на рівні країни».

Політичний інструмент ЮНІДО, згаданий вище, включає наступний набір модулів та цілей (таблиця 1).

Таблиця 1: Модулі та мета інструменту політики UNIDO

Модуль	Мета інструменту політики UNIDO
Модуль 1: Аналіз стейкхолдерів	Оцінка стейкхолдерів щодо їхньої відповідності для участі у процесі політики ЕІП, з основним акцентом на стейкхолдерах, що стосуються політики та необхідності вкладу проекту ЕІП
Модуль 2: Розроблення мети політики	Сприяння у визначенні політичного бачення / цілі розвитку ЕІП, використовуючи теорію змін
Модуль 3: Огляд існуючих політик	Створення огляду існуючої політики та структур управління, що мають відношення до ЕІП у країні, та потенціалу для інтеграції ЕІП у існуючі політики / структури
Модуль 4: Пріоритети вкладу	Сформувати розуміння потенційних компромісів між варіантами втручання в політику ЕІП
Модуль 5: Огляд інструментів політики	Представити огляд інструментів політики, пов'язаних з ЕІП, та допомогти у виборі найбільш підходящих інструментів політики для політик, пов'язаних з ЕІП
Модуль 6: Планування дій політики ЕІП	Сприяння масштабним політичним діям у рамках проекту ЕІП

1 Handbook for Eco-Industrial Parks (2017) https://open.unido.org/api/documents/7523639/download/UNIDO%20Eco-Industrial%20Park%20Handbook_English.pdf

2 An International Framework For Eco-Industrial Parks (December 2017) <https://openknowledge.worldbank.org/bitstream/handle/10986/29110/122179-WP-PUBLIC-AnInternationalFrameworkforEcoIndustrialParks.pdf?sequence=1&isAllowed=y>

3 A Practitioner's Handbook For Eco-Industrial Parks Implementing the International EIP Framework (September 2018) <https://openknowledge.worldbank.org/bitstream/handle/10986/30458/129958-WP-PUBLIC-A-Practitioners-Handbook-for-Eco-Industrial-Parks.pdf?sequence=1&isAllowed=y>

4 Practitioner's Guide to Strategic Green Industrial Policy (2016) https://www.unido.org/sites/default/files/2016-11/practitioners_guide_to_green_industrial_policy_1_0.pdf



2.2 Джерела інформації для оцінки політик в Україні

Національна інформація та дані про політики пов'язані із політикою ЕІП базуються на таких даних:

- » Офіційні веб-сторінки державних органів та установ, законодавство та наявні законопроекти і проекти актів;
- » Інтерв'ю з ключовими зацікавленими сторонами в рамках анкети на основі модулів та цілей інструменту політики UNIDO.

Також питання політики, пов'язані з розвитком ЕІП, будуть обговорені на семінарі, проведеному UNIDO в рамках Проекту GEIPP – Україна в лютому 2021 року.

Усі офіційні веб-сторінки були використані в жовтні 2020 – лютому 2021 року. Інтерв'ю із зацікавленими сторонами були проведені в жовтні-грудні 2020 року.



ЗНАЛІЗ ПОЛІТІК ТА РЕГУЛЯТОРНОГО СЕРЕДОВИЩА

В Україні існує законодавча ієрархія, згідно з якою встановлюються субординація та взаємозв'язок нормативно-правових актів.

Конституція України має найвищу юридичну силу. Закони (та підзаконні акти) приймаються відповідно до Конституції України. Закони (як і Кодекси) мають найвищу юридичну силу стосовно підзаконних актів. Укази Президента України та постанови Верховної Ради України (Парламенту), прийняті відповідно до Конституції та законів України, мають найвищу юридичну силу стосовно правових актів Кабінету Міністрів України (Уряду). Підзаконні акти центральних органів виконавчої влади мають найвищу юридичну силу стосовно виконавчих актів нижчого рівня. Підзаконними актами з метою зменшення їх юридичної сили є:

- » укази Президента України нормативного характеру;
- » закони, прийняті Верховною Радою України (Парламентом) та постанови;
- » постанови та розпорядження Кабінету Міністрів України (Уряду) нормативного характеру, стратегічні та планові документи;
- » нормативно-правові акти міністерств та центральних органів виконавчої влади;
- » рішення місцевих органів влади.

Міжнародні угоди, ратифіковані Парламентом, є частиною національного законодавства. У разі розбіжностей між таким міжнародним договором та національним законодавством перевагу мають положення міжнародного договору.

Рисунок 1 ілюструє законодавчу ієрархію в Україні.



Рисунок 1. Законодавча ієрархія в Україні



Конституція України визначає основу державних стратегічних та програмних документів, а саме:

- » Парламент визначає основи внутрішньої та зовнішньої політики та стратегічного курсу на повноправне членство України в Європейському Союзі та в Організації Північноатлантичного договору (далі – НАТО);
- » Уряд реалізує стратегічний курс на повноправне членство України в Європейському Союзі (далі – ЄС) та в Організації Північноатлантичного договору, відповідно до цього уряд приймає стратегічні та планові документи. Крім того, Уряд приймає власну Програму дій, яка має бути схвалена Парламентом.

3.1 Розвиток індустріальних парків в Україні

Вперше засади створення індустріальних парків (далі – ІП) були визначені в базовому Законі про індустріальні парки від 21 червня 2012 р. № 5018-VI (далі – Закон про ІП). Метою Закону про ІП є забезпечення економічного розвитку та підвищення конкурентоспроможності територій, активізація інвестиційної діяльності, створення нових робочих місць, розвиток сучасної виробничої та ринкової інфраструктури. З часу прийняття Закону про ІП розвиток ІП не зазнав суттєвого зростання, головним чином через відсутність системних стимулів, виклики інвестиційної діяльності та промислового розвитку. До Закону про ІП тричі вносились зміни, які суттєво не змінили його положень, маючи більш технічний характер.

Відповідно до статті 1 Закону про ІП, ІП – це визначена ініціатором створення ІП відповідно до містобудівної документації облаштована відповідною інфраструктурою територія, у межах якої учасники ІП можуть здійснювати господарську діяльність у сфері переробної промисловості, а також



науково-дослідну діяльність, діяльність у сфері інформації і телекомунікацій на умовах, визначених Законом про ІП та договором про здійснення господарської діяльності у межах ІП.

Інформація щодо основних положень Закону про ІП наведена у додатку А.

Міністерство розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства (далі – Мінекономіки) є уповноваженим органом у сфері ІП. На сьогодні, Мінекономіки розроблено зміни до Закону про ІП, покликані вдосконалити його загальні положення.⁵

Згідно з Законом про ІП та Положенням⁶, Мінекономіки здійснює такі повноваження:

- » забезпечує формування та реалізацію державної політики у сфері ІП.
- » щокварталу отримує від керуючої компанії звіти про результати функціонування ІП;
- » звертається до органів державної влади, підприємств, установ та організацій щодо вирішення питань, пов'язаних із створенням та функціонуванням ІП;
- » забезпечує сприятливі умови для створення та функціонування ІП;
- » веде Реєстр ІП;
- » здійснює моніторинг функціонування ІП;
- » забезпечує інформаційну та консультаційну підтримку ініціаторів створення і керуючих компаній та в інший спосіб сприяє залученню учасників;
- » забезпечує доступ до публічної інформації, пов'язаної з діяльністю ІП;
- » інформує центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну податкову політику, центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну митну політику, та відповідні місцеві державні адміністрації про ініціаторів створення, керуючі компанії та учасників ІП;
- » забезпечує надання керуючим компаніям та ініціаторам створення - суб'єктам господарювання за рахунок коштів, передбачених Державним бюджетом України на відповідний рік, безвідсоткових кредитів (позик), цільового фінансування на безповоротній основі для облаштування ІП;
- » забезпечує ведення Реєстру ІП⁷ і моніторинг функціонування ІП, включених до Реєстру;
- » забезпечує функціонування постійно діючої міжвідомчої комісії з підготовки рекомендацій щодо включення ІП до Реєстру ІП.

Відповідно до Закону про ІП, Мінекономіки розробляє та подає на затвердження Уряду порядок ведення Реєстру ІП. Включення ІП до Реєстру дозволяє отримувати державну підтримку та використовувати державне стимулювання.

За інформацією Мінекономіки, станом на 05.02.2021 до Реєстру ІП включено 46 парків та їх кількість зростає з 2014 року (рисунок 2).

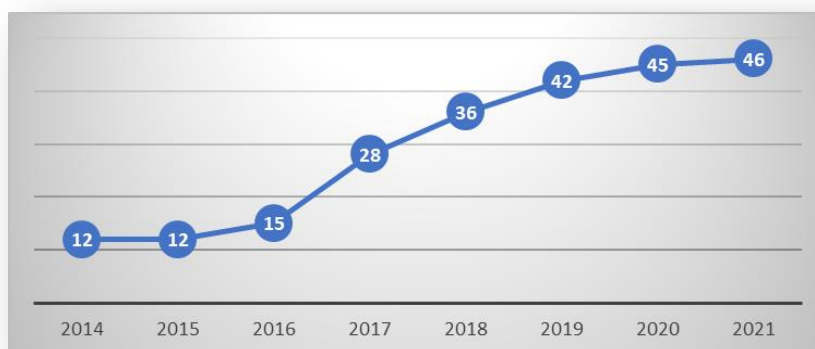
⁵ http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=71012

⁶ <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/838-2019-%D0%BF#Text>

⁷ Відповідно до Закону, існує обмеження для включення до Реєстру ІП парків з діючими підприємствами, що означає надання державної підтримки ІП виключно типу «greenfield».



Рисунок 2. Динаміка створення ІП в Україні



З 46 ІП у Реєстрі ініціаторами створення 28 ІП виступили міські ради, 2 ІП – обласні адміністрації, 1 ІП – районна рада, ініціаторами 13 ІП виступили бізнес-структури та 2 ІП – громадяни. Таким чином, ініціаторами створення 67% ІП є місцеві органи. У 58 % ІП комунальне право власності на земельні ділянки, на яких їх створено ІП.

Щодо ІП, включених до Реєстру, у 23 – вибрано керуючі компанії, у 8 – залучено учасників (всього 10 учасників). Зважаючи, що лише 8 ІП залучили учасників, існування 83% ІП є задокументованим без здійснення операційної діяльності. Таким чином існує ситуація, коли ІП, включені до Реєстру, не демонструють значного розвитку, оскільки їх розвиток не вважається пріоритетом відповідних громад та регіонів.

При цьому, за інформацією Мінекономіки, станом на 28.12.2020 існує 8 ІП, створених до 2015 року, а також 16 ІП, утворених після 2015 року щодо яких наявні підстави для їх ліквідації відповідно до частини першої статті 37 Закону про ІП.

Також в Україні функціонують індустріальні парки, які не включені до Реєстру індустріальних парків⁸, але які є функціонуючими.

Державна підтримка ІП може надаватися за рахунок державного та місцевих бюджетів та з інших джерел, не заборонених законом. Мінекономіки, місцеві державні адміністрації, виконавчі органи відповідних місцевих рад можуть подавати пропозиції до проекту Державного бюджету України та проектів рішень відповідних місцевих бюджетів щодо фінансової підтримки ІП. Також позики, цільове фінансування на безповоротній основі для оснащення ІП можуть надаватися керуючим компаніям ІП та ініціаторам ІП за рахунок коштів державного бюджету. Разом з тим, такі норми мають скоріше рекомендаційний, ніж обов’язковий характер, здебільшого через брак коштів державного бюджету. Державна підтримка за рахунок коштів місцевих бюджетів здійснюється відповідно до рішень місцевих рад про місцевий бюджет. На практиці місцеві бюджети в основному фінансують підготовку проектної документації, відведення земельних ділянок, інфраструктуру та інші заходи, необхідні для створення та функціонування ІП.

Митні пільги для ІП визначені у 2012 році. Частиною шостою статті 287 Митного кодексу України передбачено, що при ввезенні на митну територію України від оподаткування митом звільняються:

⁸ Міністерство розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України <https://me.gov.ua/Documents/List?lang=uk-UA&id=6463d3ba-aa13-4e54-8db9-0f36642c43d9&tag=IndustrialniParkiVUkraini>



устаткування, обладнання та комплектуючі до них, матеріали, що не виробляються в Україні, які не є підакцизними товарами та ввозяться ініціаторами створення - суб'єктами господарювання, керуючими компаніями індустріальних парків для облаштування індустріальних парків;

устаткування, обладнання та комплектуючі до них, що не виробляються в Україні та не є підакцизними товарами, які ввозяться учасниками індустріальних парків для здійснення господарської діяльності у межах індустріальних парків.

Переліки такого устаткування, обладнання та комплектуючих до них, матеріалів з визначенням їх кодів згідно з УКТ ЗЕД, порядок та обсяги ввезення таких товарів *визначаються Кабінетом Міністрів України*. Вивільнені кошти використовуються відповідними суб'єктами для:

- » облаштування ІП, у тому числі з використанням новітніх, енергозберігаючих технологій;
- » запровадження новітніх технологій, пов'язаних з господарською діяльністю у межах ІП;
- » збільшення випуску продукції та зменшення витрат у межах ІП;
- » здійснення науково-дослідної діяльності у межах ІП;
- » повернення кредитів та оплати інших запозичень, використаних на облаштування ІП та здійснення у їх межах господарської діяльності, а також для сплати відсотків за такими кредитами та запозиченнями.

Водночас вказаний механізм *на практиці не застосовувався*, оскільки відповідно до чинного законодавства можливе:

- » ввезення за пільговими ставками ввізного мита (до 0%) товарів, що походять з держав - членів ЄС (із 01.01.2016 розпочалося тимчасове застосування Глави IV Угоди про асоціацію між Україною та ЄС в частині поглибленої та всеохоплюючої зони вільної торгівлі, Світової організації торгівлі);
- » ввезення без сплати ввізного мита товарів з метою інвестування на підставі договорів (контрактів) або як внесок іноземного інвестора до статутного капіталу підприємства з іноземними інвестиціями може здійснюватися і відповідно до частини другої статті 287 Митного кодексу України.

Також для керуючих компаній і учасників ІП відповідні органи місцевого самоврядування та органів виконавчої влади можуть:

- » надавати пільги з податку на нерухоме майно, з об'єктів житлової та/або нежитлової нерухомості, пільги щодо земельного податку, що сплачується на відповідній території, які встановлюються за рішенням органів місцевого самоврядування відповідно до підпункту 266.4.2 статті 266 та пункту 284.1 статті 284 Податкового кодексу України;
- » встановлювати мінімальний розмір орендної плати за оренду земельної ділянки державної чи комунальної власності (річна сума платежу не може бути меншою розміру земельного податку, встановленого для відповідної категорії земельних ділянок на відповідній території) За рішенням відповідних органів місцевої влади відповідно до пункту 288.5 статті 288 Кодексу, можливе.

Фінансування **розвитку інфраструктури** ІП, включених до Реєстру, а також створення умов для їх функціонування можливе за рахунок витрат:

- » Державного фонду регіонального розвитку, як передбачено статтею 241 Бюджетного кодексу України;
- » цільових субвенцій відповідно до статті 97 Бюджетного кодексу України;
- » місцевих бюджетів;



» інших джерел (гранти, кошти приватних інвесторів).

Державний фонд регіонального розвитку є одним із інструментів, що дозволяє отримувати державні кошти на розвиток місцевих проектів. Витрати Державного фонду регіонального розвитку здійснюються на реалізацію інвестиційних програм та проектів регіонального розвитку, спрямованих на регіональний розвиток, створення **інфраструктури індустріальних парків** та виконання пріоритетів Державної стратегії регіонального розвитку та регіональних стратегій. Під час фінансування за рахунок коштів Державного фонду регіонального розвитку, встановлено вимогу до співфінансування з місцевих бюджетів на рівні 10 відсотків. У той же час відбір проектів для фінансування здійснюється *на конкурсній основі, що не є механізмом (джерелом) постійних інвестицій*, а також обмежується обсягом коштів, передбачених Державним бюджетом України на відповідний рік (див. детальний порядок у додатку В).

Згідно з відкритими даними Державного фонду регіонального розвитку, за час функціонування ІП було подано загалом 37 заявок на фінансування проектів ІП. Загалом, згідно з інформацією Мінекономіки, лише 4 проекти регіонального розвитку, пов'язані з ІП, фінансувалися з Державного фонду регіонального розвитку: три проекти («Свема» (два проекти) та «Тростянець» Сумської області) у 2016 році на суму 4,35 млн. грн.; один проект («Новодністровськ», Чернівецька область) у 2018 році на суму 2,05 млн. грн. та у 2019 році на суму 3,125 млн. грн. (разом 5,175 млн грн).

3.2 Оцінка національних політик та нормативних актів в Україні, пов'язаних із розроблення політики ЕІП, включаючи структури управління, що стосуються ЕІП

Відповідно до «Практичного посібника щодо впровадження міжнародних засад функціонування ЕІП» (вересень 2018 р.), розробленню національних засад щодо ЕІП сприяє перегляд існуючих законів та регуляторної бази та виявлення прогалин, включаючи політики та програми підтримки. Основними бар'єрами щодо розвитку ЕІП можуть бути:

- » відсутність політики (нормативної бази) для заохочення ЕІП, зокрема відсутність або недостатність ресурсів для підтримки проектів, спрямованих покращити екологічні, енергетичні та економічні показники функціонування ІП;
- » неузгодженість між існуючими нормативними актами та політичними ініціативами;
- » відсутність прозорості навколо промислового регулювання.

В цілому розвиток ЕІП покладається на різні сектори державної політики.

Уряд України забезпечує економічну незалежність України; здійснення фінансової, цінової, інвестиційної та податкової політики, політики у сфері праці та зайнятості, соціального забезпечення, охорони навколишнього середовища, екологічної безпеки та експлуатації природних ресурсів; розробляє та реалізує національні програми економічного, науково-технічного, соціального та культурного розвитку України. Згадані функції визначені Конституцією України.

Отже, Уряд відіграє вирішальну роль у створенні належних умов для ЕІП шляхом формування та реалізації політики: розроблення та впровадження нормативно-правової бази, інформаційної складової та управління для посилення можливостей та інфраструктури.

Аналіз національних політик, пов'язаних з розробкою політики ЕІП, дозволить визначити найбільш підходящий підхід до розроблення нормативно-правової бази, що підтримуватиме операційні процеси всередині та поза ЕІП, такі як планування, впровадження та моніторинг. Відповідна політика в Україні може принести користь економіці, заохочуючи ІП бути більш ефективними та інноваційними, ефективно використовуючи ресурси та отримуючи доступ до нових технологій, що стимулюють співпрацю, та промислову синергію та локальну взаємодію з громадою.



Державні політики, проаналізовані у цьому звіті, були обрані через їх взаємозв'язок із стійкістю, промисловим виробництвом та зв'язком з міжнародними рекомендаціями UNIDO до ЕІП.

Україна приєдналася до глобального процесу сталого розвитку, започаткованого в 2015 році за результатами Саміту ООН зі сталого розвитку та його підсумкового документу “Перетворення нашого світу: порядок денний у сфері сталого розвитку до 2030 року”, яким затверджено 17 Цілей сталого розвитку (далі – ЦСР). В Україні кожна ЦСР була переглянута з урахуванням особливостей національного контексту. Цей процес призвів до створення національної системи, яка складається з 86 завдань національного розвитку. 30 вересня 2019 року Президент України видав Указ «**Про цілі сталого розвитку України на період до 2030 року**»⁹, в якому підтримано забезпечення досягнення глобальних цілей сталого розвитку та результатів їх адаптації з урахуванням специфіки розвитку України, викладених у Національній доповіді «Цілі сталого розвитку: Україна». Положення, пов'язані з досягненням ЦСР, повинні бути інкорпорованими до національного законодавства.

Угода між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони¹⁰ (далі – Угода про асоціацію між Україною та ЄС) визначила новий формат відносин між Україною та ЄС на основі «політичної асоціації та економічної інтеграції» та служить стратегічним орієнтиром для систематичних соціально-економічних реформ в Україні. 1 вересня 2017 року Угода про асоціацію між Україною та ЄС набрала чинності після ратифікації. Угода є найбільшим міжнародно-правовим документом в історії України та найбільшим міжнародним договором з третьою країною, коли-небудь укладеним ЄС, за своїм обсягом та тематичним висвітленням. На сьогодні обидві сторони мають взаємні наміри оновити Угоду.

Угода про асоціацію між Україною та ЄС включає положення, які тісно пов'язані з досягненням цілей сталого розвитку в Україні. Це полягає у зобов'язанні імплементувати Директиви ЄС (які є більш прогресивними, ніж українські нормативні акти) у сферах, пов'язаних з **екологією та навколишнім середовищем, енергоефективністю, відновлюваними джерелами енергії, сталим розвитком**. Обов'язок імплементації Директив ЄС, сильно пов'язаний зі створенням умов для реалізації політики ЕІП в Україні, що включає створення загальних загальнодержавних умов, які мають створити більш чисті галузі, де ЕІП можуть бути першопрохідниками та виконувати зразкову роль.

Крім того, останньою тенденцією з української сторони є приєднання до **Європейського зеленого курсу**^{11,12}. Основна мета – подолати вплив кліматичних змін, створити нові ланцюги поставок та переорієнтувати виробництво.

В таблиці 2 наведені національні політики, які були проаналізовані, від міжнародного до національного рівня:

- » Міжнародний рівень зобов'язань
- » Національні стратегії та плани дій
- » Національна політика, відображена в законах
- » Проекти нормативних актів.

⁹ <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/722/2019#Text>

¹⁰ https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_011#Text

¹¹ Official web-page of the Government of Ukraine: <https://www.kmu.gov.ua/en/news/olga-stefanishina-ukrayina-pershoju-oficijno-zapochatkovuye-dialog-z-yes-shchodo-zaluchennya-do-yevropejskogo-zelenogo-kursu>

¹² Official web-page of the Government of Ukraine: <https://www.kmu.gov.ua/news/premyer-ministr-ukrayina-ye-nevidyemnoyu-chastinoyu-realizaciyi-cilej-yevropejskogo-zelenogo-kursu>



В рамках звіту були проаналізовані проекти законів про державну підтримку та інструменти розвитку ІП, а також проект Стратегії розвитку промислового комплексу України на період до 2030 року, оскільки проекти цих документів були зазначені ключовими стейкхолдерами як важливі для розвитку ЕІП.

Таблиця 2: Національні політики України, проаналізовані в рамках звіту

Рівень	Політика	Період	Основні цілі
Міжнародний (глобальний)	Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року	2019-2030	Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року є орієнтирами для розроблення проектів прогностичних і програмних документів, проектів нормативно-правових актів з метою забезпечення збалансованості економічного, соціального та екологічного вимірів сталого розвитку України.
	Угода про асоціацію між Україною та ЄС	з 2014	Політична частина: Політичний діалог та реформи, політичні асоціації, співпраця у зовнішній політиці та безпеці. Економічна частина: справедливість, свобода та безпека; Торгівля та питання, пов'язані з торгівлею; Економічна та галузева співпраця; Фінансове співробітництво.
Національні стратегії та плани дій	План заходів з виконання Угоди про асоціацію між Україною та ЄС	2017-2027	План дій визначає заходи для досягнення цілей Угоди, формулює 1943 завдання, що охоплюють 24 сфери, та встановлює умови та відповідальність органів з наближення українського законодавства до Директив ЄС.
	Програма діяльності Кабінету Міністрів України	з 2020	Європейська інтеграція, подолання економічної кризи, поліпшення якості життя, екологізація виробництва.
	План пріоритетних дій Уряду на 2020 рік	2020	
	Державна стратегія регіонального розвитку на 2021-2027 роки	2021-2027	Визначає загальний вектор сталого розвитку регіонів відповідно до Цілей сталого розвитку України до 2030 року.
	Основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2030 року	2019-2030	Метою Стратегії є досягнення доброго стану довкілля шляхом запровадження екосистемного підходу до всіх напрямів соціально-економічного розвитку України з метою забезпечення конституційного права кожного громадянина України на чисте та безпечне довкілля, впровадження збалансованого природокористування і збереження та відновлення природних екосистем.
	Концепція реалізації державної політики у сфері промислового забруднення та План заходів з її виконання	2019-2028	Метою Концепції є створення належних правових та інституційних передумов для ефективного запобігання, зменшення та контролю промислового забруднення в Україні.
	Національна стратегія управління відходами в Україні до 2030 року та План заходів з її	2017-2030	Стратегія спрямована на вирішення критичної ситуації, яка склалася з утворенням, накопиченням, зберіганням, переробкою, знешкодженням та знешкодженням відходів та



Рівень	Політика	Період	Основні цілі
	виконання		характеризується подальшим розвитком екологічних загроз.
	Стратегії розвитку малого і середнього підприємництва в Україні на період до 2020 року та План заходів з її виконання	2018-2020	Метою Стратегії є сприяння розвитку підприємництва в Україні шляхом створення сприятливих умов для відкриття, ведення та зростання малих та середніх підприємств шляхом консолідації зусиль усіх зацікавлених сторін, що забезпечить соціально-економічний розвиток та покращить рівень життя.
	Концепція реалізації державної політики у сфері сприяння розвитку соціально відповідального бізнесу в Україні на період до 2030 року та План заходів з її виконання	2020-2030	Метою Концепції є впровадження сучасних механізмів взаємодії держави та бізнесу, а також бізнесу та суспільства, що посилять взаємну відповідальність усіх учасників суспільного життя, створить умови для подальшого соціально-економічного розвитку держави та суспільства, забезпечити стійке економічне зростання в Україні відповідно до ЦСР та інтеграційних процесів з ЄС.
	Енергетична стратегія України на період до 2035 року “Безпека, енергоефективність, конкурентоспроможність”	2017-2035	Метою Стратегії є задоволення потреб суспільства та економіки у паливно-енергетичних ресурсах технічно надійним, безпечним, економічно вигідним та екологічно чистим способом для забезпечення поліпшення умов життя суспільства.
	План заходів з реалізації етапу “Реформування енергетичного сектору (до 2020 року)” Енергетичної стратегії України на період до 2035 року “Безпека, енергоефективність, конкурентоспроможність”	2018-2020	Як перший етап Стратегії до 2020 року, План дій передбачає реформування енергетичного сектору та наближення законодавства України до законодавства ЄС.
	Концепція реалізації державної політики у сфері зміни клімату на період до 2030 року та План дій з її виконання	2016-2030	Концепція та План дій передбачають розробку відповідного законодавства. Основні напрямки: зміцнення інституційної спроможності, запобігання зміні клімату за рахунок зменшення викидів та збільшення поглинання парникових газів, низьковуглецевий розвиток, адаптація до змін клімату.
Національні політики, відображені в законах	Державний фонд регіонального розвитку	з 2012	Метою діяльності Фонду є фінансування проектів регіонального розвитку на конкурсній основі та відповідно до стратегій регіонального розвитку та планів дій щодо їх реалізації.
	Закон України «Про оцінку впливу на довкілля»	з 2017	Закон визначає правову основу для оцінки впливу на навколишнє середовище з метою уникнення та запобігання екологічній шкоді, забезпечення екологічної безпеки, охорони навколишнього середовища, раціонального використання та відновлення природних ресурсів у процесі прийняття рішень про



Рівень	Політика	Період	Основні цілі
			господарську діяльність, що може спричинити значний вплив на навколишнє середовище з урахуванням державних, державних та приватних інтересів.
	Екологічний податок (Податковий кодекс України)	з 2011	Екологічний податок - це фіскальний інструмент, метою якого є зменшення негативного впливу на навколишнє середовище шляхом збільшення податкового навантаження разом із збільшенням негативного впливу на навколишнє середовище.
	Закон України «Про відходи»	з 1998	Закон визначає правову основу діяльності, пов'язаної з запобіганням або зменшенням обсягів утворення відходів, їх збиранням, транспортуванням, зберіганням, сортуванням, переробкою, утилізацією та вивезенням, знешкодженням, а також з попередженням негативного впливу відходів на навколишнє середовище та здоров'я.
	Закон України «Про індустриальні парки»	з 2012	Закон визначає правові та організаційні засади створення та функціонування ІП з метою забезпечення економічного розвитку та підвищення конкурентоспроможності регіонів, активізації інвестиційної діяльності, створення нових робочих місць, розвитку сучасної промислової та ринкової інфраструктури.
	Закон України «Про державно-приватне партнерство»	з 2010	Взаємодія держави з приватними партнерами на довгостроковій договірній основі з метою залучення інвестицій в економіку, модернізації промислової та соціальної інфраструктури, підвищення якості товарів та послуг.
	Закон України «Про засади моніторингу, звітності та верифікації викидів парникових газів»	з 2021	Закон спрямований на поступову адаптацію українського законодавства про моніторинг викидів парникових газів до законодавства ЄС відповідно до Угоди про асоціацію Україна – ЄС, Рамкової конвенції Організації Об'єднаних Націй про зміну клімату та Паризької угоди. Закон є передумовою запровадження ринкових механізмів скорочення викидів.
	Охорона вод та раціональне використання (Водний кодекс України)	з 1995	Кодекс встановлює правову базу з метою забезпечення збереження, раціонального використання води для потреб громадян та виробництв, відтворення водних ресурсів, захисту води від забруднення, запобігання шкідливому впливу води та усунення їх наслідків.
	Закон України «Про альтернативні джерела енергії»	з 2003	Закон визначає правові, економічні, екологічні та організаційні принципи використання альтернативних джерел енергії та сприяння поширенню їх використання у паливно-енергетичному комплексі. Закон встановлює



Рівень	Політика	Період	Основні цілі
			систему «зелених» тарифів та аукціонів для виробників електроенергії з відновлюваних джерел.
	Закон України «Про інвестиційну діяльність»	з 1991	Закон встановлює основні правові, економічні та соціальні умови здійснення інвестиційної діяльності.
	Закон України «Про засади запобігання та протидії дискримінації в Україні»	з 2013	Закон визначає організаційно-правові принципи запобігання та протидії дискримінації з метою забезпечення рівних можливостей реалізації прав і свобод людини та громадянина.
Проекти нормативно-правових актів	Проект Закону про внесення змін до Податкового кодексу України, спрямованих на залучення інвестицій в промисловий сектор економіки шляхом запровадження стимулів в індустріальних парках (№ 3724 від 23.06.2020)	n/a	Метою проекту є сприяння прямим інвестиціям у створення нових галузей через механізм ІВ, перетворення законодавства на рушійну силу економічного та промислового розвитку шляхом запровадження інвестиційних стимулів. Законопроект є пакетним до № 3725 від 23.06.2020.
	Проект Закону про внесення змін до Митного кодексу України, спрямованих на залучення інвестицій в промисловий сектор економіки шляхом запровадження інвестиційних стимулів в індустріальних парках (№ 3725 від 23.06.2020)	n/a	Метою проекту є сприяння прямим інвестиціям у створення нових галузей через механізм ІВ, перетворення законодавства на рушійну силу економічного та промислового розвитку шляхом запровадження інвестиційних стимулів. Законопроект є пакетним до № 3724 від 23.06.2020.
	Проект Закону про внесення змін до Закону України «Про індустріальні парки», спрямованих на залучення інвестицій в промисловий сектор економіки шляхом запровадження стимулів в індустріальних парках (4416-1 від 10.12.2020)	n/a	Сприяння залученню прямих інвестицій у створення нових виробництв через механізм ІП (шляхом запровадження стимулів: компенсація 50% витрат на приєднання до електромереж, частини відсотків по кредитах в залежності від частки експорту, часткова компенсація інвестицій учасників ІП протягом перших трьох років діяльності)
	Проект Закону про внесення змін до деяких законів України щодо удосконалення засад створення та функціонування індустріальних парків (5021 від 04.02.2021)	n/a	Забезпечення відповідності функціонування ІП розробленим та затвердженим концепціям ІП, узгодження законодавчої термінології, визначення процедури виключення ІП з Реєстру, визначення можливості провадження в межах ІП науково-технічної та складської діяльності, передбачення положень щодо можливості надання цільового фінансування за кошти державного і місцевих бюджетів для створення інфраструктури ІП, приєднання їх до інженерних



Рівень	Політика	Період	Основні цілі
			мереж, будівництво об'єктів транспортної інфраструктури, передбачення положень щодо не стягнення плати за приєднання до електричних мереж оператора системи розподілу електроустановок малих систем розподілу індустріальних парків.
	Проект Стратегії розвитку промислового комплексу України на період до 2030 року (редакція 07.07.2020)	n/a-2030	Проект Стратегії спрямований на досягнення цілей національного розвитку: сталий економічний розвиток, зростання рівня життя та соціальної стабільності, підвищення рівня національної безпеки, запровадження принципів більш чистого виробництва.

У посібнику UNIDO «Міжнародні засади для екоіндустріальних парків» (грудень 2017) визначені передумови та рекомендації до ЕІП, які складаються з чотирьох аспектів, а саме:

- » рекомендації до управління парком;
- » екологічні рекомендації;
- » соціальні рекомендації;
- » економічні рекомендації.

В той же час, ЕІП та його структури мають відповідати засадам національного законодавства.

Цей звіт не містить детального опису міжнародних вимог до ЕІП, але спирається на їх визначення та індикатори досягнення, наведені у посібнику UNIDO «Міжнародні засади для екоіндустріальних парків» (грудень 2017)¹³.

Рекомендації до управління парком

Послуги з управління ЕІП визначають можливості та обов'язки керуючих компаній, які мають управляти інфраструктурою та надавати певний перелік послуг, що включає планування, підтримку операційної діяльності парку, управління парком, моніторинг, надання послуг із розвитку інфраструктури для учасників для забезпечення ефективного та безперебійного функціонування.

Керівництво парку повинно мати відповідні заходи для управління ризиками та аваріями на рівні парку, активізувати діалог із зацікавленими сторонами, забезпечити платформи для обміну знаннями та експлуатувати та підтримувати інфраструктуру на рівні парку. Крім того, передбачається сформулювати стратегії, пов'язані з екологічною та соціальною стійкістю, включаючи співпрацю з державними (місцевими) органами, учасниками парку та оточуючими громадами. Керівництво парку повинно встановити цілі на рівні парку та бути обізнаним про діяльність учасників (наприклад, потреби в ресурсах, вимоги до робочої сили, утворення та управління стічними водами, адміністрування тощо), належним чином забезпечити необхідні спільні послуги.

¹³ <https://openknowledge.worldbank.org/bitstream/handle/10986/29110/122179-WP-PUBLIC-AnInternationalFrameworkforEcoIndustrialParks.pdf?sequence=1&isAllowed=y>



Незважаючи на те, що керівництво парком має важливе значення для забезпечення стійкості, масштаби його впливу не слід переоцінювати. Керівництво парку може впливати на промислові операції в парку, проте в більшості випадків воно не має контролю над такими операціями. Статут парку або кодекс поведінки, підписаний усіма учасниками, може допомогти у впровадженні очікуваних стійких ділових практик між резидентами. Крім того, слід приділяти пильну увагу потенційним конфліктам інтересів щодо різних ролей та функцій регуляторів, інспекторів та керівництва парком.

Моніторинг функціонування ЕІП є важливим механізмом для відстеження прогресу у виконанні цілей екологічної, соціальної та економічної ефективності ЕІП у прозорий та підзвітний спосіб. Це включає проведення моніторингу операційної діяльності керуючою компанією та досягнення оперативних цілей, встановлення заходів щодо адаптації до змін клімату та готовності до стихійних лих.

Планування та зонування є ключовими компонентами розробки ЕІП, що включає врахування економічних, екологічних та соціальних аспектів через багатосторонні процеси із відповідними зацікавленими сторонами (урядовими установами, приватним сектором та місцевою громадою). На національному рівні повинен бути створений національний **генеральний план** (або еквівалентний плановий документ), розроблений для розвитку ЕІП відповідними органами влади, який включає аналіз ризиків, інфраструктури, комунальних послуг, транспортної мережі; екологічні та соціальні проблеми; зонування внутрішнього парку; буферна зона навколо парку; процедура безпечного розміщення галузей високого ризику; та кластерні синергетичні галузі.

Екологічні рекомендації

Екологічний та енергетичний менеджмент і моніторинг включають роботу як систем екологічного менеджменту (EMS), так і систем енергетичного менеджменту (EnMS), які повинні відповідати міжнародним стандартам. Крім того, необхідно контролювати ефективність роботи парку та підтримувати учасників в обслуговуванні власних систем управління на рівні компанії.

Енергія. Ця рекомендація включає реалізацію можливостей для підвищення ефективності промислових процесів та будівель. ЕІП забезпечує високий рівень енергоефективності у всіх спільних та загальних послугах під контролем керуючої компанії. ЕІП повинні прагнути витіснити викопне паливо шляхом інтеграції низьковуглецевих технологій, генерації відновлюваної енергії, де це технічно можливо та економічно ефективно. ЕІП повинні відслідковувати свій вуглецевий слід. Цілі зменшення повинні щороку встановлюватися та їх досягнення контролюватися. Керуюча компанія повинна розробити стратегію уникнення / мінімізації викидів парникових газів за допомогою заходів з енергоефективності, промислового симбіозу, утилізації відходів, використання відновлюваних джерел енергії.

Вода. ЕІП повинні забезпечувати стійке та ефективне використання води та її очищення. Очікується, що ЕІП відповідально постачатимуть воду, враховуючи місцеві проблеми дефіциту води та чутливість водойм. ЕІП також повинні планувати збільшити ефективність використання води для учасників парку та ЕІП в цілому. Стічні води повинні бути належним чином очищені, у парку повинне бути налагоджене повторне використання води.

Відходи та використання матеріалів. План поводження з відходами повинен існувати в рамках ЕІП для забезпечення ефективного поводження з відходами, а також заходів щодо зменшення та їх перероблення та повторного використання на рівні ЕІП і учасників. Керуюча компанія ЕІП здійснює моніторинг та облік утилізації всіх відходів та забезпечує екологічно безпечну утилізацію. Усі небезпечні та токсичні матеріали потрібно належним чином зберігати та утилізувати, що може бути полегшено за допомогою системи реєстрації та моніторингу небезпечних відходів.



Зміна клімату та природне середовище. Керуюча компанія ЕІП повинна знати про вплив на навколишнє середовище та вживати відповідних заходів для зменшення будь-яких потенційних ризиків. Зміна клімату вимагає передбачення місцевих та міжнародних наслідків впливу клімату та запобігання або мінімізації будь-якої потенційної шкоди. У цьому контексті ЕІП повинен намагатися пом'якшити викиди парникових газів, а також зменшувати забруднення повітря та і точкових джерел викидів.

Соціальні рекомендації

Системи соціального управління. На рівні ЕІП та учасників мають існувати системи управління для вирішення соціальних питань, питань охорони праці та гігієни праці, процедур розгляду скарг та впливу виробництва. Зазначене повинно базуватися на підході до постійного вдосконалення. Поліпшення умов праці для робітників в ЕІП є важливою проблемою для вирішення в рамках системи управління охороною праці. Робочий час, умови праці, компенсація та дні відпочинку повинні відповідати, як мінімум, національним та галузевим нормам.

Соціальна інфраструктура повинна бути забезпечена в ЕІП або навколо них, щоб працівники та місцева громада могли працювати належним чином. Ця інфраструктура може включати місцеві магазини, ресторани/буфети, зони відпочинку, медичні установи, банки, поштові відділення та аварійні пожежні споруди. Соціальна інфраструктура має враховувати питання гендерної рівності, безпеки та розвитку людських ресурсів.

Діалог та комунікація з місцевими громадами, які мають зміцнити довіру та стосунки між ЕІП та місцевими громадами.

Економічні рекомендації

ЕІП пропонують важливу взаємодію між процесами ресурсо- та енергоефективності, а також соціально відповідними практиками. Таким чином, ЕІП можуть забезпечити економічні вигоди та конкурентні переваги. Міжнародна передова практика демонструє, що більш чисте виробництво та впровадження заходів з енергоефективності з низькими капітальними витратами, мінімальними зривами в експлуатації та вигідними періодами окупності можуть забезпечити важливі економічні вигоди. ЕІП також можуть пропонувати важливі можливості для створення робочих місць, додану промислову вартість та зв'язки з місцевим бізнесом. ЕІП в період трансформації до рекомендацій до ЕІП можуть використовувати «зелені» схеми стимулювання для залучення високоякісних інвесторів, тим самим полегшуючи досягнення цілей ЕІП під час діяльності.

Створення робочих місць. ЕІП повинен прагнути максимізувати потенціал залучення та зростання місцевих співробітників та, відповідно, задоволення місцевої громади. Цього можна досягти за допомогою місцевих цілей зайнятості, надання можливостей для розвитку навичок працівників та забезпечення довгострокової зайнятості шляхом надання довгострокових або постійних контрактів.

Місцевий бізнес, розвиток малого та середнього бізнесу (МСБ). ЕІП надають можливості для створення малого та середнього бізнесу, які, в свою чергу, можуть надавати послуги та додавати вартість іншим (більшим) підприємствам, що працюють в ЕІП. ЕІП також можуть забезпечити значні переваги для економічного розвитку шляхом сприяння встановленню зв'язків з місцевим бізнесом як постачальником для учасників ЕІП.

Створення економічної вартості означає, що ЕІП, готові до інвестицій, є більш привабливими, оскільки представляють менші ризики та інвестиційні витрати для компаній (наприклад, завдяки існуванню та забезпеченню необхідної інфраструктури, комунальних послуг та послуг). Інтеграція економічно ефективних, енергоефективних технологій та процесів управління може забезпечити конкурентні переваги. Інтеграція економічно ефективних, ресурсо- та енергоефективних технологій та процесів управління може забезпечити конкурентні переваги. При цьому, на національному та



локальному рівні мають існувати схеми та механізми підтримки створення інвестиційно привабливих ЕІП.

Усі згадані рекомендації до ЕІП можна класифікувати з двох точок зору, а саме:

- » **інфраструктура**, яка стосується фізичних об'єктів для забезпечення функціонування парку;
- » **компетенція** як здатність впроваджувати інструменти управління ЕІП та навички, що дозволяють ЕІП стабільно працювати.

Класифікація вимог до ЕІП за перспективними можливостями інфраструктури та компетенцій зазначена на рисунку 3.

Рисунок 3: Міжнародні рекомендації до ЕІП

Інфраструктура	Компетенція
<p>Енергія</p> <p>Вода</p> <p>Відходи та використання матеріалів</p> <p>Зміна клімату та природне середовище</p> <p>Соціальна інфраструктура</p> <p>Створення робочих місць</p> <p>Місцевий бізнес, розвиток МСБ</p> <p>Створення економічної вартості</p>	<p>Послуги з управління ЕІП</p> <p>Моніторинг функціонування ЕІП</p> <p>Планування та зонування</p> <p>Екологічний та енергетичний менеджмент і моніторинг</p> <p>Системи соціального управління</p> <p>Соціальна інфраструктура (гендерний аспект)</p> <p>Соціальна інфраструктура (розвиток трудових ресурсів)</p> <p>Діалог та комунікація з місцевими громадами</p>

В цілому, 30 національних політик в Україні були проаналізовані, серед яких:

- » 2 належать до міжнародного (глобального) рівня зобов'язань;
- » 13 є національними стратегіями та планами дій;
- » 11 є національними політиками, відображеними у законах;
- » 4 є проектами нормативно-правових актів.

Кожна національна політика була узагальнена в інформаційному бюлетені. Інформаційний бюлетень містить сім категорій для аналізу політики: назва політики, тип (ієрархія правової політики), автор, період часу, цілі, відповідність GEIPP та категорія регулювання. Відповідність GEIPP описує взаємозв'язок із рекомендаціями до ЕІП та складовими, згаданими на рисунку 3. Тип регулювання було визначено відповідно до категорій нормативних актів UNIDO «Практичний посібник еко-індустріальних парків, що впроваджує Міжнародний інструментарій» (березень 2019): соціально-економічна, конкурентоспроможність промисловості, фінансова, екологічна, енергетична, використання земель.

Період реалізації політик варіюється від 1991 до 2030 року. Водночас видно, що більшість нещодавно прийнятих стратегічних документів орієнтовані на інтеграцію до ЄС та досягнення ЦСР. В основному,



головним ініціатором політик є Уряд (міністерства є головними розробниками від імені Уряду відповідно до своєї компетенції).

На рисунок 4 показаний взаємозв'язок національних політик із передумов для розвитку ЕІР відповідно до критеріїв до ЕІП.

На рисунку 4 кожна вісь представляє один із основних аспектів, згаданих раніше (інфраструктуру та компетенції), і політики розташовуються по відношенню до осей на основі оцінки кількості рекомендацій до ЕІП, згаданих на рисунку 3, на досягнення яких може впливати політика (наприклад, якщо політика може вплинути на досягнення певних рекомендацій інфраструктури ЕІП, їх кількість відкладена на горизонтальній осі, якщо ця політика одночасно може вплинути на досягнення певних рекомендацій компетенції, їх кількість відкладена на вертикальній осі, таким чином віднаходиться точка знаходження політики по відношенню до досягнення міжнародних рекомендацій до ЕІП за обома напрямками).

На рисунку 4 присутній великий діапазон розташувань політик. Наприклад, найбільшу позицію займає проект Стратегії розвитку промислового комплексу України на період до 2030 року (редакція 07.07.2020), це пояснюється тим, що проект Стратегії охоплює всі складові основних аспектів, усі 8 - для інфраструктури та всі 8 для компетенцій ЕІП (детальний опис наведено у Додатку В); крім того, проект Стратегії, розроблений Мінекономіки, містить визначення «екоіндустріальний парк» та передбачає захід: «Стимулювання розвитку екоіндустріальних парків у різних регіонах України» (у листопаді 2020 р. проект Стратегії було передано новоствореному Міністерству з питань стратегічних галузей промисловості України для подальшого розроблення, що може відбутись також шляхом розроблення окремого проекту закону у сфері промисловості (станом на лютий 2021).

Аналогічним чином на розвиток політики ЕІП може вплинути реалізація Програми діяльності Уряду, Державної стратегії регіонального розвитку на 2021-2027 роки, імплементація положень Угоди про асоціацію між Україною та ЄС. Разом з тим, Закон про ІП, маючи базові основи діяльності ІП, що мають важливе значення для імплементації ЕІП, потребуватиме внесення змін для його більшого впливу на безпосереднє впровадження політики ЕІП. ЦСР України на період до 2030 року є орієнтирами для розробки прогностичних та програмних документів, проектів нормативно-правових актів з метою забезпечення збалансованості економічних, соціальних та екологічних вимірів сталого розвитку. Також Угода про асоціацію між ЄС та Україною включає положення, які тісно пов'язані з досягненням ЦСР в Україні.

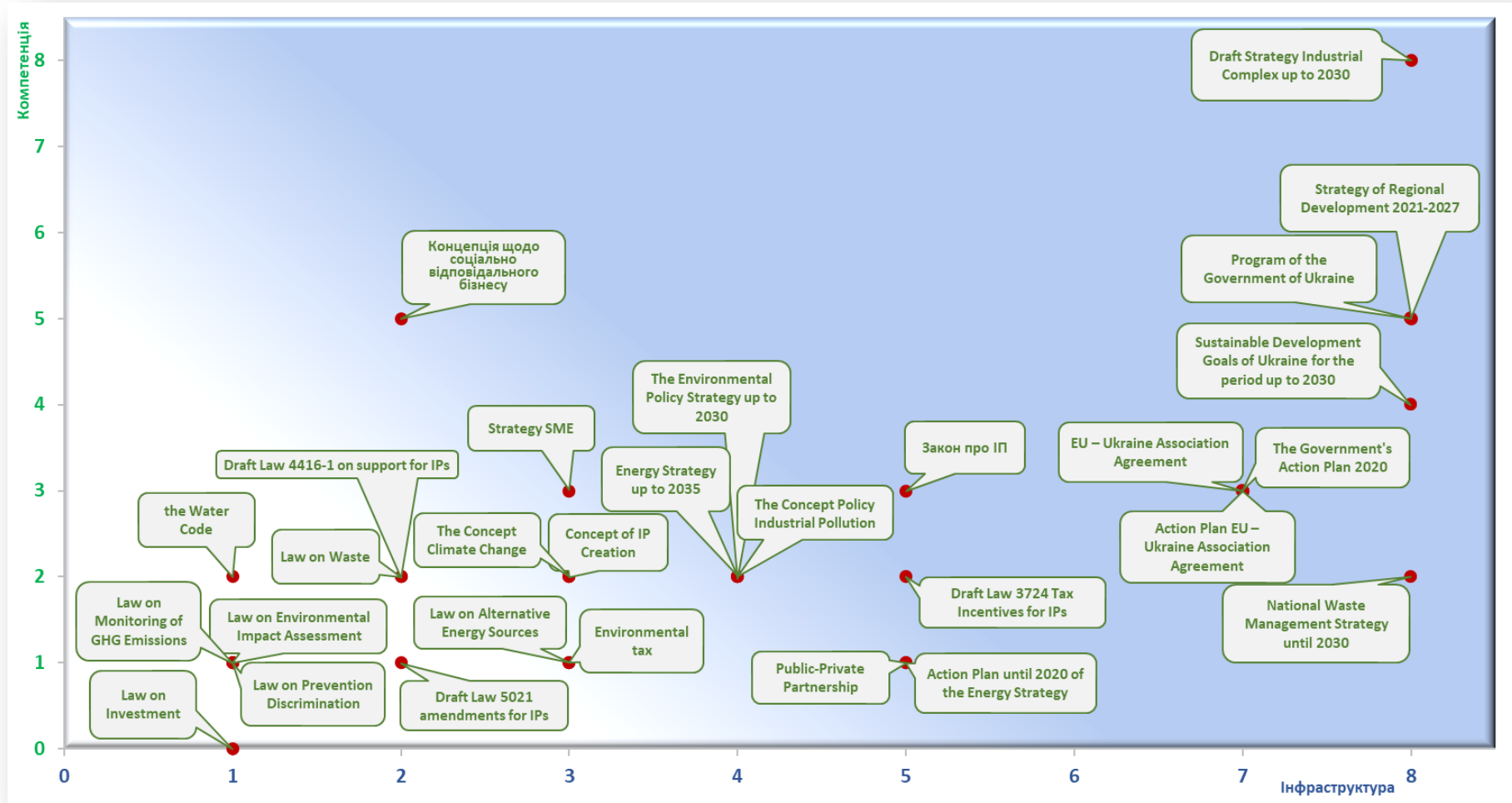
Згадані нормативні акти мають стати основними для поліпшення національних умов для запровадження політики ЕІР.

Проекти законів № 3724 та № 3725 передбачають (у разі прийняття Парламентом) податкові та митні пільги та пропозицію створити нову установу, відповідальну за розвиток ІП.

Слід зазначити, що оцінка національних політик по відношенню до міжнародних рекомендацій до ЕІП показує **взаємозв'язок та можливий вплив на досягнення рекомендацій до ЕІП**. Це не означає пряму підтримку та вплив на розвиток ЕІП у межах кожної політики та не оцінює якість механізмів таких політик. Така оцінка показує *взаємозв'язок між положеннями політики та перспективою розвитку ЕІП, відповідність політики ЕІП напрямкам національних політик*, оскільки політика відображена у національному законодавстві може створювати загальні умови в країні і, отже, впливати на загальне наближення до рекомендацій ЕІП на національному рівні.



Рисунок 4: Зв'язок національних політик в Україні з передумовами для розвитку ЕІП



Також, рисунок 4 показує в рамках яких національних політик може бути позиціоновано політику ЕІП (на рисунку вони входять до блакитної зони). Це має важливе значення для розуміння того, що політика ЕІП не є відокремленою від національних політик регіонального, промислового, соціального, економічного напрямків в Україні. Фактично, в умовах виконання зобов'язань за Угодою про асоціацію між Україною та ЄС та ЦСР, політика ЕІП може стати практичним інструментом з показовою функцією щодо імплементації Директив ЄС у сферах екологічного управління, управління відходами та ресурсами, енергоефективності, якості повітря, промислового забруднення та промислової безпеки, адаптації до зміни клімату, трудового законодавства, боротьби з дискримінацією та гендерної рівності, охорони та безпеки праці. Міжнародні зобов'язання щодо імплементації Директив ЄС в українське законодавство впливають на умови для політики ЕІП в Україні, що включає створення загальних загальнодержавних умов для створення більш відповідального бізнесу та чистих галузей.

Аналіз положень національних політик дозволяє зробити висновок, що ІП впроваджуються в Україні з часу прийняття Концепції створення індустріальних парків у 2006 році¹⁴. Концепція передбачає, що виробничі майданчики непривабливих інвестиційних підприємств в промислових зонах, а також ділянки, вільні від забудови (особливо в регіонах з розвинутою інфраструктурою), можуть стати «точками регіонального зростання», якщо створюються ІП. Концепція передбачає, що формування мережі державних та регіональних ІП слід здійснювати відповідно до основних напрямків розвитку державної та регіональної промислової політики, враховуючи завдання, пов'язані з розвитком міських агломерацій. На сьогоднішній день більшість положень Концепцій застарілі, а Концепція не містить чітких перспективних цілей та заходів на сьогоднішній день. Але згідно з Концепцією положення щодо розвитку ІП були включені до національних та регіональних стратегій соціально-економічного розвитку, що також сприятиме інтеграції ЕІП до національних та регіональних стратегій соціально-економічного розвитку.

3.3 Порівняння національних умов із міжнародними рекомендаціями до ЕІП, виявлення можливостей для розвитку ЕІП в Україні

Порівняння (аналіз) національних умов із міжнародними рекомендаціями до ЕІП спрямоване на виявлення фактичних, нормативно-правових умов, що корелюють із міжнародними рекомендаціями до ЕІП, описаними у виданні UNIDO «Міжнародні засади для екоіндустріальних парків» (грудень 2017). Результати аналізу дозволять виявити відсутні регулювання (положення нормативно-правових актів), можливості, практики, технології, ресурси чи навички, що можуть сприяти впровадженню політики ЕІП в Україні. На таких результатах базуватимуться рекомендації та механізми щодо технічної допомоги в рамках проекту GEIPP – Україна у розроблення та реалізацію політики ЕІП.

У зв'язку з цим, на етапі оцінки політик в рамках проекту GEIPP - Україна були визначені національні нормативно-правові акти та можливості наближення до рекомендацій ЕІП з метою виявлення можливостей удосконалення існуючої нормативно-правової бази для використання міжнародних рекомендацій до ЕІП, які базуються на експертній оцінці та результатах інтерв'ю з ключовими стейкхолдерами (зацікавленими сторонами). Також під час інтерв'ю з ключовими зацікавленими сторонами були виявлені потенційні виклики та бар'єри для розвитку ЕІП в Україні (розділ 3.4), які значною мірою пов'язані з досвідом розвитку ІП в Україні.

¹⁴ Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine; Concept of the establishment of industrial parks from 01.08.2006 № 447: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/447-2006-p>



У розділі 3.2 цього звіту наведено узагальнений опис міжнародних рекомендацій до ЕІП, які складаються з чотирьох аспектів, а саме: управління парками, екологічні, соціальні та економічні рекомендації (згідно з посібником UNIDO «Міжнародні засади для екоіндустріальних парків» (грудень 2017)). **Звіт не містить детального опису міжнародних рекомендацій до ЕІП, які викладені у посібнику UNIDO «Міжнародні засади для екоіндустріальних парків» (грудень 2017).**

Порівняльний аналіз національних умов із рекомендаціями до ЕІП наведено нижче, що включає оцінку загальних умов розвитку ІП в Україні та вимог до функціонування промислових підприємств і суб'єктів господарювання в цілому.

Рекомендації до управління парком

Послуги з управління ЕІП. Національне законодавство України частково передбачає умови для рекомендацій управління ЕІП. Відповідно до Закону про ІП визначені засади функціонування ІП та функції керуючої компанії, що включає забезпечення інфраструктури ІП, реалізацію бізнес-плану ІП, залучення учасників до ІП, отримання дозволів та погоджень від органів влади, підтримання в належному стані земельної ділянки, функціонування відповідно до положень концепції ІП та угоди між ініціатором ІП та керуючою компанією, подання щоквартальних звітів про функціонування ІП ініціатору ІП та до Мінекономіки.

Разом з тим, істотні умови договору про здійснення господарської діяльності у межах індустріального парку, який укладається між керуючою компанією та учасником ІП, не містять мінімального переліку послуг, що надаватимуться керуючою компанією для здійснення стабільних та ефективних операцій в рамках ІП, що повинно включати, але не обмежується наступним:

- Управління майном, включаючи відведення ділянок, переділ земель, забудову, моніторинг використання землі тощо.
- Комунальні послуги, дороги та технічні підрозділи, такі як стічні та очисні споруди та операції, енергетика та енергетичні системи.
- Зони та служби збору відходів.
- Майстерні з технічного обслуговування та ремонту.
- Служби безпеки та засоби реагування на надзвичайні ситуації.
- Загальне озеленення, буферні зони, вуличне освітлення, нагляд за безпекою та прибирання вулиць.
- Загальні приміщення для працівників та орендарів.
- Надавати послуги, що сприяють учасникам (наприклад, створення мереж, співпраця та можливості навчання).
- Взаємодія із зацікавленими сторонами парку та представниками бізнесу.

Відповідно до Закону про ІП, керуюча компанія має право отримувати оплату за вироблені товари (надані роботи, послуги) від учасників ІП. Зазначене відповідає вимозі до ЕІП щодо отримання плати керуючою компанією за надані послуги.

Водночас більшість концепцій існуючих ІП передбачають інструменти фінансування з державного та місцевих бюджетів. Таким чином, керуюча компанія ІП фактично не має впливу на отримання таких коштів на забезпечення інфраструктури ІП, які виділяються за рішеннями місцевих та державних органів влади.

Висновок: Функції керуючої компанії ІП частково враховують рекомендації до ЕІП, водночас функції керуючої компанії викладені у Законі про ІП формалізовано та не містять переліку (або детального опису) послуг, що надаватимуться в рамках ЕІП для забезпечення безперебійного функціонування учасників.



Моніторинг функціонування ЕІП. Згідно із Законом про ІП, керуюча компанія повинна подавати щокварталу звіти про функціонування ІП ініціатору та до Мінекономіки. Разом з тим, *вимоги до такої звітності законодавчо не встановлені, тому офіційна інформація щодо моніторингу діяльності ІП на національному рівні, сформована Мінекономіки як уповноваженим органом, не базується на певних показниках, включаючи планові та оцінку їх досягнення.*

При цьому, згідно з міжнародними рекомендаціями до ЕІП, керуюча компанія повинна підтримувати систему моніторингу ЕІП, відстежуючи:

- » Прогрес в галузі екологічних, соціальних та економічних показників на рівні ЕІП.
- » Фактори ризику та відповідні дії, принаймні для викидів отруйних твердих, рідких та газоподібних стоків, у тому числі під час транспортування та утилізації, коли можлива небезпека пожежі, ризику стихійного лиха.

Там, де це потрібно, керуюча компанія ЕІП повинна мати план реагування на можливі негативні наслідки, спричинені зміною клімату. Мінімально керуюча компанія має відповідати національному законодавству.

Разом з тим, щодо встановлення заходів керуючою компанією із адаптації до зміни клімату та готовності до стихійних лих, в Україні національна кліматична політика знаходиться на стадії формування (зобов'язання, передбачені міжнародними угодами, знаходяться на стадії ухвалення на національному рівні, але не є юридично та практично впровадженими для промислових підприємств). Тому прямі зобов'язання для промисловості у сфері на сьогодні не визначені. Така діяльність може здійснюватися в рамках загальних положень екологічних норм, які включають податки, дозволи, обмеження, містобудівні вимоги. Тому *встановлення заходів щодо адаптації до кліматичних змін може здійснюватися на добровільних засадах.*

Стосовно належного розуміння керуючою компанією норм та міжнародних стандартів, що застосовуються до ЕІП, Закон про ІП визначає вимоги, які слід застосовувати при виборі керуючої компанії, зокрема це стосується підтвердженої здатності забезпечити належне функціонування ІП, підтвердженого відповідного досвіду, можливості технологічного та організаційного забезпечення діяльності. Однак зазначені *вимоги не є конкретизованими для оцінки керуючої компанії.*

Висновок: Вимоги до моніторингу ІП в рамках парку та на національному рівні не конкретизовані, як це міститься у рекомендаціях до ЕІП, не спираються на досягнення планових показників, вимоги до спроможності керуючої компанії не деталізовані щодо належного розуміння нормативних актів та міжнародних стандартів та впровадження заходів щодо адаптації до зміни клімату.

Планування та зонування. Згідно з міжнародними рекомендаціями до ЕІП, ретельний процес просторового планування та зонування є важливим, особливо для ЕІП типу greenfield та у випадку модернізації існуючих ІП. Сюди входить врахування економічних, екологічних та соціальних аспектів за допомогою багатосторонніх процесів із відповідними зацікавленими сторонами (наприклад, урядовими установами, приватним сектором та місцевою громадою). Як частина процесу планування та проектування ІП, розміщення парку має бути ретельно продумане зацікавленими сторонами. Міжнародні рекомендації до ЕІП містять розроблення генерального плану відповідними органами влади (наприклад, урядами, власниками земельних ділянок та агенціями з планування), який би застосовувався як для планування, так і для здійснення операцій та охоплював екологічні та соціальні умови.



Згідно з міжнародними рекомендаціями до ЕІП, генеральний план (або еквівалентний плановий документ) для нових та існуючих ІП рекомендований до періодичного перегляду та може включаючи основні елементи:

- » дослідження вибору місця на основі різних аналізів ризиків; необхідна та ефективна інфраструктура, комунальні послуги та транспортна мережа; екологічні та соціальні проблеми; зонування внутрішнього парку; буферна зона навколо парку; процедура безпечного розміщення галузей високого ризику; та кластерні синергетичні галузі;
- » включення до генерального плану рекомендацій до ЕІП, що мають просторові наслідки.

В Україні на національному рівні не існує генерального плану розвитку ІП, розміщення нових ІП. Незважаючи на те, що сьогодні ІП розташовані майже у всіх регіонах країни, їх створення ініціюється більше в Київській та західних областях (Львівська область), на що впливає наявність логістичної інфраструктури та близькість до Європейського Союзу на Заході України. На розвиток ІП на Сході України також впливає тривалий військовий конфлікт. На національному рівні розробка ІП скоріше корелює із вирішенням галузевих проблем (наприклад, трансформація вугільних регіонів) та намаганням місцевої влади сприяти розвитку економічної активності. Водночас розвиток ІП згадується в ряді стратегічних національних документів, таких як Програма Кабінету Міністрів України, Державна стратегія регіонального розвитку на 2021-2027 роки, Проект стратегії розвитку промислового комплексу України на період до 2030 року (Додаток В).

Разом з тим, Концепція створення ІП 2006 року була передумовою для прийняття основного Закону про ІП та включала пропозиції щодо визначення перспективних місць для ІП на основа всебічної оцінки наявного ресурсного потенціалу та конкурентного відбору проектів для створення таких ІП, встановлення пілотних ІП (на 2006-2007 рр.) та створення мережі ІП в регіонах України (після 2009 р.).

Питання планування і забудови територій врегульовано Законом України "Про регулювання містобудівної діяльності". Відповідно до вказаного Закону інструментом державного регулювання планування територій є містобудівна документація, яка поділяється на документацію державного, регіонального та місцевого рівнів.

Згідно з статтею 4 Закону про регулювання містобудівної діяльності:

- » об'єктами містобудування на державному та регіональному рівнях є планувальна організація території, система розселення, система взаємопов'язаного комплексного розміщення основних об'єктів промисловості, транспорту, інженерної та соціальної інфраструктури, функціональне зонування території України, її частин (груп областей), областей, адміністративних районів;
- » об'єктами містобудування на місцевому рівні є планувальна організація території населеного пункту, його частини (групи земельних ділянок) зі спільною планувальною структурою, об'ємно-просторовим рішенням, інженерно-транспортною інфраструктурою, комплексом об'єктів будівництва.

Частиною першою статті 5 вказаного Закону встановлено, що програми розвитку регіонів та населених пунктів, програми господарського, соціального та культурного розвитку повинні узгоджуватися з містобудівною документацією відповідного рівня.

Пунктом 3 частини першої статті 7 Закону про регулювання містобудівної діяльності передбачено, що управління у сфері містобудівної діяльності та архітектурно-будівельного контролю здійснюється шляхом, зокрема, визначення державних інтересів для їх врахування під час розроблення містобудівної документації.

Разом із цим, статтею 4 Закону України "Про засади державної регіональної політики" (далі – Закон про засади регіональної політики) встановлено, що:



- » об'єктами державної регіональної політики можуть бути групи регіонів (або їх частин), міст, сіл, селищ, об'єднані за критеріями та в порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України;
- » об'єктами державної регіональної політики є територія регіонів, макрорегіонів, мікрорегіонів.

Статтю 7 Закону про засади регіональної політики передбачено, що реалізація державної регіональної політики здійснюється на основі системи взаємопов'язаних документів, що ґрунтуються на Стратегії розвитку України, Генеральній схемі планування території України, схемах планування територій на регіональному та місцевому рівнях.

До документів, що визначають державну регіональну політику, віднесено:

- » Державну стратегію регіонального розвитку України;
- » План заходів з реалізації Державної стратегії регіонального розвитку України;
- » регіональні стратегії розвитку;
- » плани заходів з реалізації регіональних стратегій розвитку;
- » інвестиційні програми (проекти), спрямовані на розвиток регіонів.

Розроблення документів, що визначають державну регіональну політику, здійснюється з урахуванням пріоритетів державної регіональної політики, визначених цим Законом, та документів державного прогнозування і стратегічного планування, визначених законодавством.

Сьогодні на рівні регіонів здійснюється затвердження стратегій регіонального розвитку на період до 2027 року та планів заходів з їх реалізації до 2023 року, в яких, зокрема, включаються завдання і заходи, спрямовані на створення індустріальних парків.⁻¹⁵

Також, затверджено Державну стратегію регіонального розвитку на період до 2027 року, в якій відображено питання підтримки залучення та розміщення інвестицій.

Висновок: На національному рівні планування розвитку ІП здійснюється відповідно до містобудівного законодавства та у сфері розвитку регіонів, а на регіональному рівні планування розвитку ІП здійснюється у відповідних стратегічних та планувальних регіональних документах. Це певною мірою враховує рекомендації до ЕІП щодо передбачення генерального планування ЕІП, разом з тим, містить дані, розгалужені у різних документах.

Екологічні рекомендації

Екологічний та енергетичний менеджмент і моніторинг. Відповідно до Закону України «Про технічні регламенти та оцінку відповідності»¹⁶, сертифікація в цілому та відповідно систем екологічного менеджменту (EMS), так і систем енергетичного менеджменту (EnMS) не є обов'язковою, але здійснюється на добровільних засадах для юридичних осіб в Україні. Підприємства, діяльність яких пов'язана зі шкідливим впливом на навколишнє середовище, повинні бути обладнані обладнанням, обладнанням та пристроями для очищення викидів або скидів або їх знешкодження, що зменшують вплив шкідливих факторів, а також пристроями для контролю кількості та складу забруднюючих речовин.

Закон України «Про охорону навколишнього природного середовища»¹⁷ передбачає екологічні вимоги до розміщення, проектування будівництва, будівництва, реконструкції, введення в

¹⁵ <https://me.gov.ua/Documents/Download?id=8ff86333-713a-4381-b52f-f1e0f7f81e44>

¹⁶ <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/124-19#Text>

¹⁷ <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1264-12#Text>



експлуатацію та експлуатації підприємств, будівель та інших об'єктів. Закон визначає, що під час впровадження нових та реконструкції діючих підприємств, впровадження нових технологічних процесів та обладнання, а також у процесі функціонування підприємств, екологічна безпека, раціональне використання природних ресурсів, відповідність стандартам впливу на навколишнє середовище на місці. Це включає використання, утилізацію, утилізацію шкідливих речовин та відходів або повне їх усунення, дотримання вимог щодо охорони навколишнього середовища та здоров'я людей.

У той же час моніторинг споживання енергії не є обов'язковим і може здійснюватися на добровільних засадах в рамках енергоефективних заходів або діючих систем енергоменеджменту. На національному рівні запроваджено обов'язковий облік споживання електроенергії¹⁸, природного газу¹⁹, тепла та води²⁰, а встановлення вимірювального обладнання є необхідною умовою для підключення до мереж.

Цілі енергоефективності не встановлені чинним законодавством для промислових підприємств і можуть бути встановлені на добровільних засадах, що полягає головним чином у досягненні економічної ефективності власного бізнесу. На національному рівні розробляються допоміжні програми та законодавчі документи (переважно в рамках імплементації Угоди про асоціацію між Україною та ЄС), такі як проект Закону про енергетичну ефективність²¹, проект Закону про внесення змін до Бюджетного кодексу України щодо запровадження державного фонду декарбонізації²².

Закон України «Про альтернативні джерела енергії»²³ визначає умови використання енергії з відновлюваних джерел енергії, встановлює «зелений» тариф для виробників електричної енергії із сонячної, вітрової енергії, енергії з біомаси та біогазу, об'єктів мікро-, міні-, малої гідроенергетики, геотермальних джерел енергії та встановлює умови надання аукціонної системи для виробників електричної енергії для вітроенергетичних установок потужністю понад 5 МВт та сонячних установок потужністю понад 1 МВт.

Також законодавство передбачає можливість встановлює правові та економічні засади здійснення енергосервісу для підвищення енергетичної ефективності об'єктів державної та комунальної власності (ЕСКО)²⁴.

Висновок: Не встановлено певних екологічних вимог до ІП як це передбачено міжнародними рекомендаціями до ЕІП; ІП діють в рамках загальних положень законодавства та не зобов'язані впроваджувати системи EMS та EnMS.

Енергія. Міжнародними рекомендаціями до ЕІП передбачається, що мають існувати допоміжні програми для підвищення енергоефективності учасників ІП, особливо для 50 відсотків основних енергоспоживаючих підприємств.

На національному рівні, базовий Закон України «Про енергозбереження» є застарілим²⁵ (разом із механізмами підтримки, які не застосовуються для промисловості), на сьогодні цей Закон має бути замінений новим базовим законом про енергетичну ефективність, що міститиме

¹⁸ <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0312874-18#Text>

¹⁹ <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3533-17#Text>

²⁰ <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2119-19#Text>

²¹ http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=70687

²² http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=70385

²³ <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/555-15#Text>

²⁴ <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/327-19#Text>

²⁵ <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/74/94-%D0%B2%D1%80#Text>



положення, гармонізовані із директивами ЄС. Цілі енергоефективності не встановлені законодавством для промислових підприємств і можуть бути встановлені на добровільних засадах, що полягає головним чином для досягнення економічної ефективності. На національному рівні розробляються допоміжні програми та документи (див. «Екологічний та енергетичний менеджмент і моніторинг»).

Також міжнародними рекомендаціями до ЕІП передбачається, що існує стратегія промислової рекуперації тепла для дослідження можливостей рекуперації тепла та енергії для основних енергоємних фірм у парку.

Законом України «Про комбіноване виробництво теплової та електричної енергії (когенерацію) та використання скидного енергопотенціалу»²⁶ визначено, що скидний енергетичний потенціал технологічних процесів є вторинними енергетичними ресурсами, які можуть використовуватися для виробництва електроенергії та тепла на когенераційних установках. Перетворення побічного енергетичного потенціалу технологічних процесів відноситься до відновлюваних джерел енергії. Проте не існує стимулювання чи зобов'язання використовувати скидний енергетичний потенціал технологічних процесів в рамках ІП та у промисловості в цілому. Тому така діяльність може здійснюватися на добровільних засадах.

Висновок: Встановлення цілей енергоефективності та їх досягнення, використання скидного енергопотенціалу у рамках ІП не вимагається. ІП діють у межах загальних положень законодавства для промислових підприємств.

Вода. Відповідно до Водного кодексу України²⁷, промислові підприємства повинні отримувати дозволи на спеціальне водокористування. Дозвіл визначає межу використання води, водозабору, скиду забруднюючих речовин для конкретного підприємства. Податковий кодекс встановлює ставки орендної плати за спеціальне водокористування, у разі перевищення річного ліміту водокористування збір сплачується в п'ять разів більше, ніж споживається понад ліміт. Шкода довкіллю повинна бути компенсована державі. У разі реалізації заходів з маловідходними, безвідходними, енерго- та ресурсозберігаючими технологіями підприємства можуть отримати податкові, позикові та інші пільги (відсутні на практиці). Заходи щодо економії води та повторного використання води можуть здійснюватися на добровільних засадах (також див. «Екологічний та енергетичний менеджмент і моніторинг» вище). На місцевому рівні екологічні заходи та програми вживаються в межах місцевих бюджетів, які формуються в межах 55% екологічного податку (решта 45% надходить до державного бюджету та спрямовується на загальнодержавні видатки) (Додаток Б).

Програми економії води та повторного використання не є обов'язковими і можуть здійснюватися на добровільних засадах. На національному рівні встановлено екологічне оподаткування (див. «Вода») як фіскальний (економічний) інструмент економії води та обов'язкового обліку споживання води. Ніяких мінімальних вимог щодо обсягу повторного використання води не встановлено.

²⁶ <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2509-15#Text>

²⁷ <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/213/95-%D0%B2%D1%80#Text>



Згідно з Водним кодексом України, раціональне використання води та заходи щодо економії води віднесені до компетенції місцевих органів влади та басейнових рад і можуть бути реалізовані в рамках державних та місцевих бюджетних програм.

Висновок: Не встановлено спеціальних вимог для суб'єктів господарювання в рамках ІП, які діють в межах загальних положень екологічного законодавства, що не передбачає конкретизованих вимог щодо ефективності використання води, її повторного використання.

Відходи та використання матеріалів. Міжнародними рекомендаціями до ЕІП передбачено, що в рамках ЕІП частка твердих відходів, що утворюються в його рамках, які повторно використовуються іншими фірмами, сусідніми громадами або муніципалітетами становить 20%, а максимальна частка відходів, які направляються на полігони не перевищує 50%.

Закон України «Про відходи»²⁸ зобов'язує суб'єктів господарювання забезпечувати утилізацію відходів та впроваджувати заходи щодо поводження з ними (в цілому 20 зобов'язань). Також Закон зобов'язує отримувати дозвіл на операції з відходами або декларувати обсяг утворення відходів (залежно від обсягу утворення відходів) 29. В даний час Урядом не затверджено форм дозволів на відходи, а також процедури отримання такого дозволу (відсутні підзаконні акти). Тому впровадження цього документу здійснюватиметься після прийняття відповідного рішення Урядом.

Мораторій на здійснення планових заходів із здійснення державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності не дозволяє органам державної влади систематично здійснювати екологічні перевірки (під час карантину) та контролювати сферу поводження з відходами. У той же час відповідальність (штрафи) за порушення в сфері поводження з відходами є дуже низькими порівняно з вартістю впровадження заходів щодо поводження з відходами³⁰.

Місцеві адміністрації та місцеві ради зобов'язані¹⁴ організувати збір та утилізацію побутових та інших відходів, включаючи відходи дрібних виробників, створювати облаштовані полігони, а також забезпечувати роздільний збір відходів. Водночас будівництво полігонів за встановленими вимогами потребує значних інвестицій і часто не може бути забезпечене місцевою владою через брак коштів місцевих бюджетів. Тому полігони часто практично існують у формі звалищ.

Для управління небезпечними відходами потрібна ліцензія³¹ та / або дозвіл на транскордонне переміщення небезпечних відходів¹¹. Ліцензійні вимоги встановлюють кадрові, організаційні та технологічні вимоги щодо поводження з небезпечними відходами. В Україні інфраструктура (мережа спеціалізованих підприємств) для зменшення небезпечних матеріалів є неефективною, тому кількість суб'єктів господарювання, які надають послуги з зменшення небезпечних та небезпечних матеріалів, є недостатнім.

Висновок: Законодавство про відходи, навколишнє середовище та ІП не передбачає спеціальних вимог щодо поводження з відходами в межах діючих ІП.

²⁸ <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/187/98-%D0%B2%D1%80#Text>

²⁹ <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1360-98-%D0%BF#Text>

³⁰ <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10#Text>

³¹ <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/446-2016-%D0%BF#Text>



Зміна клімату та природне середовище. Міжнародними рекомендаціями до ЕІП передбачено, що частка компаній ЕІП, які мають стратегії запобігання забрудненню та скорочення викидів для зменшення інтенсивності та забруднення / викидів за межі національних норм становить 50%, а частка найбільших забруднювачів в ЕІП, що мають запроваджену систему управління ризиками, яка визначає аспекти, що впливають на довкілля та присвоює рівень значущості кожному екологічному аспекту – 30% серед найбільших емітентів викидів.

Закон України «Про оцінку впливу на довкілля»³² визначає, що інфраструктурні проекти, такі як проекти розвитку промислової нерухомості та *індустріальні парки*, є *об'єктами, які можуть спричинити значний вплив на навколишнє середовище та підлягають оцінці впливу на навколишнє середовище*. Оцінка впливу на навколишнє середовище включає оцінку органами екологічного контролю та громадські слухання. Звіт про оцінку впливу на навколишнє середовище включає інформацію про заплановану діяльність ІП, вплив на навколишнє середовище, заходи щодо запобігання, зменшення, усунення негативного впливу на навколишнє середовище, включаючи (по можливості) компенсаційні заходи. Міндовкілля веде Єдиний реєстр оцінки впливу на навколишнє середовище. Територіальний орган Міндовкілля визначає допустимість або обґрунтовує неприпустимість запланованої діяльності та визначає екологічні умови її здійснення. Територіальний орган Міндовкілля визначає можливість здійснення запланованої діяльності та визначає екологічні умови її здійснення.

Відповідно до Закону України «Про засади моніторингу, звітності та верифікації викидів парникових газів»³³, система моніторингу, звітності та верифікації викидів парникових газів вводиться в дію в Україні з 01.01.2021, а перші надійні перевірені дані про викиди парникових газів будуть доступні не раніше 2022 року. Установки, що здійснюють викиди парникових газів, повинні бути зареєстровані в Державному реєстрі. Закон визначає, що викиди від стаціонарних установок можуть здійснюватися після отримання дозволу (видається територіальними органами Міндовкілля та Міністерством охорони здоров'я). В рамках екологічного податку встановлюються ставки податку на викиди. На національному рівні затверджені граничні значення викидів, перелік яких може бути доповнений на місцевому рівні. Якщо підприємство перевищує стандарти, програми реабілітації повітря затверджуються на місцевому рівні, а шкода підлягає відшкодуванню.

Закон України «Про охорону навколишнього природного середовища»³⁴ визначає, що викиди від стаціонарних установок можуть здійснюватися після отримання дозволу (виданого територіальними органами Міндовкілля та Міністерства охорони здоров'я). На національному рівні затверджені граничні значення викидів, перелік яких може бути доповнений на місцевому рівні. Якщо підприємство перевищує стандарти, програми реабілітації повітря затверджуються на місцевому рівні, а шкода підлягає відшкодуванню.

Також встановлено екологічний податок на викиди в атмосферне повітря (див. Додаток Б).

По відношенню до того, що мінімальна частка відкритого простору в ЕІП, яка використовується для місцевої флори та фауни, становить 5%, слід зазначити, що на національному рівні Україна приєдналася до Конвенції про охорону дикої фауни та природних середовищ існування в Європі в 1996 році³⁵. Закон про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо імплементації Конвенції передбачає покарання за порушення захисту тварин законодавство. Юридичні особи зобов'язані відшкодувати шкоду, заподіяну внаслідок порушень законодавства у сфері охорони,

³² <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2059-19#Text>

³³ <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/377-20#Text>

³⁴ <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1264-12#Text>

³⁵ <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1832-19#Text>



використання та відтворення тваринного світу. Проте штрафи за заподіяння шкоди дикій природі досить низькі.

Висновок: Для ІП не встановлено певних екологічних вимог у сфері зміни клімату, ІП функціонують відповідно до загальних положень екологічного законодавства.

Соціальні рекомендації

Системи соціального управління. Національна система соціальних гарантій передбачає гарантії трудового законодавства, гарантії прав громадян на охорону праці, колективний договір (обов'язковий у випадку, якщо зініціюється працівниками / профспілками / керівництвом), гарантії щодо тривалості робочого часу, відпусток та відпочинку, мінімальна зарплата, державні соціальні стандарти (у сферах доходів, соціальних послуг, житлово-комунальних послуг, транспортних послуг та зв'язку, охорони здоров'я, освіти, обслуговування закладів культури, обслуговування закладів спорту, побутового обслуговування, торгівлі та громадського харчування, соціальна робота з дітьми, молоддю та різними категоріями сімей)^{36, 37}.

Закон України «Про охорону праці»³⁸ встановлює вимоги щодо захисту життя та здоров'я працівників під час робочого процесу, належних, безпечних та здорових умов праці. Закон визначає правила та функції роботодавців та працівників з питань безпеки, гігієни праці та безпеки за участю державних органів, включаючи державний контроль. Сертифікація ISO 18001 не є обов'язковою, але може бути застосована на добровільних засадах.

Також Закон України «Про охорону праці» визначає принципи розробки, укладення та реалізації колективних договорів з метою сприяння регулюванню трудових відносин та соціально-економічних інтересів працівників та роботодавців (незалежно від кількості працюючих). Закон України «Про колективні договори і угоди»³⁹ визначає, що колективний договір встановлює взаємні зобов'язання сторін щодо регулювання виробничих, трудових, соціально-економічних відносин, заборону дискримінації (незалежно від кількості працюючих).

Закон України «Про звернення громадян»⁴⁰ надає можливість громадянам брати участь в роботі органів влади, впливати на вдосконалення роботи органів державної влади та місцевих органів, підприємств незалежно від форм власності, захищати свої права та законні інтереси та відновлювати їх у разі порушення. Закон встановлює форму звернень, скарг, а також порядок їх обов'язкового безоплатного розгляду та вирішення проблемних питань, термін розгляду - 15 днів, але не більше 45 днів. Встановлені також правила організації діловодства з розгляду звернень⁴¹.

³⁶ <https://www.msp.gov.ua/content/pracivnikam.html>

³⁷ <https://www.msp.gov.ua/content/socialni-standarti.html>

³⁸ <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2694-12#Text>

³⁹ <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3356-12#Text>

⁴⁰ <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/393/96-%D0%B2%D1%80#Text>

⁴¹ <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/348-97-%D0%BF#Text>



Принципи боротьби з дискримінацією в Україні встановлені на рівні Закону України «Про засади запобігання та протидії дискримінації в Україні»⁴², включаючи державний механізм боротьби з дискримінацією, адміністративну та кримінальну відповідальність.

Висновок: Спеціальні вимоги до систем соціального управління не встановлюються для ІП, водночас для їх виконання можуть використовуватися механізми загального законодавства (наприклад, колективні договори).

Соціальна інфраструктура. Державні будівельні норми В.2.2-28:2010 встановлюють вимоги до адміністративно-побутових будівель та будівель висотою до 73,5 м промислових підприємств, а також побутових приміщень громадських будівель та споруд. Такі норми призначені для обслуговування робітників: санітарної, охорони здоров'я, харчування. Практично можливо забезпечити кращі умови, ніж мінімальні вимоги, встановлені будівельними та санітарними нормами на добровільних засадах або в рамках Колективного договору.

Кодекс законів про працю⁴³ визначає, що підприємства в межах своїх повноважень та за власний рахунок можуть встановлювати додаткові трудові та соціальні виплати працівникам порівняно із законодавством. Така норма не є обов'язковою і може бути частиною колективного та / або індивідуального трудового договору.

Закон України «Про професійний розвиток працівників»⁴⁴ визначає правові, організаційні та фінансові принципи функціонування системи підвищення кваліфікації працівників. Забезпечення професійного навчання працівників здійснюється роботодавцями відповідно до потреб власного бізнесу. Роботодавець може створити окремий підрозділ для підвищення кваліфікації працівників. Професійне навчання працівників⁴⁵ повинно бути постійним і здійснюватися з метою поступового розширення та поглиблення знань, умінь та навичок. КЗпП встановлює гарантії збереження роботи та заробітної плати під час навчання з підвищення кваліфікації. Також оплата праці кваліфікованих працівників повинна бути вищою. Колективний договір може також містити положення щодо підвищення кваліфікації. Однак на практиці навчання може бути формальним.

Уникнення дискримінації встановлюється на рівні закону.

Висновок: Спеціальні вимоги до соціальної інфраструктури не встановлюються для ІП, водночас для їх виконання можуть використовуватися механізми загального законодавства (наприклад, колективні договори).

Діалог та комунікація з місцевими громадами. В Україні впроваджується Концепція реалізації державної політики у сфері сприяння розвитку соціально відповідального бізнесу в Україні на період до 2030 року^{46, 47}, яка передбачає регіональні плани, популяризацію серед компаній, включаючи заходи інтеграції корпоративної соціальної відповідальності до стратегій бізнесу та їх моніторинг, розміщення інформації на веб-сайтах суб'єктів господарювання. Така діяльність здійснюється на добровільних засадах. Відповідно до Плану дій щодо реалізації Концепції, національні органи влади повинні підготувати рекомендації для бізнесу щодо застосування ISO 26000: 2010 Керівництва з

⁴² <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5207-17#Text>

⁴³ <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/322-08#Text>

⁴⁴ <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4312-17#Text>

⁴⁵ <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0315-01#Text>

⁴⁶ <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/66-2020-%D1%80#Text>

⁴⁷ <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/853-2020-%D1%80#Text>



соціальної відповідальності, Системи екологічного менеджменту ISO 14001 для проведення інформаційної кампанії.

В Україні 83% компаній приділяють увагу соціальній відповідальності, а 52% мають корпоративні стратегії щодо цього напрямку⁴⁸.

Висновок: Спеціальні вимоги до діалогу та комунікації з місцевими громадами не встановлені для ІП для того, щоб підтримувати регулярний діалог із громадою та відповідними організаціями громадянського суспільства, проте в країні здійснюється популяризація такої діяльності.

Економічні рекомендації

Створення робочих місць. В Україні державна політика у сфері зайнятості характеризується недосконалим формуванням державного / регіонального замовлення на освіту, відсутністю ефективних відносин між навчальними закладами, роботодавцями та місцевою владою⁴⁹. Для поліпшення ситуації на ринку праці на національному рівні планується забезпечити розвиток інклюзивного ринку праці.

Одночасно очікується, що політика ІП розширить можливості ІП для реалізації їх потенціалу як «точок зростання», які вирішують проблеми зайнятості, забезпечують активізацію економічної ініціативи, розвиток бізнесу в рамках Національного плану дій щодо стимулювання створення нових робочих місць на період до 2022 року⁵⁰.

Національна політика щодо ринку праці передбачає посилення співпраці між усіма зацікавленими сторонами на ринку праці шляхом поширення практики місцевих партнерських відносин із зайнятості. Працевлаштування внутрішньо переміщених осіб також є пріоритетом, як і для молодих та старших людей. Ринок праці розбалансований, існує проблема відтоку за кордон персоналу виробничих професій та сфери послуг.

Закон про принципи запобігання та протидії дискримінації визначає, що рішення, дія чи бездіяльність, спрямоване на створення обмежень або привілеїв щодо особи та / або групи людей за місцем проживання, є дискримінацією.

У зв'язку з цим, ЕІП важливо співпрацювати з місцевими зацікавленими сторонами та працівниками ринку праці, але не порушувати принципи недискримінації.

Висновок: Спеціальні вимоги до умов зайнятості не встановлюються для ІП, а укладення довгострокових договорів не є обов'язковим.

Місцевий бізнес, розвиток малого та середнього бізнесу (МСП). Згідно із Законом про ІП, Мінекономіки приймає рішення про включення ІП до Реєстру за такими критеріями: наявність трудових ресурсів, фінансових та матеріально-технічних ресурсів, підтримка ІП місцевими органами влади, очікувані результати функціонування ІП (створення нових робочих місць, експорт продукції, залучення малих та середніх підприємств), наявність угод з потенційними учасниками ІП. Водночас зазначені критерії не конкретизовані.

⁴⁸ <https://csr-ukraine.org/>

⁴⁹ <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1396-2019-%D1%80#n10>

⁵⁰ <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/216-2020-%D1%80#Text>



Також Закон про ІП зазначає, що компанія-учасник ІП - це суб'єкт господарювання будь-якої форми власності, зареєстрований на території адміністративно-територіальної одиниці України, в межах якої знаходиться ІП. Тому фактично, в рамках ІП заохочується участь місцевого бізнесу.

На національному рівні приділяється увага розвитку МСП⁵¹, одночасно без чіткого зв'язку з розвитком ІП. На національному рівні для розвитку МСП було прийнято перелік стратегічних та планових документів, законів⁵², залучені донори для забезпечення економічних стимулів. Завдяки цьому вживаються заходи щодо поліпшення ділового середовища для МСП і позитивні тенденції відзначаються дослідженнями та рейтингами. На практиці економічні та організаційні бар'єри для розвитку МСП все ще залишаються високими. Мінекономіки також надає рекомендації⁵³ щодо місцевого довгострокового планування розвитку МСП на регіональному рівні та рівні територіальних громад.

Висновок: Хоча законодавством чітко не передбачено конкретизованих вимог до діяльності МСП у межах ІП для обов'язкового дотримання при залученні учасників, водночас на національному рівні приділяється значна увага до розвитку МСП.

Створення економічної вартості. Відповідно до посібника UNIDO «Міжнародні засади для екоіндустріальних парків» (грудень 2017), ІП- важливий інструмент, який уряди використовують для нарощування виробничого сектору та збільшення економічної цінності. При цьому на етапі планування повинна бути запропонована інфраструктура ІП, розроблена з урахуванням ринкового попиту. ІП повинен прагнути залучити інвесторів та підприємства, зацікавлені в організації діяльності в парку. Крім того, стратегічна підтримка ЕІП може покращити конкурентоспроможність на рівні парку та компаній, якщо вони включені до проекту ЕІП. Втручання слід розробляти з метою не відставати від змін ринків, що вимагають постійних економічних перетворень

ЕІП пропонують важливу взаємодію між процесами ресурсо- та енергоефективності, а також соціально відповідними практиками. Таким чином, ЕІП можуть забезпечити економічні вигоди та конкурентні переваги. ЕІП також можуть запропонувати можливості для створення робочих місць, доданої промислової вартості та зв'язки з місцевим бізнесом, залучення високоякісних інвесторів.

Дотримання цих рекомендацій до економічних показників може забезпечити широкий спектр переваг, включаючи:

- » Виконання урядових цілей щодо інвестицій, доходів та зайнятості;
- » Залучення місцевого, національного та міжнародного фінансування та інвестицій;
- » Зростання попиту з боку потенційного бізнесу та високий рівень утримання поточного бізнесу;
- » Поліпшення політичних та соціальних очікувань щодо розширення діяльності.

Відповідно до Закону про ІП, концепція ІП, яка готується його ініціатором, повинна включати основну інформацію про ІП та заплановану діяльність. На етапі вибору на конкурсній основі керуючої компанії ІП така компанія повинна підготувати бізнес-план ІП. З огляду на рекомендації Мінекономіки⁵⁴, бізнес-план для підприємств повинен включати результати аналізу ринку, аналіз конкурентного

⁵¹ <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4618-17#Text>

⁵² The Mineconomy <https://www.me.gov.ua/Tags/DocumentsByTag?lang=uk-UA&id=295cacd3-0b67-4ec8-88c1-c998a482f50d&tag=RozvitokMalogoSerednogoPidprimnitstva>

⁵³ The Mineconomy <https://www.me.gov.ua/Documents/List?lang=uk-UA&id=ed4b3e26-1ec5-457e-b4b0-0619511f7e74&tag=SprianniaRozvitkuPidpriemnitstva>

⁵⁴ <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0290665-06#Text>



середовища, план маркетингової діяльності, план виробничої діяльності, організаційний план, план охорони навколишнього середовища, фінансовий план та інвестиційну програму, аналіз потенційних ризиків, бюджетну та економічну ефективність інвестицій, соціально-економічний вплив та результати.

Мінекономіки приймає рішення про включення ІП до Реєстру на основі критеріїв:

- » наявність трудових ресурсів, фінансових та матеріально-технічних ресурсів,
- » підтримка ІВ місцевими органами влади, очікувані результати функціонування ІВ (створення нових робочих місць, експорт продукції, залучення малих та середніх підприємств)
- » наявність укладених меморандумів із потенційними учасниками ІП.

На практиці ІП включаються до Реєстру ІП з нечіткими можливостями розвитку без потенційних учасників ІП (див. розділ 3.1).

В Україні розвиток ІП позиціонується як інструмент залучення інвестицій та регіонального розвитку. Державна підтримка надається за рахунок фінансування з Державного фонду регіонального розвитку на конкурсних засадах відібраних проектів ІП, звільнення від сплати митних платежів ввезення обладнання для ІП здійснюється за складною бюрократизованою процедурою, а підтримка місцевого бюджету та звільнення від місцевих податків надається у разі спроможності та інтересів місцевих органів влади.

Тому в Україні відсутність систематичної підтримки та стимулів може відноситись до стримуючих факторів розвитку ІП, оскільки функціонування ІП здійснюються відповідно до загальних умов ведення бізнесу, тому високі початкові капітальні витрати бізнесу на заснування ІП при тривалому періоді повернення обмежують розвиток ІП.

Крім того, що стосується розвитку ІП в Україні, все ще існують системні проблеми із забезпеченням інфраструктури (будівництво інфраструктури та підключення до мереж) через відсутність зацікавленості державних та місцевих органів влади в наданні практичної підтримки, незважаючи на заявлені національні інтереси щодо розвитку ІП.

Висновок: зважаючи на те, що міжнародними рекомендаціями для розвитку ЕІП передбачено забезпечення економічної ефективності ЕІП, на національному рівні не надані економічні інструменти для їх перетворення на «точки зростання», а також існує відсутність готовності місцевої влади підтримувати розвиток ІП, складна та бюрократична процедура підключення до мереж, високий рівень земельного податку, екологічного податку, податку на нежитлову нерухомість, на що впливає браком знань і досвіду залучення інвестицій у чисті технології та організацію промислового симбіозу.

Порівняльний аналіз національних умов із міжнародними рекомендаціями до ЕІП дозволяє зробити висновок, що законодавчі положення щодо ІП включають передумови для їх промислового розвитку та залучення інвестицій, хоча економічні умови для роботи в рамках ІП не відрізняються від загальних національних умов для промисловості і бізнесу. До ІП відсутні екологічні та соціальні вимоги, водночас бракує нормативних актів та загального національного бачення для створення ефективної національної системи управління ІП та планування в національному масштабі. В цьому контексті, *імплементация міжнародних рекомендацій до ЕІП сприятиме систематизації розвитку ЕІП в національному масштабі.*



3.4 Бар'єри, які можуть перешкоджати розробці або впровадженню політики ЕІП

Розвиток ЕІП може стримуватись рядом бар'єрів, деякі з яких можна подолати шляхом впровадження міжнародних рамкових рекомендацій до ЕІП та стратегічного планування. Відповідно до посібника UNIDO «Міжнародні рамки для еко-індустріальних парків» (грудень 2017), бар'єри, пов'язані з розробкою та впровадженням політики ЕІП, можна розглядати з точки зору регуляторних питань, технологічних та соціально-економічних питань та інституційних та організаційних можливостей.

Потенційні бар'єри та виклики для розвитку ІП та ЕІП в Україні були виявлені під час інтерв'ю з представниками таких зацікавлених сторін (стейкхолдерів):

- » Комітет ВРУ з питань економічного розвитку
- » Міністерство розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України
- » Міністерство енергетики України
- » Міністерство фінансів України
- » Міністерство розвитку громад та територій України
- » Міністерство захисту довкілля та природних ресурсів України
- » Державне агентство з енергоефективності та енергозбереження
- » Місцева рада м. Біла Церква
- » Торгово-Промислова Палата України
- » Американська Торгова Палата України
- » Центр Економічного Відродження
- » ІП “Білоцерківський вантажний авіаційний комплекс” (м. Біла Церква), ІП “Агромаш” (м. Запоріжжя), ІП “Патріот” (м. Суми).

Регуляторні бар'єри для розвитку ЕІП полягають у відсутності відповідних пріоритетів у національній політиці:

- » низький рівень підтримки розвитку ЕІП (як інформаційної, так і економічної)
- » відсутність політики стимулювання розвитку та впровадження чистих технологій
- » високі бар'єри для запуску ІП («податок на корупцію»)
- » міжнародні зобов'язання, пов'язані із вільною та неспотвореною конкуренцією в торгових відносинах

Аналіз політик, пов'язаних з політикою ЕІП, дозволяє зробити висновок, що в Україні розвиток ІП згадується у кількох національних політиках (див. Додаток Б). Однак повільна динаміка розвитку ІП та їх діяльності свідчить про те, що згадування ІП у стратегіях є скоріше рекомендаційною. Національні політики чи стратегії *не встановлює якісних цілей* для розвитку ІП⁵⁵. ІП позиціонуються в Україні в більшій мірі як *інструмент залучення інвестицій та регіонального розвитку*, меншою мірою - як складова промислового розвитку.

Міжнародні зобов'язання. Відповідно до зобов'язань за Угодою про асоціацію між Україною та ЄС, Україна та ЄС визнали важливість вільної та неспотвореної конкуренції у торгових відносинах. Таким

⁵⁵ Урядом здійснюється розроблення Національної економічної стратегії 2030, у якій може бути визначена мета розвитку ІП в Україні (проект документа станом на 25.02.2021 не доступний).



чином, антиконкурентні економічні практики та угоди впливають на належне функціонування ринків і загалом зменшують позитивні наслідки лібералізації торгівлі. Концентрація економічних суб'єктів, що призводить до монополізації або значного обмеження конкуренції на ринку, є несумісною із згаданою Угодою. Будь-яка допомога, надана Україною або державами-членами ЄС у використанні державних ресурсів, що спотворює або загрожує спотворенням конкуренції шляхом надання переваги певним підприємствам або виробництву певних товарів, несумісна з належним функціонуванням згаданої Угоди, в якій вона може вплинути на торгівлю між Сторонами.

Тому, розробляючи систему підтримки ЕІП, її необхідно узгоджувати із положеннями Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання» та з Антимонопольним комітетом України.

Технологічні та соціально-економічні бар'єри:

- » відсутність стимулів для зменшення промислового забруднення та впровадження поведінки з відходами впливає на брак фінансових коштів для впровадження механізмів запобігання забрудненню;
- » відсутність облаштування територій ІП інженерно-транспортною інфраструктурою, тому високі початкові капітальні витрати при тривалій віддачі від інвестиційних перспектив обмежують їх економічне зростання;
- » відсутність готовності місцевих органів влади підтримувати ІП, недостатній інтерес та бюджетні пріоритети місцевих громад та місцевих органів влади щодо створення інфраструктури ІП, залучення учасників;
- » складна та бюрократична процедура підключення до мереж. Процедури підключення ІП до комунальних послуг (насамперед, до електромереж, а також води, газу) є тривалими, тоді як постачальники послуг мають монопольне становище в регіонах;
- » високий рівень земельного податку, екологічного податку, податку на нежитлову нерухомість
- » економічна рецесія через глобальну пандемію, незначний рівень підтримки для відновлення бізнесу, в тому числі через брак державних ресурсів.

Криза в економіці України протягом останніх кількох років вплинула на необхідність економії бюджетних коштів, тому відсутнє пряме фінансування з державного бюджету для побудови інфраструктури ІП. Водночас більшість концепцій розвитку ІП в Україні передбачають залучення державного бюджету. Відповідно, відсутність таких коштів перешкоджає розбудові інфраструктури ІП.

Процедура отримання митних пільг, передбачена Законом про ІП, складна і складається з наступного. Якщо ініціатори, керуючі компанії та учасники ІП використовуватимуть безмитний ввіз обладнання, необхідно пройти офіційні процедури щонайменше у п'яти державних органах (Мінекономіки, Мінфін, Державна податкова служба та центральний орган, відповідальний за сферу виробництва відповідних товарів), з остаточним затвердженням переліку та кількості товарів Урядом. Після цього можна здійснювати ввезення відповідних товарів без сплати ввізних мит. Як результат, з моменту прийняття Закону про ІП та відповідних змін до Митного кодексу України обладнання для ІП із використанням митних пільг для ІП не ввозилось.

Використання коштів Державного фонду регіонального розвитку для інвестицій в інфраструктурні проекти ІП здійснюється на конкурсній основі. Тому це джерело може бути не основним і для розвитку ЕІП.

Обмеження щодо діючих підприємств. Відповідно до Закону про ІП, ІП може бути включеним до Реєстру за умови, що на момент включення в його межах не існує цілісного промислового комплексу, який дозволяє здійснювати виробництво. Таким чином, існуючі підприємства на їх території не можуть створити ІП та отримувати державну підтримку.



Підтримка екологічних заходів. Відповідно до Податкового кодексу України, екологічний податок є загальнодержавним обов'язковим платежем, який базується на фактичному обсязі викидів в атмосферу, скидів забруднюючих речовин у водні об'єкти, утилізації відходів, фактичній кількості утворених радіоактивних відходів.

Для фінансування природоохоронної діяльності були створені державний та місцеві екологічні фонди, одним із джерел яких повинна була стати частина екологічного податку, який розподілявся між рівнями бюджетної системи. До 2015 року екологічний податок спрямовувався до спеціального фонду державного бюджету⁵⁶ за рахунок цих коштів здійснювалось фінансування через державний фонд природоохоронних заходів, зокрема, 50% спрямовувались на фінансову підтримку виключно цільових проектів екологічної модернізації підприємств в межах обсягу екологічних сплачених ними податок^{57 58}. Однак наразі інструмент екологічного податку працює лише як фіскальний інструмент наповнення бюджету, оскільки внаслідок економічної кризи 2014 року екологічний податок трансформувався у джерело наповнення загального фонду бюджету. Також протягом останніх років постійна зміна пропорцій розподілу екологічного податку між державним та місцевим бюджетами впливає на формування послідовної екологічної політики та реалізацію державних програм у цій галузі (45% йде на загальний фонд, 55% надходить до спеціального фонду місцевих бюджетів і поділяється на місцеві екологічні заходи відповідно до затвердженого урядовим переліком таких заходів).

Ставки екологічного податку на викиди в атмосферу та скиди у водні об'єкти зросли за останні роки. Тенденція зберігається - у вересні 2020 року Уряд ініціював законопроект №4101, який передбачає підвищення ставок екологічного податку на 11,6%⁵⁹. Щодо ставки екологічного податку на викиди CO₂, то мова йде про збільшення ставки цього податку з 10 до 30 грн/т. Податок на скиди забруднюючих речовин у водні об'єкти з 01.01.2021 пропонується збільшити вдвічі і поступово збільшувати в 10 разів до 2029 р. З метою заохочення забруднювачів дотримуватися лімітів, встановлених у дозволі на спеціальне водокористування, пропонується встановити, що якщо такі межі перевищені, і якщо водокористувач не має цього дозволу, податок на скидання забруднюючих речовин у водні об'єкти збільшується у 10 разів.

Однак підвищення ставок екологічного податку не стимулює скорочення викидів, а недосконала система його управління створює передумови для ухилення від його сплати^{60,61}.

Серед ініціатив підтримки екологічних заходів для підприємств, Держенергоефективності розроблено законопроект⁶² про цільове спрямування податку на викиди CO₂ до спеціального фонду та створення бюджетного Фонду для модернізації енергетики з наданням державної підтримки підприємствам, які сплачують цей податок на заходи щодо скорочення викидів.

Згідно із законопроектом про Державний бюджет на 2021 рік, на здійснення природоохоронних заходів, на покращення стану навколишнього середовища, безпосередньо з державного бюджету

⁵⁶ <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/634-98-%D0%BF#Text>

⁵⁷ <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-17/ed20141026#Text>

⁵⁸ <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/756-2013-%D0%BF#Text>

⁵⁹ http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=69946

⁶⁰ Report of the Accounting Chamber of Ukraine 24.09.2019 № 25-2

https://rp.gov.ua/upload-files/Activity/Collegium/2019/25-2_2019/Zvit_25-2_2019.pdf

⁶¹ Report of the Accounting Chamber of Ukraine 11.04.2018 № 10-3

https://rp.gov.ua/upload-files/Activity/Collegium/2018/10-3_2018/Zvit_10-3_2018.pdf

⁶² http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=70385



передбачено лише 64,7 млн грн. Для порівняння, у 2021 році прогнозується надходження до державного бюджету від сплати екологічного податку в розмірі 3,7 мільярда гривень.⁶³

Бар'єри, пов'язані з інституційною та організаційною спроможністю:

- » більш актуальні національні економічні пріоритети, ніж навколишнє середовище (безпека, соціальні питання як результат економічних наслідків воєнного конфлікту та пандемії)
- » відсутність досвіду та обізнаності національних та місцевих органів влади та бізнесу щодо переваг промислового виробництва відповідно до принципів ЕІП;
- » неуспішний досвід функціонування спеціальних економічних зон та територій пріоритетного розвитку, які отримували податкові та митні пільги
- » відсутність мотивації та досвіду у підприємств для постійного вдосконалення у напрямку переходу до ЕІП.

Щодо інституційної структури, політика ЕІП може бути реалізована за стійкої підтримки Уряду, зусиль місцевих органів влади, залучення бізнесу та громадянського суспільства. Розроблення Урядом політики та законодавства щодо ЕІП об'єднає зусилля та компетенцію державних органів у сферах економіки, бюджету та фінансової політики, охорони навколишнього середовища та екологічної безпеки, регіонального розвитку. У той же час вплив зацікавлених сторін на розвиток ЕІП включає наступне.

Відповідно до Закону про ІП, формування та реалізація державної політики щодо встановлення та функціонування ІП здійснюється Мінекономіки.

Але в даний час відбувається *розподіл функцій у сфері промислової політики між Мінекономіки та Міністерством з питань стратегічних галузей промисловості*. Таким чином, розробка проекту Стратегії промислового розвитку до 2030 року (та відповідно подальше розроблення плану дій щодо її реалізації) у листопаді 2020 року була передана з Мінекономіки до Мінстратегпрому.

Крім того, політика розвитку ІП у відповідному законі та структурі уповноваженого державного органу Мінекономіки розглядається як частина інвестиційної політики, і в рамках Мінекономіки цю функцію виконує Департамент залучення інвестицій, до складу якого входить відділ інструментів залучення інвестицій, що є спеціальним підрозділом, відповідальним за ІП в Україні. У той же час в рамках Мінекономіки функціонує *Директорат цінової політики та розвитку реального сектору економіки*, який бере участь у розробці політики ІП відповідно до своїх повноважень. Хоча Директорат відповідає за формування промислової державної політики, і в його рамках функціонує Експертна група з ресурсоефективності, яка відповідає за підвищення конкурентоспроможності галузей промисловості, в тому числі на основі розумної спеціалізації, *ефективності використання ресурсів, сталий розвиток, раціональне використання природних та паливно-енергетичних ресурсів, розробка екологічної політики, енергозбереження у промислових секторах*.

Комітет Парламенту з питань економічного розвитку є головним для розгляду законодавчих ініціатив щодо ІП (крім податкових та митних преференцій). Комітет підтримує необхідність розробки ІП та ініціював законопроекти про податкові та митні преференції у 2020 році, утворення окремої інституції щодо управління розвитком ІП (див. законопроекти № 3724, 3725, 4416-1, 5021, Додаток Б).

*Комітет Парламенту з питань фінансів, податкової та митної політики*⁶⁴ є основним для розгляду положень податкових та митних пільг для ІП (зміни до Податкового та Митного кодексів

⁶³ https://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=69938

⁶⁴ <http://komfinbank.rada.gov.ua/>



повинні вноситись окремими законами). Цей Комітет зосереджується на встановленні рівних умов діяльності для всіх суб'єктів господарювання шляхом рівних податків, тому цей Комітет не зацікавлений підтримувати податкові та митні пільги для ІП. Крім того, розглядаючи податкові та митні питання (що включає стимули для ІП), *Комітет Парламенту з питань бюджету*⁶⁵ (основний з питань бюджету) впливає на їх прийняття з точки зору повноти державного бюджету (підтримка із забезпеченням з державного бюджету розглядається як недонадходження до бюджету від податкових платежів).

Також *Міністерство фінансів* зазвичай висловлює позицію, що податкові та митні стимули для розвитку ІП негативно вплинуть на податкові надходження до державного бюджету, виходячи з того, що принципами Податкового кодексу України є забезпечення рівних умов ведення бізнесу для всіх суб'єктів господарювання. Крім того, Міністерство фінансів спирається на неуспішні результати застосування пільг для СЕЗ та ТПР в Україні.

На *регіональному рівні* завдання з реалізації політики ІП покладаються на структурні підрозділи економічного розвитку, торгівлі та інвестицій (обласних державних адміністрацій та місцевих адміністрацій).

Фактично, на *державному рівні* не існує укомплектованого профільного підрозділу, який би системно опікувався формуванням та реалізацією політики ЕІП. Таким чином, існує недостатній рівень централізованої координації розвитку ЕІП, що також може вплинути на процес реалізації політики ЕІП.

У зв'язку з цим, **при розробці та впровадженні політики ЕІП в Україні важливо залучати до такої діяльності всі компетентні органи.** З урахуванням міжнародних рекомендацій до ЕІП, також профільними органами може бути розглянуто питання утворення окремого органу або посилення компетентного підрозділу з розвитку ЕІП в структурі Мінекономіки, на який покладалися б функції реалізації (адміністрування), планування, моніторингу політики ЕІП.

На національному рівні **не вистачає цілеспрямованої інформаційної підтримки**, пов'язаної з ініціюванням, створенням ІП та ЕІП, алгоритмом дій, стимулами, плануванням розташування. Така інформація розгалужена у низці законодавчих актів, у рішеннях місцевих органів влади, будівельних та інших нормах. Існує брак знань на національному та місцевому рівні щодо інструментів залучення фінансування для розвитку ІП та ЕІП, пошуку інвесторів. Існує брак інформації для інвесторів про потенційні об'єкти інвестування в межах ІП та ЕІП. Це зумовлено, зокрема, як відсутністю ресурсного забезпечення такої діяльності, так низьким рівнем саморегуляції в цій сфері (через низький інтерес суб'єктів ІП до питань взаємодії та спільного представництва своїх інтересів).

Досвід спеціальних економічних зон та територій пріоритетного розвитку. В Україні існувала практика створення спеціальних (вільних) економічних зон (далі - СЕЗ) та територій пріоритетного розвитку (далі - ТПР). Так, чинний Закон України «Про загальні принципи створення та функціонування спеціальних (вільних) економічних зон» (1992) передбачає, що СЕЗ є територією з особливим правовим режимом господарської діяльності та процедурою застосування та дії українського законодавства, яке передбачає запровадження митних, податкових та фінансово-економічних пільг для національних та іноземних юридичних та фізичних осіб. СЕЗ створюються з метою залучення іноземних інвестицій, що сприятиме розвитку інфраструктури за пріоритетними напрямками національної економіки, залученню та впровадженню нових технологій, ринкових методів економічної діяльності, а також покращенню використання природних та трудових ресурсів. До 2005 року підприємства в межах СЕЗ отримували податкові та митні пільги, коли економічна діяльність у СЕЗ розвивалась і створювалися нові робочі місця, переважно в західних регіонах. Але

⁶⁵ <http://budget.rada.gov.ua/>



доходи бюджету були неефективними порівняно з наданими пільгами. Українські СЕЗ не отримували суттєвої державної підтримки в будівництві інфраструктури. Також в Україні були створені ТПР (кожна створена спеціальним законом), для яких запроваджено спеціальний режим інвестиційної діяльності для подолання несприятливих соціально-економічних та екологічних умов, незадовільної зайнятості. У 2005 році для економічних суб'єктів, що діють в межах СЕЗ та ТПР, були скасовані всі переваги та гарантії стабільності встановленого правового режиму. На сьогодні діяльність суб'єктів господарювання в межах СЕЗ та ТПР не відрізняється від загальної діяльності. Але на сьогодні Президентом України озвучена ідея щодо створення на Донбасі нових СЕЗ⁶⁶.

Тенденції розвитку ІП є досить подібними для СЕЗ та ТПР. Крім того, саме визначення ІП є дуже подібним до визначення СЕЗ та ТПР, не маючи чітких критеріїв розвитку. Така подібність може негативно вплинути на позиціонування ІП, які часто порівнюють із СЕЗ та ТПР. Тому, **щоб забезпечити впровадження державної підтримки розвитку ЕІП, важливо надати чітке визначення ЕІП та цілі розвитку, уникнувши позиціонування ЕІП у кореляції із СЕЗ та ТПР.**

3.5 Пропозиції щодо бачення/цілі політики екоіндустріальних парків в Україні за допомогою Теорії змін

Для запровадження політики ЕІП у національному масштабі важливо сформулювати відповідне бачення політики ЕІП та мету. Під час інтерв'ю з представниками зацікавлених сторін було зазначено, що політичне бачення та ціль розвитку ЕІП в Україні повинні базуватися на наступних перспективах:

- » підходи циркулярної економіки;
- » стійке зростання економіки, економічний розвиток регіонів;
- » використання значного потенціалу ЕІП як ефективного механізму подолання проблем у промисловості та наслідків поточної економічної кризи в Україні;
- » зростання ресурсоефективного та екологічно чистого виробництва, зменшення екологічного впливу;
- » прозорий та передбачуваний підхід розташування ЕІП;
- » підвищення ефективності використання ресурсів, створення замкнутого циклу використання ресурсів та відходів, що може покращити економічні, екологічні та соціальні якості бізнесу та допомогти залучити інвестиції в регіон, залучити престижні іноземні компанії та збільшити прибуток ЕІП;
- » створення виробничої та ділової інфраструктури, що сприятиме локалізації компаній, які дотримуються найкращих світових практик ведення бізнесу;
- » зосередження уваги на регіональному та місцевому розвитку, розвитку об'єднаних територіальних громад, одночасно спрямовуючи увагу місцевих органів влади на створення ЕІП.

Встановлення довготермінового бачення є важливим для розробки національного бачення/цілі політики ЕІП, яку далі слід розділити на середньострокові цілі. Довгострокове бачення має важливе значення для формування загальної стратегії та планування дій із залученням усіх рівнів зацікавлених сторін для сприяння інноваційному промислому розвитку, одночасно забезпечуючи екологічну та економічну стійкість.

Також під час інтерв'ю з представниками зацікавлених сторін було сформульовано, що реалізація політики ЕІП збільшить продуктивність природних ресурсів та зменшить інтенсивність промислового забруднення навколишнього середовища. Організація промислового виробництва відповідно до

⁶⁶ <https://www.president.gov.ua/news/shodo-vilnovyi-ekonomichnoyi-zoni-na-donbasi-64597>

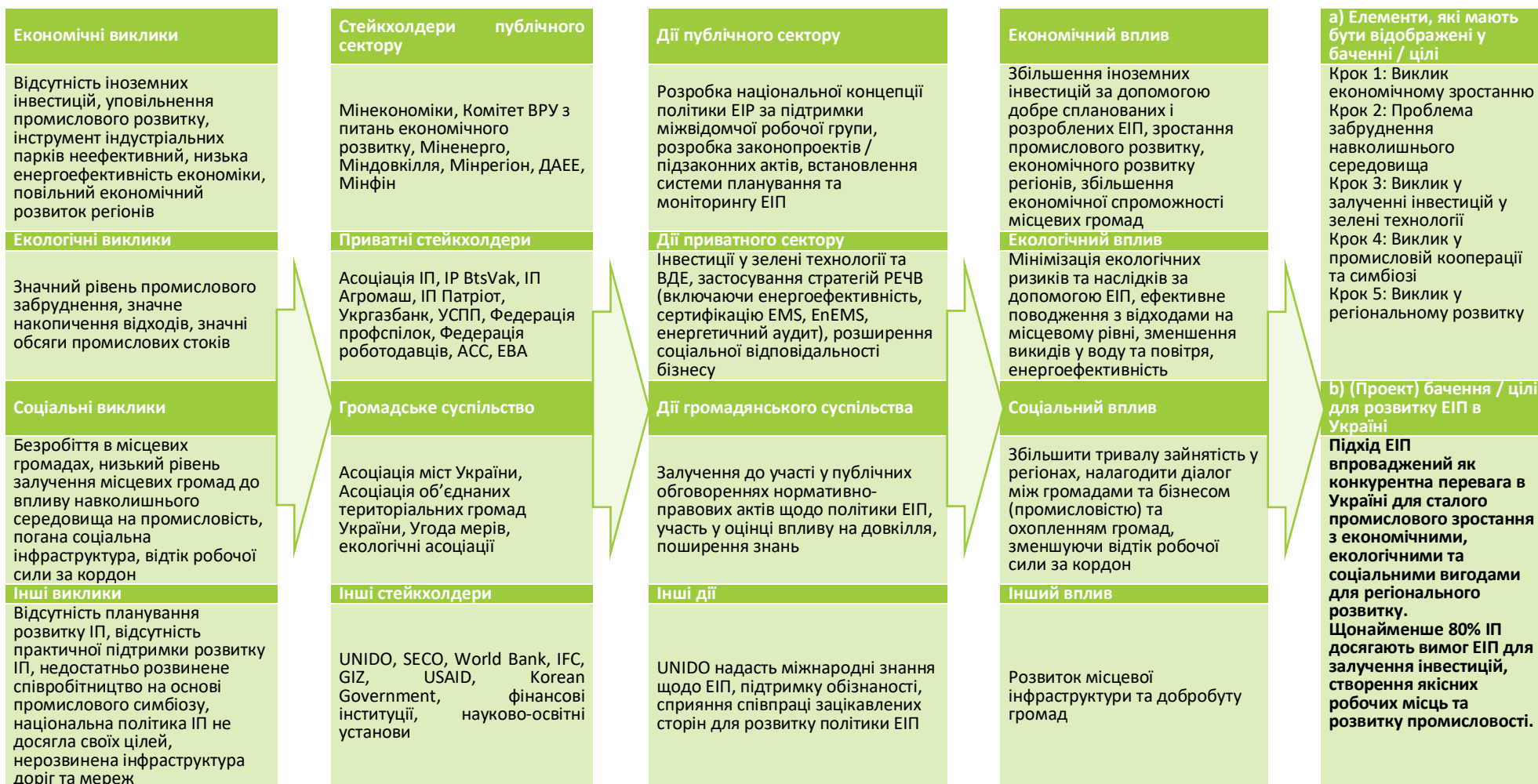


кластерного підходу, що позитивно вплине на розвиток логістичної інфраструктури, дозволить місцевим громадам впроваджувати світові практики у сфері екологічності, енергоефективності та сталого розвитку.

Діаграма (рисунок 4), заснована на Інструменті політики GEIPP, ілюструє формування бачення / цілі розвитку ЕІП в Україні на основі теорії змін, яка може бути спроектована таким чином: **Стале промислове зростання з економічними, екологічними та соціальними вигодами для регіонального розвитку.**



Рисунок 4. Формування бачення / цілі для розвитку ЕІП в Україні на основі Теорії змін



3.6 Можливості для інтеграції політики ЕІП в існуючі національні політики та нормативно-правові акти та ефективні інструменти

Відповідно до посібника UNIDO «Практичні настанови щодо екоіндустріальних парків» (вересень 2018), процес встановлення національних вимог щодо ЕІП повинен поєднувати як підходи згори-вниз (top-down), так і знизу-вгору (bottom-up). Спільні інтереси та підходи можуть бути визначені та створені шляхом діалогу між урядовими структурами та ІП.

У 2020 р. при розробленні проекту Стратегії розвитку промислового комплексу України на період до 2030 року Мінекономіки було включено до проекту визначення ЕІП, яке надалі має бути узгодженим із міжнародним визначенням ЕІП:

"Еко-індустріальний парк – індустріальний парк, де підприємства співпрацюють з місцевими громадами з метою зменшення кількості відходів і забруднення навколишнього середовища, ефективного спільного використання ресурсів, та який характеризується такими рисами:

використання раніше утилізованих відходів (твердих, рідких, газових тощо) з одних виробництв іншими для отримання цінного побічного продукту,

розташування та об'єднання компаній у межах індустріального парку в ланцюги поставок та доданої вартості,

спільне використання комунальної інфраструктури, що, головним чином, стосується використання води та енергії (зокрема, повторне використання води, когенерація енергії),

обмін послугами між компаніями, зокрема, спільне навчання персоналу, спільне обслуговування".

Також проект Стратегії містить розділ «Стимулювання інновацій та спрощення доступу до інвестиційних ресурсів для впровадження ресурсозберігаючих технологій», який передбачає захід: **«Стимулювання розвитку формату "еко-індустріальних" парків у різних регіонах України».**

Інтеграція визначення ЕІП у проект Стратегії передбачатиме наступний крок - розробку урядового Плану дій щодо реалізації Стратегії, який визначатиме певні завдання для державних органів з розробки відповідного законодавства для розвитку ЕІП (подальше розроблення проекту Стратегії здійснюється Мінстратегпромом з листопада 2020).

Включення політики ЕІП до стратегічних та планових урядових документів матиме наслідком послідовне розроблення політики ЕІП. Разом з тим, для забезпечення дієвого процесу впровадження політики ЕІП, було проведено порівняльний та орієнтовний огляд інструментів на основі Інструменту політики UNIDO (таблиця 4).

У таблиці 4 враховані результати обговорення з ключовими зацікавленими сторонами найоптимальніших інструментів для впровадження політики ЕІП в Україні:

- » інтеграція політики ЕІП до існуючої політики та державних програм та планів дій видається найбільш доцільною;
- » регіональні органи влади повинні бути найбільш зацікавленими сторонами розвитку ЕІП на своїй території і повинні надавати більше підтримки розвитку ЕІП.

Під час інтерв'ю з представниками зацікавлених сторін було зазначено, що для умов в Україні найбільш підходящим є інтеграція тем та питань ЕІП в існуючі політики та урядові програми як складову політики ІП із певними вимогами, механізмами підтримки та інформаційною підтримкою.

У той же час практика прийняття національних рішень, пов'язаних з державною підтримкою та стимулами, може мати непідтримання з боку органів влади, відповідальних за державний бюджет та податки. У зв'язку з цим переважно було б зосередитись на використанні наявних економічних



інструментів із залученням місцевих органів влади та вдосконаленні положень Державної стратегії регіонального розвитку на 2021-2027 роки. Також, розробляючи політику ЕІП в Україні, необхідно здійснити пошук та розробити фінансові заходи підтримки (наприклад, на міжнародному ринку).

Таблиця 3: Огляд інструментів політик для впровадження політики ЕІП в Україні

Інструменти політики	ПОРІВНЯЛЬНИЙ ОГЛЯД				
	Гнучкість для швидкого регулювання	Можливість досягнення коротко-термінових результатів	Інтеграція з уже існуючими системами	Рівень складності	Відповідність МСП
Тематичні стратегії, програми та плани дій					
Національна політика та стратегія, спрямовані на забезпечення загальної основи для розвитку політики ЕІП	Більш важко	Нейтрально	Нейтрально	Нейтрально	Нейтрально
Інтеграція тем та питань ЕІП в існуючу політику та державні програми	Позитивно	Позитивно	Позитивно	Позитивно	Нейтрально
Національна програма та план дій щодо ЕІП	Більш важко	Нейтрально	Нейтрально	Нейтрально	Нейтрально
Регіональні або місцеві програми та плани щодо ЕІП	Позитивно	Позитивно	Позитивно	Позитивно	Позитивно
Регуляторні інструменти та стандарти					
Моніторинг викидів та ліміти для ЕІП (наприклад, забруднювачі повітря, стоки, небезпечні відходи)	Нейтрально	Позитивно	Позитивно	Нейтрально	Нейтрально
Міжнародні рамки для ЕІП, включаючи загальне розуміння ЕІП та міжнародні орієнтири	Позитивно	Нейтрально	Позитивно	Позитивно	Позитивно
Мінімальні стандарти виробництва	Нейтрально	Нейтрально	Нейтрально	Нейтрально	Нейтрально
Економічні інструменти					
Збори для відшкодування та розподілу витрат на загальні послуги, комунальні послуги та інфраструктуру	Більш важко	Позитивно	Позитивно	Більш важко	Нейтрально
Податки та звільнення від сплати податків (наприклад, на енергію, воду, особливі чутливі або дефіцитні ресурси)	Більш важко	Нейтрально	Позитивно	Більш важко	Нейтрально
Субсидії на розвиток ЕІП або реалізацію ініціатив ЕІП	Більш важко	Нейтрально	Нейтрально	Більш важко	Нейтрально
Спеціальні тарифи (наприклад, «зелені» тарифи для установок з використанням відновлюваної енергії)	Позитивно	Позитивно	Позитивно	Позитивно	Позитивно
Депозитна система тари (управління відходами)	Нейтрально	Нейтрально	Нейтрально	Нейтрально	Нейтрально
Інформаційні інструменти					
Система класифікації (еко-) індустріальних парків та компаній	Нейтрально	Нейтрально	Нейтрально	Нейтрально	Нейтрально
Веб-сайти та портали (наприклад, урядові установи, відповідальні за промислові парки)	Позитивно	Позитивно	Позитивно	Позитивно	Нейтрально
Кампанії з підвищення обізнаності щодо ЕІП	Позитивно	Позитивно	Позитивно	Позитивно	Нейтрально
Освітні та навчальні семінари з питань ЕІП (наприклад, для органів влади, керівництва парків, компаній)	Позитивно	Нейтрально	Позитивно	Позитивно	Нейтрально
Добровільні об'єднання					
Ініціативи добровільної звітності для ЕІП	Нейтрально	Нейтрально	Нейтрально	Нейтрально	Нейтрально
Схеми добровільної сертифікації (наприклад, для ІП, компаній, інфраструктури та комунальних послуг)	Нейтрально	Нейтрально	Нейтрально	Нейтрально	Нейтрально
Добровільні ініціативи державного та приватного секторів та залучення громад до ЕІП	Нейтрально	Нейтрально	Нейтрально	Нейтрально	Нейтрально



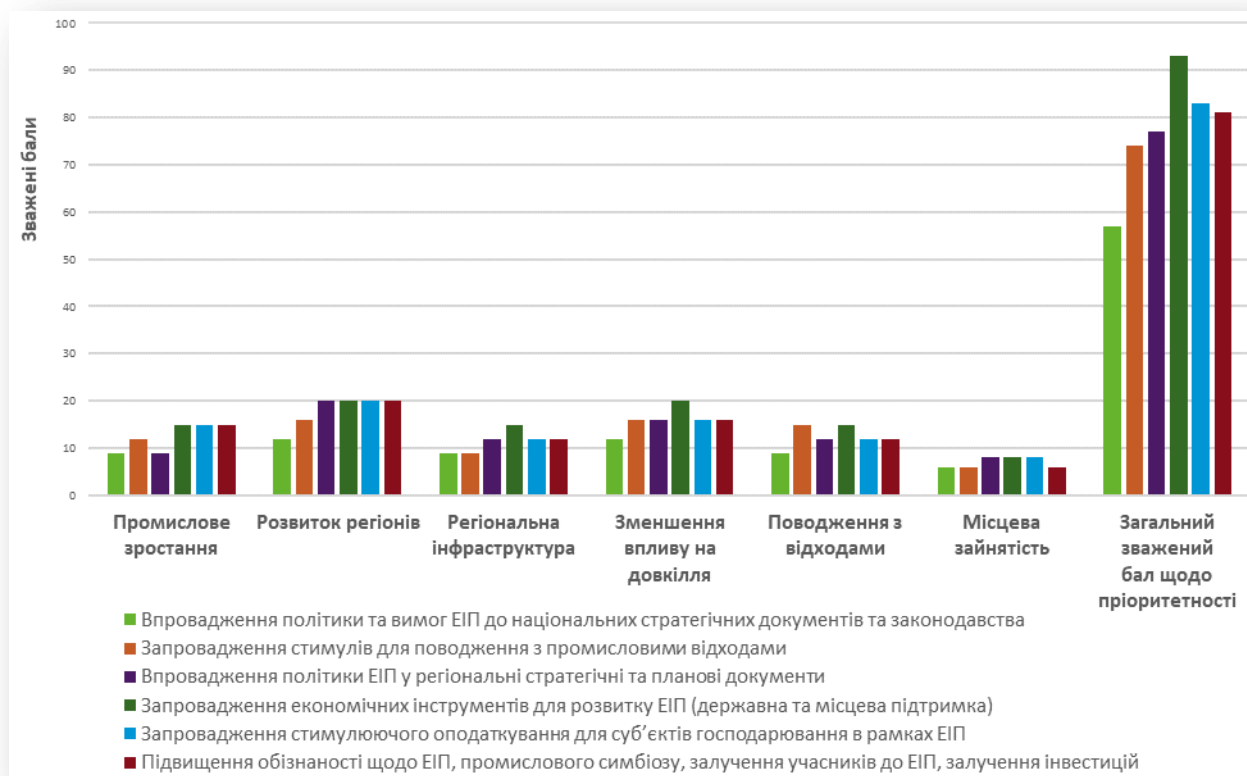
Відповідно до Інструменту політики UNIDO GEIPP, таблиця оцінки для багатокритеріального аналізу рішень була розроблена для того, щоб створити розуміння потенційних компромісів між варіантами втручання в політику ЕІП: опції втручань та інструментів політики ЕІП виявлені для аналізу та визначення пріоритетів.

Умови зазначені відповідно до результатів інтерв'ю із зацікавленими сторонами та виявлення прогалин та бар'єрів для розробки політики ЕІП (розділи 3.3, 3.4). Умови спрямовані на врегулювання найважливіших перспектив для розвитку ЕІП:

- » включення політики та вимог ЕІП до національних стратегічних документів та законодавства;
- » запровадження стимулів для поводження з промисловими відходами;
- » впровадження політики ЕІП у регіональні стратегічні та планові документи;
- » запровадження економічних інструментів для розвитку ЕІП (державна та місцева підтримка);
- » запровадження стимулюючого оподаткування для суб'єктів господарювання в рамках ЕІП;
- » підвищення обізнаності щодо ЕІП, промислового симбіозу, залучення учасників до ЕІП, залучення інвестицій.

Також були обрані критерії (горизонтальна вісь): промисловий розвиток, розвиток регіонів, регіональна інфраструктура, зменшення впливу на довкілля, поводження з відходами, місцева зайнятість.

Рисунок 5. Потенційні компроміси між варіантами втручання в політику ЕІП в Україні



На основі експертного присвоєння балів щодо впливу кожної умови на критерії розвитку, за допомогою автоматичного розрахунку Інструменту політики UNIDO GEIPP було побудовано діаграму на основі заданої оцінки та розподіленого зважування для кожного критерію. Формування балів для діаграми базувалося на оцінці стримуючих факторів для розвитку ІП в Україні (див. розділи 3.3 та 3.4).

Діаграма дозволяє оцінити, що найбільший вплив на розвиток політики ЕІП може створити запровадження економічних інструментів для розвитку ЕІП (державна та місцева підтримка), запровадження стимулюючого оподаткування для суб'єктів господарювання в рамках ЕІП, підвищення обізнаності щодо ЕІП, промислового симбіозу, залучення учасників до ЕІП, залучення інвестицій.

Оцінка ваги кожної опції показує, що в Україні розроблення політики ЕІП потребуватиме законодавчої, економічної та інформаційної підтримки. Така оцінка базується на досвіді розвитку ІП, який здебільшого стримується відсутністю економічних вигід (відсутність стимулів для зменшення промислового забруднення, відсутність стимулів для розвитку ІП, відсутність готовності місцевих органів влади підтримувати ІП) і водночас потреби подолання технологічних та соціально-економічних бар'єрів.

3.7 Пропозиції щодо впровадження політики ЕІП в рамках проєкту «GEIPP Ukraine»

Для того, щоб розробити ефективну національну політику ЕІП в Україні, яка дозволить подолати прогалини (розділ 3.3) та подолати бар'єри (розділ 3.4), такі категорії політичних інструментів для забезпечення втручання у національному масштабі можуть бути розглянуті (відповідно до Посібника з впровадження UNIDO для екологічної інтелектуальної власності (2017)⁶⁷ та Посібника практиків зі стратегічної зеленої промислової політики⁶⁸):

- » **Управління:** включає установи з певними обов'язками та функціями щодо забезпечення необхідних регуляторних реформ та подальшої підтримки їх впровадження.
- » **Обов'язкові вимоги (регулювання):** включає нормативні документи, що стосуються національного планування, вимог до ПЗІ, екологічної відповідальності, моніторингу, контролю та забезпечення.
- » **Економічні інструменти:** включають стимули та підтримку на національному та місцевому рівнях.
- » **Інформаційні інструменти:** це підвищення обізнаності щодо переваг чистого виробництва, відповідних аспектів навколишнього середовища, таких як екологічно чи шкідлива поведінка, наслідки забруднення та переваги збереження, щодо залучення інвестицій у чисті технології.

Впровадження цих категорій інструментів політики ЕІП потребуватиме розробки конкретних механізмів з чіткими цілями, які можуть вплинути на участь бізнесу в ЕІП з урахуванням можливостей створення інфраструктури ЕІП та наявності відповідних компетенцій в управлінні ЕІП (рисунок 6).

Розробка та впровадження згаданих інструментів повинні включати регуляторні інструменти, усунення непотрібних регуляторних бар'єрів та стимулювати суб'єктів господарювання отримувати вигоди для інвестування та діяльності в рамках ЕІП. Запропоновані інструменти представлені нижче,

⁶⁷ https://www.unido.org/sites/default/files/files/2018-05/UNIDO%20Eco-Industrial%20Park%20Handbook_English.pdf

⁶⁸ https://www.unido.org/sites/default/files/2016-11/practitioners_guide_to_green_industrial_policy_1_0.pdf



разом із пропозицією щодо масштабів заходів втручання у політику ЕІП в рамках проекту GEIPP - Україна.

Рисунок 6. Інструменти для створення системи політики ЕІП в Україні



Регуляторні інструменти політики ЕІП

Мінекономіки є головним у системі державних органів щодо розроблення та прийняття нормативної бази для політики ЕІП, спрямованої на формування стратегічного бачення функціонування ЕІП, включаючи бачення в національних стратегічних та планових документах для об'єднання дій різних органів прозорим та ефективним способом, розроблення вимог, механізмів моніторингу та контролю, функцій органів.

З огляду на те, що екологічні та соціальні вимоги відповідають наближенню законодавства України до законодавства ЄС, для впровадження вимог ЕІП до розроблення нормативної бази мають бути залучені компетентні органами для забезпечення узгодження положень політики ЕІП із галузевими нормативними актами у сферах довкілля, ресурсо- та енергоефективності, соціальної сфери. Важливим є просування з боку Мінекономіки, Міндовкілля, Міненерго, ДАЕЕ політики ЕІП як практичного способу реалізації директив ЄС відповідно до Угоди про асоціацію між Україною та ЄС, а отже, включати положення щодо розробки політики ЕІП до таких національних документів:

- » Програма дій Уряду та План дій Уряду на відповідний рік (при розробленні та прийнятті);
- » Державна стратегія регіонального розвитку на 2021-2027 роки (зміни);
- » План заходів щодо реалізації Державної стратегії регіонального розвитку на 2021-2027 роки (при розробленні та прийнятті);
- » Стратегія розвитку промислового комплексу України на період до 2030 року (розробляється; визначення ЕІП, запропоноване у проекті Стратегії, має узгоджуватися з міжнародним визначенням ЕІП).

Система регулювання діяльності ЕІП може враховувати міжнародні рекомендації до ЕІП. Формування політики ЕІП може включати:

- » розроблення національного стратегічного бачення розвитку ЕІП (як окремий акт Уряду або розділ до Стратегії розвитку промислового комплексу України до 2030 р.);
- » розроблення змін до Закону про ІП щодо визначення ЕІП, впровадження ЕІП в рамках системи ІП в Україні, забезпечення можливості трансформації ІП у ЕІП;
- » розроблення підзаконних актів до Закону про ІП з метою запровадження вимог щодо ЕІП або розроблення національного стандарту для ЕІП69;
- » розроблення змін до нормативно-правових актів, що встановлюють механізми підтримки ЕІП (розділ "Економічні інструменти підтримки ЕІП").

Для наближення до міжнародних рекомендацій до ЕІП можуть бути розроблені поправки до Закону про ІП, щоб прописати базове визначення ЕІП та основні положення щодо встановлення вимог (на підзаконному рівні або на рівні національного стандарту), механізмів моніторингу та контролю, функцій органів влади, передумов отримання державної підтримки та заохочення.

Слід налагодити тісну співпрацю GEIPP - Україна із зацікавленими сторонами. У процесі створення Робочої групи надзвичайно важливо з боку GEIPP - Україна забезпечити міністерства та комітети вимогами до ЕІП для належного розуміння. Враховуючи, що реалізація політики ЕІП стосується

⁶⁹В Україні процедура розроблення національних стандартів регулюється Законом України «Про стандартизацію», що включає ініціацію (стаття 18) розроблення стандарту ЕІП Мінекономіки перед національним органом стандартизації (ДП «УкрНДНЦ»), утворення відповідного технічного комітету (або на базі наявних комітетів у суміжній сфері до ІП), включення ДП «УкрНДНЦ» робіт із розроблення стандарту до програми робіт з національної стандартизації з визначенням джерела фінансування такого розроблення (стаття 19), розроблення, обговорення, прийняття стандарту (статті 20-22). Разом з тим, розроблення стандартів регламентовано вимогами Закону (основні засади для розроблення стандартів (стаття 17). Відповідно до статті 23 національні стандарти застосовуються безпосередньо чи шляхом посилання на них в інших документах; національні стандарти застосовуються на добровільній основі, крім випадків, якщо обов'язковість їх застосування встановлена нормативно-правовими актами.

У разі визначення на рівні нормативно-правових актів визнання парку екоіндустріальним на основі застосування відповідного стандарту (наприклад, для отримання державної підтримки або для сертифікації в цілях залучення інвестора/інвестицій), застосовуватиметься процедура оцінки відповідності відповідно до Закону України «Про технічні регламенти та оцінку відповідності», що включатиме призначення органів оцінки відповідності (статті 32-44) у сфері застосування стандарту ЕІП, включаючи необхідність розроблення та врегулювання процедури оцінки відповідності для цієї сфери призначення органів оцінки відповідності (статті 9-14).



регулятивних аспектів, інформація буде потрібна для підготовки законопроектів та нормативних актів, а саме для обґрунтування прийняття, цілей, завдань та основних положень, очікуваних соціально-економічних та екологічних наслідків закону після його прийняття, аналіз регуляторного впливу на бізнес.

Система управління ЕІП

Успішне впровадження національної основи ЕІП залежатиме від наявності ефективної системи управління, що забезпечить функціонування ЕІП, включаючи **планування та моніторинг** політики ЕІП.

Така система управління повинна охоплювати національний рівень (Мінекономіки, Мінрегіон) та місцевий рівень (обласні державні адміністрації та місцеві органи влади). Можливо розглянути питання щодо створення **координаційної установи ЕІП** у сфері координації Мінекономіки на національному рівні, що відповідатиме за *реалізацію політики ЕІП*.

Надалі буде доцільним зосередити функції *формування політики ЕІП* в рамках Мінекономіки, яка відповідає за національну економіку, інвестиції, промислові питання, а також реалізацію політики ІП. Такі функції повинні охоплювати питання, пов'язані з якісним генеральним плануванням, підтримкою впровадження політики та моніторингу ЕІП, враховуючи потреби у забезпеченні умов для ефективної роботи ЕІП, що діятимуть відповідно до міжнародних рекомендацій до ЕІП, які мають бути включені до національного законодавства.

Система управління функціонуванням ЕІП повинна включати передумови для розробки політики ЕІП (відповідно до міжнародних рекомендацій до ЕІП). Положення щодо заснування системи управління діяльністю ЕІП можуть включати:

- » розроблення змін до Закону про ІП щодо визначення функцій національних та місцевих органів у формуванні та реалізації політики ЕІП, встановлення планування та моніторингу політики ЕІП, а також співпраці та функцій органів державного та місцевого рівня щодо забезпечення генерального планування та моніторингу політики ЕІП⁷⁰.

З метою координації реалізації політики ЕІП на регіональному рівні, може бути визначено функції та обласних державних адміністрацій (та економічних та інвестиційних департаментів в їх структурі) у сфері реалізації політики ЕІП. Крім того, це *сприятиме плануванню та моніторингу політики ЕІП* на національному рівні, враховуючи регіональний аспект.

Потенціал, досвід та технічний потенціал **Центру РЕЧВ**, а також його регіональних представників можуть бути використані для реалізації політики ЕІП.

Передумовою для створення **впливової Асоціації ЕІП** є **добровільна мережа ініціаторів, керуючих компаній, учасників ІП та ЕІП** для обміну досвідом та обміном знаннями (за підтримки проекту GEIPP - Україна).

Міжнародний досвід показує потреби впровадження **пілотних ЕІП** для надання показової ролі та виявлення перспектив для вдосконалення політики ЕІП під час її практичної реалізації. Такий підхід також був запланований Концепцією створення ІП в Україні (2006). Доцільно буде визначити орган, відповідальний за пілотні ЕІП (наприклад, Мінекономіки).

⁷⁰ Додаткові опції побудови системи управління ЕІП можуть включати (у разі операційної та економічної доцільності) створення окремої інституції (або покладення відповідних функцій на існуючу інституцію (наприклад, бюджетну) для забезпечення реалізації та адміністрування політики ЕІП, а також створення мережі регіональних центрів.



Економічні інструменти політики ЕІП

Залучення стейкхолдерів до розроблення політики ЕІП буде реалізовано шляхом створення Робочої групи за підтримки GEIPP-Україна, що сприятиме ефективному розвитку національної політики ЕІП, розробленню нормативно-правової бази.

Комітет ВРУ з питань економічного розвитку, який є основним комітетом Парламенту, що бере участь у формуванні політики ЕІП, може разом із Мінекономіки **сприяти підтримці механізмів стимулювання політики ЕІП у комітетах Парламенту** та підтримувати прийняття Парламентом законопроектів щодо політики ЕІП.

При розробці механізмів підтримки ЕІП необхідно забезпечити їх узгодження з **Антимонопоольним комітетом України**.

Сьогодні в Україні відсутність бюджетної підтримки, податкових та митних стимулів ЕІП може перешкодити їх розвитку. Подолати таку перешкоду можна, якщо органи влади усвідомлюють переваги політики ЕІП. Тому для проекту GEIPP - Україна важливо продемонструвати державним органам, як стратегії ЕІП можуть допомогти бізнесу зменшити свій вплив та досягти економічних очікувань, вирішити екологічні та соціальні проблеми та збільшити податкові надходження для наповнення державного та місцевих бюджетів.

Податкове та митне стимулювання в Україні мають встановлюватися законами - Податковим кодексом України та Митним кодексом України. Бюджетна підтримка може бути встановлена щорічним законом про державний бюджет, спеціальними бюджетними програмами, державними цільовими економічними програмами та іншими механізмами (наприклад, Державним фондом регіонального розвитку), а також місцевими органами може встановлюватись підтримка з місцевого бюджету.

Механізми державної економічної підтримки для ЕІП мають бути обрані відповідно до їх практичної **наявності та доступності**. **Положення про створення механізмів економічної підтримки для ЕІП можуть включати⁷¹:**

- » розроблення змін до Державної стратегії регіонального розвитку на 2021-2027 рр. для впровадження ЕІП у контекст регіонального розвитку для отримання бюджетної підтримки ЕІП з Державного фонду регіонального розвитку.

Беручи до уваги виявлені інституційні бар'єри для просування ІП в Україні, під час формування економічної підтримки на національному рівні для ЕІП (яка може бути розроблена в рамках Робочої групи) такі дії можуть бути вжиті для її ефективного розвитку:

- » визначення можливостей для спеціальної державної програми підтримки ЕІП;
- » економічні прогнози щодо розвитку ЕІП при застосування міжнародних рекомендацій до ЕІП;
- » розроблення інструментів з низьким впливом на бюджети (наприклад, револьверний фонд);
- » виявлення механізмів підтримки, які можна отримати за підтримки органів влади з мінімальними витратами бюджетних коштів (наприклад, випуск «зелених» облігацій);
- » залучення міжнародних та національних фінансових установ, які будуть зацікавлені в екологічних проектах ЕІП та розробленні інструментів для них (наприклад, IFC, Укргазбанк);
- » проведення перемовин з міжнародними партнерами про надання грантів на екологічні проекти в рамках ЕІП;
- » розроблення інструментів місцевих стимулів та мультиплікація успішного досвіду (наприклад, добровільні екологічні угоди з місцевими органами влади).

⁷¹ Додаткові опції можуть включати надання адресної підтримки з державного/місцевого бюджетів для створення інфраструктури ІП, розроблення податкових/митних пільг з урахуванням необхідності дотримання принципів неспотворення економічної конкуренції (Закон України «Про захист економічної конкуренції»: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2210-14#Text>).



Інформаційні інструменти підтримки політики ЕІП

Враховуючи, що метою розвитку проекту GEIPP - Україна є демонстрація життєздатності та переваг підходів ЕІП у збільшенні продуктивності використання ресурсів та покращенні економічних, екологічних та соціальних показників бізнесу, вплив на всі групи зацікавлених сторін полягає в посиленні їхніх можливостей гарантувати, що вони здатні впроваджувати та підтримувати політику ЕІП у довгостроковій перспективі без зовнішньої підтримки.

У зв'язку з цим, GEIPP - Україна надаватиме підтримку зацікавленим сторонам ЕІП відповідно до його цілей у проектному документі та з урахуванням потреб у підтримці впровадження ефективного управління ЕІП, створення регуляторної бази та інструментів підтримки ЕІП, а також потреб ІП трансформуватись у ЕІП, спроможності суб'єктів господарювання засновувати ЕІП та забезпечувати їх ефективну функціонування, місцевих органів влади надавати місцеву підтримку розвитку ЕІП:

- » забезпечити **політичну підтримку** шляхом перекладу концепції ЕІП та міжнародного досвіду для впровадження в національну політику ЕІП та надання національним та місцевим органам влади можливості впроваджувати політику ЕІП у довгостроковій перспективі;
- » **підвищити обізнаність ключових груп** зацікавлених сторін у державному та приватному секторах щодо переваг ЕІП;
- » **розбудова потенціалу ключових зацікавлених сторін** протягом усього процесу розробки ЕІП (технічний та нетехнічний потенціал);
- » **надавати консультації компаніям**, що займаються управлінням парками, щодо ефективного планування та моніторингу, досягнення стійкості функціонування парку, залучення інвестицій та компаній-учасників;
- » **надавати технічну підтримку** для підвищення ефективності використання ресурсів та промислового симбіозу в існуючих ІП у напрямку міжнародних рекомендацій до ЕІП;
- » забезпечити **моніторинг результативності** для оцінки прогресу на шляху до ЕІП відповідно до поставлених цілей та продемонструвати екологічні, економічні та соціальні результати.

Потенціал, досвід та технічні можливості **Центру РЕЧВ** можуть бути використані для впровадження інформаційної підтримки ЕІП.

В рамках компоненту розробки політики проекту GEIPP - Україна важливо створити технічний потенціал та мотивацію для розробників політики ЕІП для розуміння переваг її впровадження, обізнаності для усунення бар'єрів, включення політики ЕІП у стратегічні та планові державні документи. На основі згаданих перспектив та результатів співбесід, інформаційні потреби ключових зацікавлених сторін GEIPP - Україна є такими⁷²:

- » Базові знання про ЕІП, мету створення, вигоди, впливу на національне економічне зростання (промислова конкурентоспроможність, створення робочих місць, пом'якшення та адаптація до зміни клімату, генеральне планування);
- » Міжнародний досвід впровадження політики ЕІП (тематичні дослідження), досвід усунення прогалин для впровадження політики ЕІП у країнах GEIPP;
- » Міжнародний досвід управління ЕІП в країнах GEIPP (для розробки пропозицій щодо системи управління ЕІП в Україні);
- » Міжнародний досвід підтримки механізмів стимулювання та підтримки ЕІП;
- » Економічний аналіз та прогноз (техніко-економічне обґрунтування) реалізації політики ЕІП в Україні, в т.ч. аналіз регуляторного впливу; економічне обґрунтування надання механізмів підтримки та стимулів для ЕІП в Україні (для обґрунтування розробки законодавства та надання фінансових та економічних стимулів (відповідно до Регламенту КМУ 950⁷³);
- » Можливості застосовувати міжнародні рекомендації до ЕІП в Україні.

⁷² Відповідно до результатів інтерв'ю із стейкхолдерами та посібника UNIDO "An international framework for Eco-Industrial Parks" (2017)

⁷³ <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/950-2007-%D0%BF#Text>



В рамках створення обов'язкових регуляторних інструментів, розроблення національного підходу до ЕІП, розробка оновленої основи політики ЕІП для її інтеграції до існуючих національних політик та нормативних актів повинна базуватися на підході, описаному у посібнику UNIDO «Практичні настанови щодо екоіндустріальних парків» (вересень 2018), та включати кроки:

- » Залучення зацікавлених сторін
- » Діагностика (технічний аналіз ІП, аналіз політики та регулювання, інституційний аналіз, аналіз фінансових потреб)
- » Розробка національної дорожньої карти ЕІП (реформа політики та регулювання, створення структур управління та координаційних агентств, визначення механізмів фінансування)
- » Запуск, моніторинг та оцінка (моніторинг, звітування та перевірка, розширення та поширення програм ЕІП)

В рамках Звіту про оцінку зацікавлених сторін було запропоновано створити міжвідомчу робочу групу за підтримки проекту GEIPP-Україна (яка повинна бути створена офіційним наказом Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України), що є загальноприйнятою практикою в Україні та мож сприяти ефективному розвитку національної політики ЕІП та законопроектів (нормативно-правових актів) (пропозицію було попередньо обговорено з Мінекономіки).

Основним завданням міжвідомчої робочої групи має бути опрацювання та підготовка рекомендацій і пропозицій щодо внесення змін до законодавства та/або розробки проектів нормативно-правових актів для забезпечення впровадження політики щодо розвитку еко-індустріальних парків.

Міжвідомча робоча група здійснюватиме наступне:

- » вивчати та аналізувати міжнародний досвід щодо інституційного та нормативно-правового забезпечення механізму впровадження політики щодо розвитку ЕІП;
- » аналізувати законодавство у сфері ІП, інвестиційної діяльності, промислової, екологічної, регіональної, фінансової політики, державної підтримки та інструментів стимулювання розвитку індустріальних парків, державного регулювання діяльності ІП тощо;
- » на підставі аналізу міжнародного досвіду у сфері ЕІП та національного законодавства у сфері ІП, здійснювати формування концептуального бачення, мети та цілей політики щодо розвитку ЕІП, пошук оптимальних шляхів впровадження та інструментів підтримки і стимулювання ЕІП;
- » залучати представників органів державної влади (за згодою) та представників установ, організацій, підприємств для опрацювання питань, пов'язаних з впровадженням політики щодо розвитку ЕІП;
- » отримувати в установленому порядку від центральних і місцевих органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування, підприємств, установ та організацій інформацію, документи та інші матеріали, необхідні для виконання покладених на неї завдань;
- » готувати рекомендації та пропозиції щодо внесення змін до законодавства та/або розробки проектів нормативно-правових актів стосовно впровадження політики щодо розвитку ЕІП.

До Робочої групи з питань розробки політики та проекту законодавства про ЕІП увійдуть представники GEIPP - Україна, Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України, Комітету ВРУ з питань економічного розвитку (члени парламенту та експерти з Секретаріату Комітету), Міністерства розвитку громад та територій, Міністерства енергетики, Державного агентства з енергоефективності та енергозбереження, представники Торгово-промислової палати України, а також представники інших організацій (громадянське суспільство організації, фінансові установи (за



згодою). Доцільно залучити до Робочої групи представників Міністерства фінансів. Склад учасників Робочої групи може бути розширеним із залученням інших організацій.

Для ефективного спілкування всередині проекту GEIPP Україна раціонально затверджувати ключові етапи, плани, основні положення законопроекту, досягнення та проблеми Керівним комітетом проекту GEIPP - Україна (кожні півроку).

У таблиці 5 представлені кроки та дії, засновані на Теорії змін згідно з посібником UNIDO «Керівництво зі стратегічної зеленої промислової політики» (2016). Таблиця базується на Політичному інструменті, розробленому для GEIPP. Строки у таблиці показують потенційний період, необхідний для певних дій, і може бути використаний для планування розробки політики в рамках GEIPP - Україна без конкретного використання запропонованих дат. Також процедури та терміни були оцінені відповідно до офіційних процедур та етапів прийняття законів та підзаконних нормативно-правових актів (на рівні Уряду та Парламенту), які здійснюються згідно з Регламентом Кабінету Міністрів України⁷⁴ та Регламентом Верховної Ради України⁷⁵. Це включає планування, безпосереднє розроблення проектів нормативно-правових актів, експертні та громадські обговорення під час обов'язкової співпраці з державними органами, обов'язкові публічні консультації, оновлення положень проектів на всіх стадіях юридичних процедур в уряді, а також у комітетах парламенту (рисунки 7 та 8).

⁷⁴ <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/950-2007-%D0%BF#Text>

⁷⁵ <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1861-17#Text>



Рисунок 7: Процедура затвердження Урядом України законопроектів/нормативно-правових актів щодо впровадження політики ЕІП

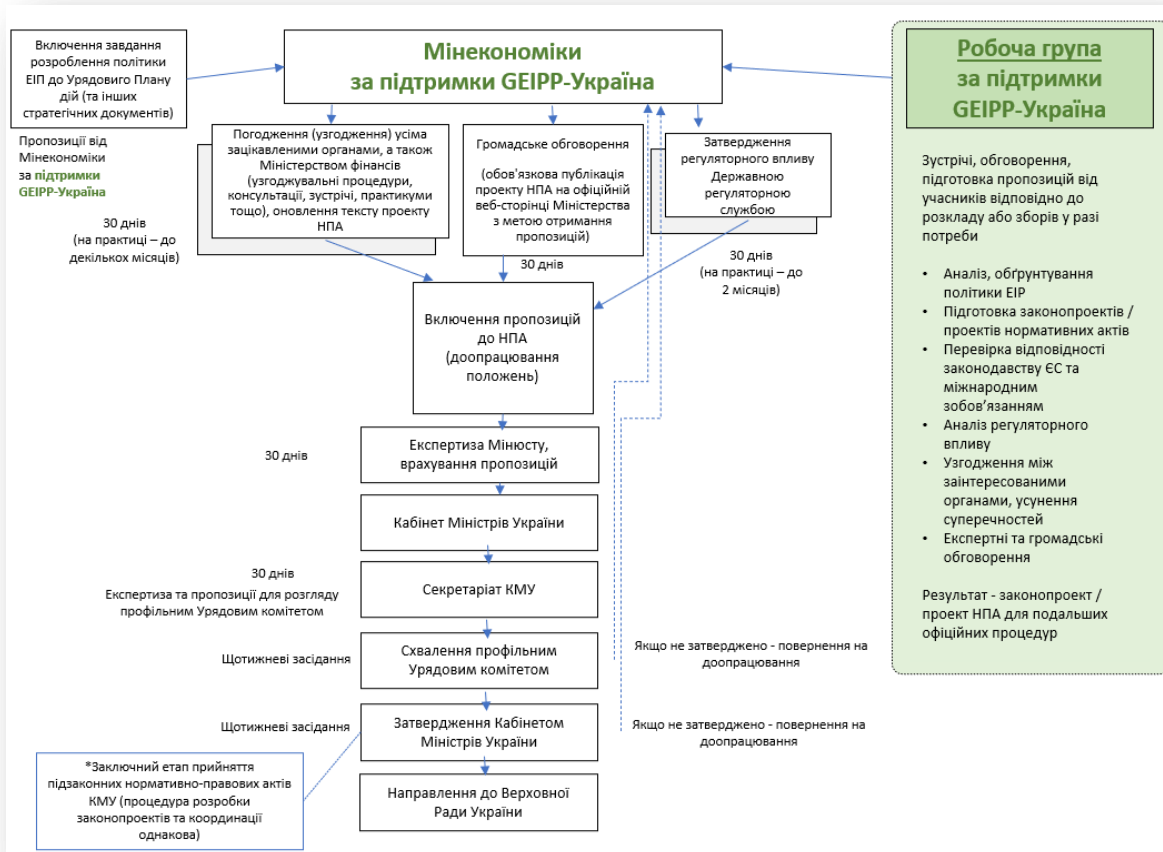
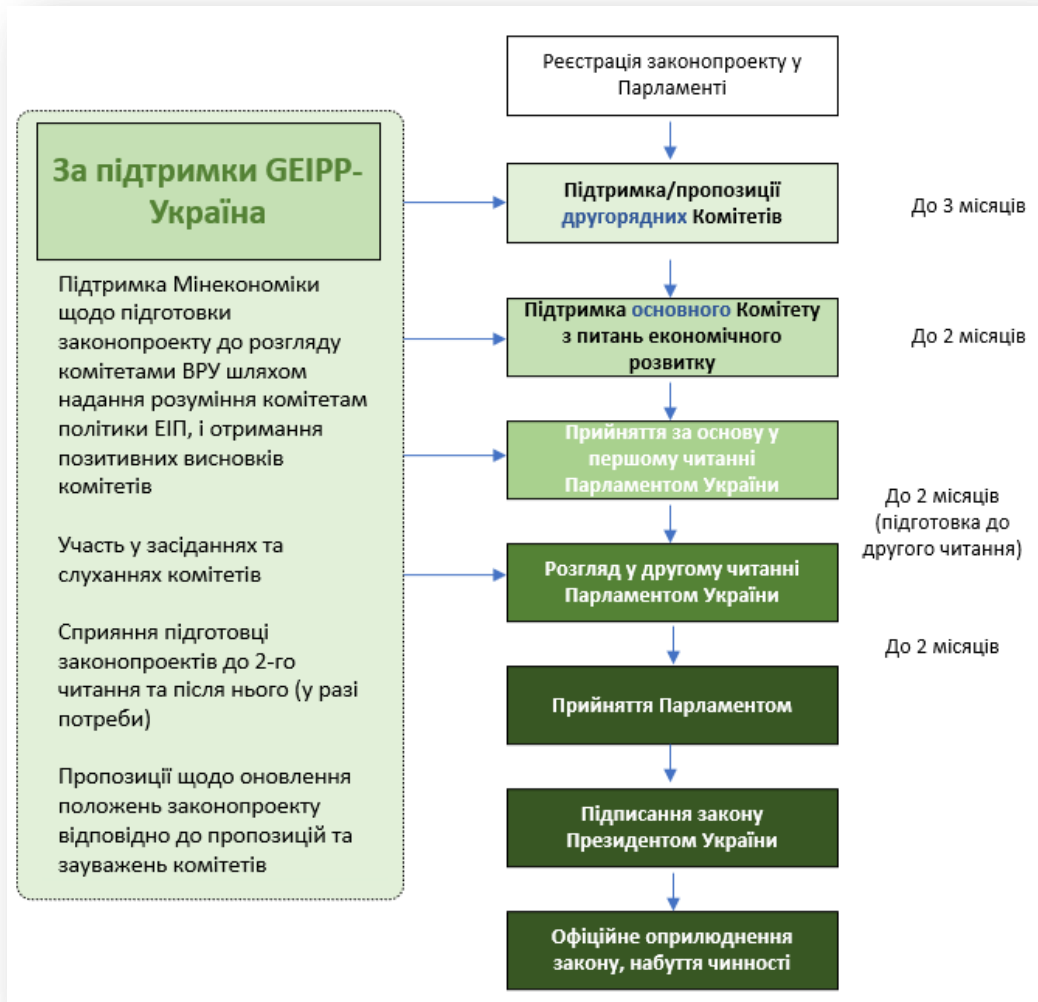


Рисунок 8: Процедура прийняття Парламентом України законів щодо впровадження політики ЕІП



Таблиця 5: Пропозиції щодо планування дій із розроблення політики ЕІП в Україні

#	Втручання в політику, інструменти	Обґрунтування	#	Дії	Відповідальні	Строк
1	Залучення зацікавлених сторін (стейкхолдерів)	В Україні існує багато зацікавлених сторін, які впливають на формування та реалізацію політики розвитку ЕІП. Сюди входять установи центрального уряду з широкими галузевими компетенціями, місцеві органи, підприємства, асоціації, фінансові установи, громадське суспільство.	a	Картування та категоризація зацікавлених сторін	GEIPP - Україна	Грудень 2020
			b	Консультації із зацікавленими сторонами	GEIPP - Україна	Впродовж періоду імплементації проекту
			c	Аналіз національної політики на відповідність цілям ЕІП	GEIPP - Україна	Лютий 2021
			d	Розбудова потенціалу та спроможності, підвищення обізнаності	GEIPP - Україна	Впродовж періоду імплементації проекту
2	Розробка дорожньої карти та національної концепції політики ЕІП	Відсутність концептуального бачення, національних цілей та цілей політики ЕІП у країні, включаючи економічні, екологічні та соціальні вигоди та можливості для промислового розвитку	a	Створення міжвідомчої робочої групи для розробки політики ЕІП в Україні	Мінекономіки, GEIPP - Україна	Квітень-травень 2021
			b	Детальний огляд існуючих міжнародних рекомендацій пов'язаних з критеріями ЕІП порівняно з національними умовами	GEIPP - Україна, Мінекономіки, Робоча група	Квітень-червень 2021
			c	Розроблення дорожньої карти для реалізації національної політики ЕІП	GEIPP - Україна, Мінекономіки, Робоча група	Червень-серпень 2021
			d	Пропозиції щодо розробки національної концепції політики ЕІП	GEIPP - Україна, Мінекономіки, Робоча група	Червень-серпень 2021
3	Розробка пропозицій щодо включення до Урядових планів дій та стратегій заходів із впровадження політики ЕІП	Невизначені державні та державні пріоритети та плани дій щодо реалізації політики ЕІП на національному рівні	a	Інвентаризація Урядових планів дій уряду та стратегічних документів для виявлення можливості включення політики ЕІП до таких документів	Мінекономіки, GEIPP - Україна, Робоча група	Вересень-жовтень 2021
			b	Розроблення економічного прогнозу впровадження політики ЕІП	GEIPP - Україна, Мінекономіки, Робоча група	Жовтень 2022
			c	Розробка пропозицій (проектів актів) щодо їх включення до державних планів дій на основі концептуального бачення ЕІП	Мінекономіки, GEIPP - Україна, Робоча група	Жовтень 2021
			d	Затвердження розроблених проектів положень урядових планів дій на засіданні робочої групи та подання їх Мінекономіки для офіційного прийняття Урядом	Мінекономіки, GEIPP - Україна, Робоча група	Вересень-листопад 2021
4	Розроблення нормативно-правової бази для політики ЕІП	Відсутність базової правової бази для реалізації політики ЕІП	a	Розроблення положень проектів нормативно-правових актів	Мінекономіки, GEIPP - Україна, Комітет ВРУ з питань економічного розвитку, Робоча група	Листопад 2021
			b	Експертні та громадські обговорення положень проектів нормативно-правових актів	Мінекономіки, GEIPP - Україна, Комітет ВРУ з питань економічного розвитку, Робоча група	Листопад 2021
			c	Доопрацювання положень проектів нормативно-правових актів за результатами експертного обговорення	Мінекономіки, GEIPP - Україна, Комітет ВРУ з питань економічного розвитку, Робоча група	Грудень 2021
			d	Затвердження розроблених положень проектів нормативно-правових актів на засіданні робочої групи та подання їх Мінекономіки для здійснення офіційних процедур щодо прийняття	Мінекономіки, GEIPP - Україна, Комітет ВРУ з питань економічного розвитку, Робоча група	Грудень 2021



5	Розроблення положень щодо впровадження критеріїв ЕІП (нормативно-правові акти/стандарт ⁷⁶) та положень щодо здійснення планування і моніторингу ЕІП	Відсутність нормативно-правових актів щодо впровадження критеріїв ЕІП, планування та моніторингу ЕІП	a	Розроблення критеріїв до ЕІП	Мінекономіки, GEIPP - Україна, Комітет ВРУ з питань економічного розвитку, Робоча група	Лютий 2022
			b	Експертні та громадські обговорення критеріїв до ЕІП	Мінекономіки, GEIPP - Україна, Комітет ВРУ з питань економічного розвитку, Робоча група	Березень 2022
			c	Доопрацювання проектів критеріїв до ЕІП за результатами експертного та громадського обговорення	Мінекономіки, GEIPP - Україна, Комітет ВРУ з питань економічного розвитку, Робоча група	Квітень 2022
			d	Затвердження розроблених критеріїв до ЕІП на засіданні робочої групи та подання їх Мінекономіки для здійснення офіційних процедур щодо прийняття	Мінекономіки, GEIPP - Україна, Комітет ВРУ з питань економічного розвитку, Робоча група	Квітень-Травень 2022
6	Розроблення пропозицій щодо інструментів підтримки політики ЕІП	Відсутність політики підтримки ЕІП в Україні	a	Розроблення пропозицій щодо інструментів підтримки ЕІП (включаючи дії на стор.49)	Мінекономіки, GEIPP - Україна, Мінрегіон, Мінфін, Комітет ВРУ з питань економічного розвитку, Робоча група, Комітет ВРУ з питань бюджету, Комітет ВРУ з питань податкової та митної політики	Червень-липень 2022
			b	Експертні та громадські обговорення пропозицій щодо інструментів підтримки ЕІП	Мінекономіки, GEIPP - Україна, Мінрегіон, Мінфін, Комітет ВРУ з питань економічного розвитку, Робоча група, Комітет ВРУ з питань бюджету, Комітет ВРУ з питань податкової та митної політики	Серпень 2022
			c	Затвердження розроблених пропозицій щодо інструментів підтримки ЕІП на засіданні робочої групи та подання їх Мінекономіки для здійснення офіційних процедур щодо прийняття	Мінекономіки, GEIPP - Україна, Мінрегіон, Мінфін, Комітет ВРУ з питань економічного розвитку, Робоча група, Комітет ВРУ з питань бюджету, Комітет ВРУ з питань податкової та митної політики	Серпень 2022

⁷⁶ У разі застосування опції щодо розроблення національного стандарту для ЕІП (за результатами експертного обговорення, або уповноваженим державним органом у сфері індустріальних парків, або рішенням утвореної Робочої групи щодо розроблення політики ЕІП тощо), процедура розроблення національного стандарту відбуватиметься відповідно до положень Закону України «Про стандартизацію», а у разі визначення на рівні нормативно-правових актів визнання парку екоіндустріальним на основі застосування відповідного стандарту необхідно також буде врегулювання процедури оцінки відповідності відповідно до Закону України «Про технічні регламенти та оцінку відповідності» (докладніше на стор.47).



ВИСНОВКИ

Сьогодні Україна дотримується курсу у відповідності до Цілей сталого розвитку ООН та курсу Європейського Союзу на екологізацію всіх сфер економіки. Оскільки розробка ІП не відзначився значною ефективністю, а країна має значний рівень промислового забруднення, накопичення відходів, запровадження моделі ЕІП може бути ефективним прикладом екологізації промисловості. Модель ЕІП спрямована на одночасне досягнення таких цілей: економічна (підвищення ефективності виробництва та бізнесу), соціальна (захист прав працівників та відносини з громадою) та екологічна (наприклад, ефективність використання ресурсів та скорочення викидів, реалізація цілей Європейського зеленого курсу). При впровадженні моделі ЕІП можуть бути використані як економічні, так і інформаційні інструменти для посилення мотивації промислових підприємств.

Розроблення політики ЕІП в Україні може спиратись на існуючі засади для функціонування ІП, передбачивши додаткові критерії для ЕІП, що можуть враховувати міжнародні рекомендації до ЕІП та заходи підтримки. Основними викликами, пов'язаними із наближенням до міжнародних рекомендацій до ЕІП є те, що законодавчі положення щодо ІП включають передумови для їх промислового розвитку та залучення інвестицій, хоча економічні умови для роботи в рамках ІП не відрізняються від загальних умов ведення бізнесу. До ІП відсутні екологічні та соціальні вимоги, водночас відсутнє національне бачення для створення ефективної національної системи управління ІП та планування в національному масштабі. В цьому контексті, використання міжнародних рекомендацій до ЕІП сприятиме систематизації розвитку ЕІП в національному масштабі. Разом з тим, потребуватиме посилення інституційної спроможності національних органів для ефективного впровадження політики ЕІП та її стимулювання, посилення координації, адміністрування, планування, моніторингу результативності політики ЕІП. В умовах виконання зобов'язань за Угодою про асоціацію між Україною та ЄС та ЦСР, політика ЕІП може стати практичним інструментом з показовою функцією щодо імплементації Директив ЄС у сферах екологічного управління, управління відходами та ресурсами, енергоефективності, якості повітря, промислового забруднення та промислової безпеки, адаптації до зміни клімату, трудового законодавства, боротьби з дискримінацією та гендерної рівності, охорони та безпеки праці. Міжнародні зобов'язання щодо імплементації Директив ЄС в українське законодавство впливають на умови для політики ЕІП в Україні, що включає створення загальних загальнодержавних умов для створення більш відповідального бізнесу та чистих галузей. Важливо розвинути належне розуміння політики ЕІП на національному, регіональному рівні, для промисловості, громадянського суспільства та сприяти розвитку ЕІП шляхом запровадження стабільних та доступних інструментів підтримки. У той же час, враховуючи те, що пріоритети державної підтримки можуть змістити фокус своєї уваги через різні фактори впливу на міжнародному та національному рівні, необхідно шукати інструменти, які не залежатимуть від цього. Сюди входить використання інформаційної підтримки для розробки чіткого уніфікованого алгоритму для місцевих громад та бізнесу щодо процесу створення ЕІП, пошуку підрядників та інвесторів, а також допомога в навчанні з використання фінансових інструментів (зокрема, щодо «зелених» проектів, які можуть широко використовуватися для започаткування та функціонування ЕІП).



ДОДАТОК А

Коротка анотація до Закону України «Про індустриальні парки»⁷⁷

Закон визначає правові та організаційні засади створення і функціонування ІП на території України з метою забезпечення економічного розвитку та підвищення конкурентоспроможності територій, активізації інвестиційної діяльності, створення нових робочих місць, розвитку сучасної виробничої та ринкової інфраструктури.

Відповідно до статті 2 Закону індустриальний (промисловий) парк (ІП) – визначена ініціатором створення ІП відповідно до містобудівної документації облаштована відповідною інфраструктурою територія, у межах якої учасники ІП можуть здійснювати господарську діяльність у сфері переробної промисловості, а також науково-дослідну діяльність, діяльність у сфері інформації і телекомунікацій на умовах, визначених Законом та договором про здійснення господарської діяльності у межах ІП.

Ініціатор створення ІП – орган державної влади, орган місцевого самоврядування, який згідно з Конституцією України здійснює право власника на землю і відповідно до закону наділений повноваженнями розпорядження землею, а також юридична або фізична особа - власник чи орендар земельної ділянки, яка може бути використана та пропонується ним для створення ІП.

Керуюча компанія ІП - створена згідно із законодавством України юридична особа незалежно від організаційно-правової форми та вибрана відповідно до цього Закону, з якою ініціатором створення укладений договір про створення та функціонування індустриального парку.

Учасник ІП - суб'єкт господарювання будь-якої форми власності, зареєстрований на території адміністративно-територіальної одиниці України, в межах якої розташований ІП, який набув право на земельну ділянку та/або інший об'єкт (частину об'єкта) нерухомого майна у межах ІП та уклав з керуючою компанією договір про здійснення господарської діяльності у межах ІП відповідно до його концепції.

Статтею 4 Закону встановлено, що створення і функціонування ІП здійснюються на засадах:

- » вільного доступу до інформації про можливість використання земель для створення ІП;
- » конкурентності у виборі керуючої компанії на землях державної та комунальної власності;
- » гарантування прав на земельні ділянки у межах ІП;
- » державної підтримки створення ІП;

⁷⁷ <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5018-17#Text>



- » державного стимулювання залучення інвестицій в ІП.
- » Функціональне призначення ІП визначається його концепцією.

Особливості правового регулювання залежно від функціонального призначення ІП та зобов'язання ініціатора та керуючої компанії ІП визначаються договором про його створення та функціонування.

Право на створення ІП на землях державної і комунальної власності мають органи державної влади, органи місцевого самоврядування, які здійснюють право власника на землю і наділені повноваженнями розпорядження земельними ділянками, а також орендарі земельних ділянок, які відповідають вимогам щодо використання їх для ІП (стаття 5 Закону).

Стаття 6 Закону передбачає, що право на створення ІП на землях приватної власності мають власники чи орендарі земельних ділянок, які відповідають вимогам щодо використання їх для ІП.

На земельних ділянках, які передані в оренду, ІП можуть створюватися з ініціативи орендарів після внесення відповідних змін до договору оренди земельної ділянки та прийняття орендодавцем рішення про погодження концепції індустріального парку (стаття 7 Закону).

Згідно статті 8 Закону земельна ділянка, використання якої планується для створення та функціонування ІП, може розташовуватися у межах або за межами населених пунктів і повинна відповідати вимогам:

- » належати до земель промисловості;
- » бути придатною для промислового використання з урахуванням умов та обмежень, встановлених містобудівною документацією;
- » площа земельної ділянки або сукупна площа суміжних земельних ділянок повинна становити 15 - 700 гектарів.

Статтею 9 Закону передбачено, що використання земельних ділянок у межах ІП на землях державної чи комунальної власності здійснюється з дотриманням таких умов:

- » строк використання земельної ділянки - не менше 30 років з дня прийняття рішення про створення ІП;
- » використання земельних ділянок у межах ІП повинно відповідати санітарно-епідеміологічним та екологічним вимогам.

Вибір території для ІП на землях державної чи комунальної власності здійснюється органами державної влади та органами місцевого самоврядування за рахунок коштів державного чи місцевих бюджетів, а також залучених інвестицій, коштів приватних інвесторів та з інших джерел (стаття 10).

Відповідно до статті 11 керуюча компанія, що набула право оренди на землі ІП, передає їх у володіння та користування (суборенду) з правом забудови учасникам. У разі якщо на одну земельну ділянку у межах ІП претендують два і більше потенційних учасників, керуюча компанія зобов'язана провести конкурс з вибору учасника з урахуванням концепції ІП. Земельна ділянка із земель державної чи комунальної власності, вільна від забудови, у межах ІП надається керуючій компанії на умовах оренди. Якщо ІП створюється на землях приватної власності, права на земельні ділянки можуть передаватися учасникам ІП та/або керуючій компанії ініціатором його створення у формах та в порядку, передбачених законодавством. Якщо ініціатором створення ІП виступає орендар земельної ділянки, ця земельна ділянка або її частини передаються ним у суборенду безпосередньо учасникам відповідно до земельного законодавства України без попереднього погодження з орендодавцем, якщо це не суперечить договору оренди. Земельні ділянки надаються учасникам для будівництва та обслуговування об'єктів нерухомості, необхідних для здійснення господарської діяльності.

Відповідно до статті 12 джерелами фінансування облаштування ІП можуть бути кошти державного та місцевих бюджетів, приватних інвесторів, у тому числі за моделлю державно-приватного партнерства,



залучені кошти, включаючи кредити банків та інших фінансово-кредитних установ, кошти з інших незаборонених законодавством джерел.

Розділом IV Закону встановлюються порядок та умови створення ІП.

Відповідно до статті 14 рішення про створення ІП приймається ініціатором на основі затвердженої концепції ІП. ІП створюється на строк не менше 30 років. Ініціатор протягом трьох календарних днів з дня прийняття рішення про створення ІП зобов'язаний подати до уповноваженого державного органу копію рішення про створення ІП та концепцію ІП. Інформація про створені ІП є публічною та розміщується на веб-сайті уповноваженого державного органу. Рішення про створення ІП є підставою для укладення договору про створення та функціонування індустріального парку між ініціатором створення та керуючою компанією ІП.

Згідно статті 17 ініціатор ІП зобов'язаний розробити і затвердити концепцію ІП, в якій зазначаються:

- » назва ІП, ініціатор створення ІП;
- » мета, завдання створення та функціональне призначення ІП;
- » місце розташування та розмір земельної ділянки;
- » строк, на який створюється ІП;
- » вимоги до учасників ІП;
- » інформація про орієнтовні обсяги споживання енергоресурсів, води тощо, а також про необхідну транспортну інфраструктуру та план забезпечення відповідними ресурсами ІП;
- » план розвитку ІП;
- » орієнтовні ресурси (фінансові, матеріальні, технічні, трудові, природні тощо), необхідні для створення та функціонування ІП, очікувані джерела їх залучення;
- » організаційна модель функціонування ІП;
- » очікувані результати функціонування ІП, інші відомості.
- » Статті 18-20 визначають порядок та процедуру відбору керуючої компанії ІП на конкурсних засадах на умовах конфіденційності. Для участі у конкурсі, претенденти податимуть такі заяви та такі відомості:
 - » найменування претендента, його місцезнаходження;
 - » бізнес-план ІП;
 - » відомості, які підтверджують можливість претендента забезпечити належне функціонування ІП, наявність досвіду, можливостей технологічного та організаційного забезпечення такої діяльності, інші відомості, передбачені умовами конкурсу.

Згідно статті договір про створення та функціонування ІП укладається між ініціатором створення та обраною за конкурсом керуючою компанією на строк в межах терміну, на який створено ІП. Форма типового договору про створення та функціонування ІП затверджується уповноваженим державним органом.

В статті 22 Закону визначені істотні умови договору про створення та функціонування ІП:

- » предмет та строк договору;
- » кадастрові номери, місце розташування та розміри земельних ділянок, на яких створено ІП;
- » порядок та умови облаштування ІП;
- » порядок та умови здійснення наукової діяльності у межах ІП;
- » порядок та умови залучення учасників, надання учасникам прав на земельні ділянки та об'єкти у межах ІП;
- » порядок та умови надання послуг та прав користування інженерно-транспортною інфраструктурою;



- » порядок та умови страхування керуючою компанією активів ініціатора створення, отриманих у користування;
- » правовий режим майна, створеного керуючою компанією у межах ІП, а також переданого для використання майна, що є власністю ініціатора;
- » склад та порядок надання керуючою компанією звітності ініціатору створення та уповноваженому державному органу.

Порядок набуття та втрати статусу керуючої компанії індустріального парку встановлений статтею 24 Закону.

Розділом VI Закону визначаються основні права та обов'язки ініціатора створення, керуючої компанії ІП, а також повноваження уповноваженого державного органу.

Згідно статті 26 Закону керуюча компанія має право:

- » здійснювати господарську діяльність відповідно до законодавства з урахуванням особливостей, передбачених цим Законом;
- » передавати учасникам у суборенду надану їй в оренду земельну ділянку або її частини у межах ІП з правом забудови;
- » передавати учасникам в оренду (суборенду) об'єкти (частини об'єктів) нерухомого майна у межах ІП;
- » створити умови для підключення (приєднання) учасників до інженерних мереж та комунікацій;
- » вимагати розірвання договору у разі порушення ініціатором створення умов договору і відшкодування збитків, завданих невиконанням умов договору;
- » на продовження строку договору у разі виконання його умов;
- » на отримання плати за вироблені товари (роботи, послуги) згідно з умовами договору;
- » залучати на контрактній основі до виконання робіт та надання послуг у межах ІП третіх осіб;
- » щокварталу отримувати від учасників звіти про виконання умов договору;
- » ініціювати розгляд питання стосовно розширення меж ІП у разі, якщо у межах наявної території неможливо розмістити нових учасників;
- » самостійно або за дорученням учасників одержувати документи дозвільного характеру та погодження органів влади, необхідні для провадження господарської діяльності у межах ІП, представляти інтереси учасників у відносинах з органами державної влади, підприємствами, установами та організаціями.

Керуюча компанія зобов'язана:

- » виконувати умови договору про створення та функціонування ІП;
- » здійснити облаштування ІП відповідно до умов договору про створення та функціонування;
- » забезпечувати виконання бізнес-плану ІП;
- » залучати учасників ІП та укладати з ними договори;
- » за дорученням ініціатора створення, учасників одержувати дозволи та погодження в органах влади, у тому числі для будівництва об'єктів виробничого призначення, представляти інтереси учасників;
- » звертатися за узгодженням невід'ємних поліпшень майна, переданого ініціатором створення у користування керуючій компанії;
- » утримувати у належному стані земельну ділянку, інженерно-транспортну інфраструктуру та забезпечувати належні умови їх використання;
- » після закінчення строку договору передати земельну ділянку разом з об'єктами інфраструктури, що розташовані на ній, ініціатору;



- » щокварталу подавати ініціатору та уповноваженому державному органу звіти про функціонування ІП.

Умови та порядок здійснення господарської діяльності у межах ІП визначені в розділі VII Закону.

Згідно з статтею 29, суб'єкт господарювання набуває статусу учасника з моменту укладення з керуючою компанією договору про здійснення господарської діяльності у межах ІП; набуття права на земельну ділянку та/або на інший об'єкт (частину об'єкта) нерухомого майна у межах ІП.

Згідно з статтею 30, істотними умовами договору про здійснення господарської діяльності у межах ІП між керуючою компанією та учасником є:

- » види діяльності, роботи, послуги, які здійснюються у межах індустріального парку;
- » переважне використання праці працівників - громадян України;
- » умови, обсяги та порядок створення і поліпшення об'єктів інженерно-транспортної інфраструктури та інших об'єктів на земельній ділянці учасника;
- » строк дії договору;
- » інвестиційні зобов'язання учасника;
- » фінансові відносини сторін;
- » відповідальність за невиконання сторонами зобов'язань; порядок продовження і припинення договору; права та обов'язки сторін; порядок вирішення спорів.

Об'єкти інженерно-транспортної інфраструктури ІП, надані керуючій компанії у користування (управління), учасникам у власність не передаються.

У разі ліквідації керуючої компанії статус учасників залишається незмінним до підписання договорів про здійснення господарської діяльності у межах ІП між новою керуючою компанією.

Розділом VIII передбачені засади стимулювання ІП.

Згідно статті 34 державна підтримка облаштування ІП може здійснюватися за рахунок коштів державного і місцевих бюджетів та з інших джерел.

Статтею 37 Закону передбачені умови ліквідації ІП: неукладення договору про функціонування ІП, відсутність господарської діяльності ІП протягом певного строку.

Також Законом внесені зміни до Митного кодексу України, якими передбачено ввезення без сплати ввізного оми та обладнання та устаткування, необхідних для здійснення господарської діяльності у межах ІП.



ДОДАТОК Б

Назва політики / стратегії	Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року ⁷⁸	
Тип політики	Указ Президента України	
Головний автор	Мінекономіки, всі державні органи	
Впровадження	2019-2030	
Цілі та стратегії	Цілі сталого розвитку України ⁷⁹ на період до 2030 року є орієнтирами для розроблення проектів прогнозних і програмних документів, проектів нормативно-правових актів з метою забезпечення збалансованості економічного, соціального та екологічного вимірів сталого розвитку України.	
Відповідність GEIPP	Інфраструктура	Компетенція
	Енергія Вода Відходи та використання матеріалів Зміна клімату та природне середовище Соціальна інфраструктура Створення робочих місць Місцевий бізнес, розвиток МСП Створення економічної вартості	Екологічний та енергетичний менеджмент і моніторинг Системи соціального управління Соціальна інфраструктура (гендерний аспект) Соціальна інфраструктура (розвиток трудових ресурсів)
	Цілі Сталого Розвитку, адаптовані для України (2015–2030 роки): ЦСР 9 “Промисловість, інновації та інфраструктура” Завдання 9.1 ⁸⁰ : Розвивати якісну, надійну, сталу та доступну інфраструктуру Завдання 9.4: Сприяти прискореному розвитку високо- та середньовисокотехнологічних секторів переробної промисловості, які формуються на основі використання ланцюгів «освіта – наука – виробництво» та кластерного підходу за напрямками: розвиток інноваційної екосистеми; ЦСР 12 “Відповідальне споживання та виробництво” Завдання 12.1: Знизити ресурсоемність економіки Завдання 12.2: Зменшити втрати продовольства у виробничозбутових ланцюжках Завдання 12.4: Зменшити обсяг утворення відходів і збільшити обсяг їх переробки та повторного використання на основі інноваційних технологій та	

⁷⁸ <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/722/2019#Text>

⁷⁹ http://un.org.ua/images/SDGs_NationalReportUA_Web_1.pdf

⁸⁰ <https://www.kmu.gov.ua/diyalnist/cili-stalogo-rozvitku-ta-ukrayina>



виробництв

ЦСР 7 “Доступна та чиста енергія”

Завдання 7.1: Розширити інфраструктуру та модернізувати мережі для забезпечення надійного та сталого енергопостачання

Завдання 7.3: Збільшити частку енергії з відновлюваних джерел у національному енергетичному балансі

Завдання 7.4: Підвищити енергоефективність економіки

ЦСР 8 “Гідна праця та економічне зростання”

Завдання 8.1: Забезпечити стійке зростання ВВП на основі модернізації виробництва

Завдання 8.2: Підвищувати ефективність виробництва на засадах сталого розвитку та розвитку високотехнологічних конкурентних виробництв

ЦСР 11 “Сталий розвиток міст і громад”

Завдання 8.3: Підвищити рівень зайнятості населення

ЦСР 13 “Пом’якшення наслідків зміни клімату”

Завдання 13.1: Обмежити викиди парникових газів в економіці

Соціально-економічна, Промислова конкурентоспроможність, Енергія, Екологічна

Категорія
регулювання



Назва політики / стратегії	Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони ⁸¹
Тип політики	Міжнародні зобов'язання
Головний автор	Всі державні органи
Впровадження	З 2014 року (діє безстроково)
Цілі та стратегії	<p>Політична частина: Політичний діалог та реформи, політичні асоціації, співпраця у зовнішній політиці та політиці безпеки.</p> <p>Економічна частина: справедливість, свобода та безпека; Торгівля та питання, пов'язані з торгівлею; Економічна та галузева співпраця; Фінансове співробітництво.</p> <hr/> <p>Стаття 338 визначає співпрацю, серед іншого, такі сфери:</p> <p>(i) сприяння енергоефективності та енергозбереження, в тому числі шляхом встановлення політики енергоефективності та правової та нормативної бази;</p> <p>(j) розвиток та підтримка відновлюваних джерел енергії;</p> <p>(k) зменшити викиди парникових газів;</p> <p>(l) науково-технічне співробітництво, приділяючи увагу енергоефективним та екологічно чистим технологіям, включаючи уловлювання та зберігання вуглецю та ефективні та чисті вугільні технології.</p> <p>Стаття 361 визначає сфери співпраці з метою збереження, захисту, поліпшення та відновлення якості навколишнього середовища, раціонального використання природних ресурсів та сприяння заходам на міжнародному рівні для вирішення регіональних чи глобальних екологічних проблем у сферах: a) зміна клімату; b) екологічне управління; c) якість атмосферного повітря; d) якість води та управління водними ресурсами; e) управління відходами та ресурсами; f) охорона природи, зокрема збереження і захист біологічного та ландшафтного різноманіття (екомережі); g) промислове забруднення і промислові загрози; h) хімічні речовини; l) міське середовище; m) екологічні збори.</p> <p>Стаття 378 включає положення щодо поліпшення ділового середовища для всіх суб'єктів господарювання, але з акцентом на малі та середні підприємства з урахуванням міжнародно визнаних принципів та практики.</p> <p>Стаття 379 включає, серед іншого, такі дії: (a) впроваджувати стратегії розвитку МСП; (b) створити кращі рамкові умови, які включають управління структурними змінами (реструктуризація) та екологічні та енергетичні проблеми, такі як енергоефективність та чистіше виробництво.</p> <p>Додатки до Угоди про асоціацію включають певні директиви ЄС, які мають бути імплементовані в українське законодавство.</p> <p>Відповідно до Додатку XXVII до глави 1 (із змінами, внесеними у 2019 році), Україна зобов'язується поступово наближати своє законодавство до законодавства ЄС:</p> <p>Енергоефективність: Директива 2012/27 / ЄС про енергоефективність</p> <p>Директива 2004/8 / ЄС про сприяння когенерації</p> <p>Директива 2002/91 / ЄС про енергетичні характеристики будівель</p> <p>Директива 2006/32 / ЄС про ефективність кінцевого споживання енергії та енергетичні послуги</p> <p>Директива 2005/32 / ЄС про створення основи для встановлення вимог екодизайну для енергоспоживаючих продуктів</p> <p>Директива 92/75 / ЄС щодо зазначення споживання енергії та інших ресурсів побутовими приладами шляхом маркування та стандартної інформації про товар</p> <p>Екодизайн: Директива 2009/125 / ЄС, що встановлює основу для встановлення вимог екодизайну для енергоносіїв</p> <p>Відновлювані джерела енергії: Директива 2009/28 / ЄС про сприяння використанню енергії з відновлюваних джерел</p>

⁸¹ <https://www.kmu.gov.ua/en/yevropejska-integraciya/ugoda-pro-asociacyu>



Згідно з Додатком ХХХ до глави 6 “Довкілля”, Україна зобов’язується наближати своє законодавство до законодавства ЄС:

Екологічне управління та інтеграція навколишнього середовища в інші сфери політики: Директива 2011/92 / ЄС про оцінку впливу певних державних та приватних проектів на навколишнє середовище (кодифікація)

Директива 2001/42 / ЄС про оцінку впливу певних планів та програм на навколишнє середовище

Директива 2003/4 / ЄС про доступ громадськості до екологічної інформації

Директива 2003/35 / ЄС, яка передбачає участь громадськості у розробці певних планів та програм, що стосуються навколишнього середовища

Якість повітря: Директива 2008/50 / ЄС про якість навколишнього повітря та чистіше повітря для Європи

Директива 2004/107 / ЄС щодо миш'яку, кадмію, ртуті, нікелю та поліциклічних ароматичних вуглеводнів в атмосферному повітрі

Управління відходами та ресурсами: Директива 2008/98 / ЄС про відходи

Директива 1999/31 / ЄС про звалище відходів

Директива 2006/21 / ЄС щодо поводження з відходами добувної промисловості

Директива 2000/60 / ЄС, що встановлює основу для дій Співтовариства у галузі водної політики

Директива 2007/60 / ЄС про оцінку та управління ризиками повені

Директива 91/271 / ЄС про очищення міських стічних вод

Охорона природи: Директива 2009/147 / ЄС про охорону диких птахів

Директива 92/43 / ЄС про збереження природних середовищ існування та дикої фауни та флори

Промислове забруднення та промислові загрози: Директива 2010/75 / ЄС про промислові викиди (комплексне запобігання та контроль за забрудненням) (перероблено)

Зміна клімату та захист озонового шару: Директива 2003/87 / ЄС про встановлення схеми торгівлі квотами на викиди парникових газів у межах Співтовариства та внесення змін до Директиви 96/61 / ЄС зі змінами, внесеними Директивою 2004/101 / ЄС

Регламент (ЄС) 842/2006 про деякі фторовані парникові гази

Регламент (ЄС) 2037/2000 про речовини, що руйнують озоновий шар

Відповідно до Додатку ХІ до глави 21 «Співпраця у сфері зайнятості, соціальної політики та рівних можливостей» Україна зобов’язується наблизити своє

законодавство до законодавства ЄС у сферах **трудового законодавства, боротьби з дискримінацією та гендерної рівності, охорони праці та безпеки праці.**

Відповідність GEIP	Інфраструктура	Компетенція
	<p>Енергія</p> <p>Вода</p> <p>Відходи та використання матеріалів</p> <p>Зміна клімату та природне середовище</p> <p>Створення робочих місць</p> <p>Місцевий бізнес, розвиток МСП</p> <p>Створення економічної вартості</p>	<p>Екологічний та енергетичний менеджмент і моніторинг</p> <p>Системи соціального управління</p> <p>Соціальна інфраструктура (гендерний аспект)</p>
<p>Положення Угоди про асоціацію корелюють із вимогами до ЕІП. У той же час період імплементації деяких положень директив ЄС є постійним процесом, який триває 2-11 років з дати прийняття Угоди про асоціацію.</p>		
Категорія регулювання	Соціально-економічна, Промислова конкурентоспроможність, Енергія, Екологічна, Інфраструктура	



Назва політики / стратегії	План заходів з виконання Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони ⁸²	
Тип політики	Національний план дій	
Головний автор	Уряд, всі державні органи	
Впровадження	2017-2027	
Цілі та стратегії	План дій визначає заходи для досягнення цілей Угоди про асоціацію, формулює 1943 завдання, що охоплюють 24 сфери, та встановлює умови та відповідальність органів влади щодо наближення законодавства України до законодавства ЄС.	
Відповідність GEIP	Інфраструктура	Компетенція
	Енергія Вода Відходи та використання матеріалів Зміна клімату та природне середовище Створення робочих місць Місцевий бізнес, розвиток МСП Створення економічної вартості	Екологічний та енергетичний менеджмент і моніторинг Системи соціального управління Соціальна інфраструктура (гендерний аспект)
	<p>План дій не містить певних положень щодо розвитку ЕІП, але містить заходи, що відповідають вимогам ЕІП в економічній, екологічній та соціальній сферах:</p> <ul style="list-style-type: none"> » підтримка розвитку когенерації (672-673); » обов'язковий облік споживання енергії (709), впровадження схеми зобов'язань щодо енергоефективності для досягнення цілі зменшення енергії (720-1), » створення Національної системи енергетичного аудиту (720-2), » визначення інструментів стимулювання впровадження заходів з енергоефективності (720-5) » приведення термінології у галузі використання відновлюваних джерел енергії у відповідність до вимог ЄС (757-54) » розробка та прийняття Стратегії розвитку промислового комплексу України для сприяння модернізації та реструктуризації окремих галузей в Україні (819) » реалізація Стратегії розвитку малих та середніх підприємств України на період до 2020 року (855) » соціальна політика та трудові відносини, що включає умови праці, безпеку, соціальні гарантії колективні договори, соціальний діалог, гендерну недискримінацію (дії 1314-1387) » встановлення процедури консультацій з органами охорони навколишнього середовища та процедури публічних консультацій (1689) » розробка та затвердження стратегії покращення якості повітря в рамках Стратегії Державної екологічної політики України (1694) » прийняття національного законодавства про державний моніторинг повітря (1696) » прийняття національного законодавства про поводження з відходами (1704) » запровадження спеціальних екологічних заходів для захисту перелітних видів 	

⁸² <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1106-2017-%D0%BF#Text>



диких птахів (1707)

- » підготовка планів поводження з відходами відповідно до п'ятирівневої ієрархії відходів та програм запобігання виникненню відходів (1705)
- » реалізація стратегії у галузі промислового забруднення та техногенних загроз в рамках Основних принципів (стратегії) державної екологічної політики України на період до 2020 року (1724)
- » формування та реалізація політики щодо зміни клімату (1726)
- » розробка національного плану розподілу квот на викиди парникових газів між установками (1729)
- » запровадження дозвільної системи для викидів парникових газів та системи введення в обіг одиниць квот на викиди парникових газів, що продаватимуться на національному рівні між установками в Україні (1730)
- » створення системи моніторингу, звітування та верифікації викидів парникових газів, а також процедур консультацій з громадськістю (1731)
- » впровадження дозвільної системи для об'єктів захоронення відходів та механізму повного покриття витрат на управління відходами (1756)
- » прийняття національного законодавства та визначення уповноваженого органу (органів) у сфері поводження з відходами (1757)
- » створення системи, яка забезпечить створення / розробку операторами (суб'єктами господарювання) планів поводження з відходами (1758)
- » встановлення процедур закриття та подальшого нагляду за місцями видобутку гірничих відходів; створення дозвільної системи, фінансових гарантій та системи контролю (1759)

Категорія
регулювання

Соціально-економічна, Промислова конкурентоспроможність, Енергія, Екологічна



Назва політики / стратегії	Програма діяльності Кабінету Міністрів України ⁸³	
Тип політики	Політика, стратегія	
Головний автор	Органи у складі Кабінету Міністрів України	
Впровадження	2020 рік	
Цілі та стратегії	Подолання економічної кризи, євроінтеграція, підвищення якості життя, екологізація виробництва	
Відповідність GEIPP	Інфраструктура	Компетенція
	Енергія Вода Відходи та використання матеріалів Зміна клімату та природне середовище Соціальна інфраструктура Створення робочих місць Місцевий бізнес, розвиток МСП Створення економічної вартості	Екологічний та енергетичний менеджмент і моніторинг Системи соціального управління Соціальна інфраструктура (гендерний аспект) Соціальна інфраструктура (розвиток трудових ресурсів) Діалог та комунікація з місцевими громадами
	<p>Напрями узгоджуються із GEIPP-Україна, зокрема:</p> <p>1.3. Забезпечення рівних прав та можливостей жінок та чоловіків</p> <p>5.1. Розвиток підприємництва (надання фіскальної, регуляторної і фінансово-кредитної підтримки, стимулювання, запровадження програм кредитної підтримки суб'єктів малого та середнього підприємництва, створення інструментів залучення інвестицій)</p> <p>5.3. Відновлення вітчизняної промисловості (створення фіскальних, регуляторних та адміністративних умов для виробництва високотехнологічної продукції, фіскальне стимулювання, сприяння розвитку індустріальних парків як інвестиційних майданчиків з інженерно-технічною та транспортною інфраструктурою)</p> <p>5.4. Розвиток ринку праці (перезавантаження системи соціального діалогу; зростання безпеки, ефективна реалізація трудових прав)</p> <p>6.2. Ефективна податкова система (запровадження податкових стимулів для спрямування частини прибутку підприємств на реінвестування у власний розвиток).</p> <p>7.4. Автомобільний транспорт та автомобільні дороги (збільшення обсягів дорожнього будівництва).</p> <p>8.1. Регіональний розвиток (збалансований розвиток територій, ефективне спрямування підтримки з Державного фонду регіонального розвитку)</p> <p>9.2. Екологічна політика (скорочення викидів парникових газів, зменшення викидів забруднюючих речовин в повітря, зменшення скидів у водні об'єкти, створення відкритої бази даних про обсяги промислового забруднення, запровадження системи управління хімічними речовинами, запобігання погіршенню стану навколишнього природного середовища та виникненню техногенних катастроф та аварій)</p> <p>10.1. Соціальні стандарти та якісні послуги.</p>	
Категорія регулювання	Соціально-економічна, Промислова конкурентоспроможність, Енергія, Екологічна	

⁸³ <https://www.kmu.gov.ua/npas/pro-zatverdzhennya-programi-diyalnosti-kabinetu-ministriv-t120620>



Назва політики / стратегії	План пріоритетних дій Уряду на 2020 рік⁸⁴	
Тип політики	Національний план дій	
Головний автор	Органи у складі Кабінету Міністрів України	
Впровадження	2020	
Цілі та стратегії	Подолання економічної кризи, євроінтеграція, екологізація виробництва, підвищення якості життя	
Відповідність GEIPР	Інфраструктура	Компетенція
	Енергія Вода Відходи та використання матеріалів Зміна клімату та природне середовище Створення робочих місць Місцевий бізнес, розвиток МСП Створення економічної вартості	Системи соціального управління Соціальна інфраструктура (гендерний аспект) Соціальна інфраструктура (розвиток трудових ресурсів)
	<p>Планом передбачаються заходи із вдосконалення законодавства у таких сферах, що можуть мати вплив на розроблення політики ЕІП та/або корелювати із нею:</p> <ul style="list-style-type: none"> » Забезпечення рівних прав та можливостей жінок та чоловіків, зменшення розривів в оплаті праці чоловіків та жінок » Розвиток ринку праці, в тому числі підвищення професійного рівня, реінтеграція трудових мігрантів до розвитку малого підприємництва » Розвиток підприємництва, в тому числі малого та середнього бізнесу » Запровадження заходів податкового стимулювання, спрямованих на відновлення економічної активності суб'єктів господарювання після завершення карантину » визначення заходів на 2021—2023 роки з досягнення цілей Державної стратегії регіонального розвитку на період до 2027 року » реформування механізмів Державного фонду регіонального розвитку » Відновлення вітчизняної промисловості, в тому числі: <ul style="list-style-type: none"> » - впровадження концепції Індустрія 4.0; » - спрощення процедур приєднання до електро-, газо-, водних, транспортних мереж, отримання земельних ділянок під будівництво промислових об'єктів; » - збільшення кількості індустриальних парків, їх учасників, налаштування нових виробництв, створення робочих місць, збільшення надходжень до бюджетів усіх рівнів; » розроблення законопроектів щодо зменшення рівня промислового забруднення, встановлення вимог щодо застосування найкращих доступних технологій та методів управління, моніторингу та контролю промислової діяльності » затвердження Національного плану дій з енергоефективності на період до 2030 року » затвердження Державної цільової економічної програми з енергоефективності та розвитку відновлюваних джерел енергії на 2021—2025 	

⁸⁴ <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1133-2020-%D1%80#Text>



	<p>роки</p> <ul style="list-style-type: none"> » затвердження Інтегрованого плану з боротьби із зміною клімату та розвитку енергетики на період до 2030 року » запуск системи моніторингу, звітності та верифікації викидів парникових газів та розроблення механізмів скорочення викидів парникових газів » підготовка заходів для протидії до зміни клімату та заходів з адаптації » запровадження фінансово-економічних механізмів стимулювання зменшення скидів забруднених стічних вод у водні об'єкти » Прийняття Закону України «Про управління відходами» » Перегляд екологічного податку для підвищення його ефективності » Визначення концептуальних напрямів трансформації вугільних регіонів, залучення інвестицій, розвитку малого та середнього бізнесу (включає розвиток окремих ІП) » удосконалення аукціонної моделі підтримки виробництва електричної енергії з альтернативних джерел енергії
<p>Категорія регулювання</p>	<p>Соціально-економічна, Промислова конкурентоспроможність, Енергія, Екологічна</p>



Назва політики/ стратегії	Концепція створення індустріальних (промислових) парків⁸⁵	
Тип політики	Стратегія	
Головний автор	Мінекономіки	
Впровадження	з 2006	
Цілі та стратегії	Метою Концепції є визначення принципів та перспектив створення та розвитку ІП.	
Відповідність GEIPР	Інфраструктура	Компетенція
	Зміна клімату та природне середовище Місцевий бізнес, розвиток МСП Створення економічної вартості	Моніторинг функціонування ЕІП Планування та зонування
	<p>Концепція спрямована на:</p> <ul style="list-style-type: none"> » визначення критеріїв створення ІП (економічних, фінансово-бюджетних, екологічних); » вдосконалення законодавства для спрощення порядку надання земельних ділянок органам управління ІП і особливостей їх реєстрації та інвесторів; » визначення механізму стимулювання залучення коштів для проектів ІП; » реалізацію пілотних проектів ІП в Київській, Львівській, Одеській та Харківській областях, а за результатами - формування мережі ІП <p>На першому етапі (2006-2007 роки) передбачалось:</p> <ul style="list-style-type: none"> » розроблення нормативно-правової бази; » визначення перспективних територій для розміщення ІП на основі оцінки ресурсного потенціалу та проведення конкурсного відбору проектів створення таких ІП; » започаткування реалізації пілотних проектів ІП. <p>На другому етапі (2008-2010 роки) передбачалось:</p> <ul style="list-style-type: none"> » реалізація пілотних проектів ІП; » формування системи управління та моніторингу результатів діяльності ІП. <p>На третьому етапі (з 2009 року) передбачалось:</p> <ul style="list-style-type: none"> » проведення комплексного аналізу результатів реалізації пілотних проектів створення індустріальних (промислових) парків; » узагальнення результатів організації, переваг системи управління та механізму функціонування ІП; » удосконалення законодавства щодо діяльності ІП, включаючи схеми управління, координації та контролю; » створення мережі ІП у різних регіонах. <p>Координація роботи з реалізації Концепції покладена Мінекономіки. На сьогоднішній день більшість положень Концепції застарілі, і Концепція не містить чітких перспективних цілей та заходів на сьогоднішній день.</p>	
Категорія регулювання	Соціально-економічна, Регіональний розвиток	

⁸⁵ <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/447-2006-%D1%80/conv#Text>



Назва політики / стратегії	Державна стратегія регіонального розвитку на 2021-2027 роки ⁸⁶	
Тип політики	Політика	
Головний автор	Мінрегіон	
Впровадження	2021-2027	
Цілі та стратегії	Визначає генеральний вектор сталого розвитку регіонів відповідно до Цілей сталого розвитку України до 2030 року	
Відповідність GEIPР	Інфраструктура	Компетенція
	Енергія Вода Відходи та використання матеріалів Зміна клімату та природне середовище Соціальна інфраструктура Створення робочих місць Місцевий бізнес, розвиток МСП Створення економічної вартості	Екологічний та енергетичний менеджмент і моніторинг Системи соціального управління Соціальна інфраструктура (гендерний аспект) Соціальна інфраструктура (розвиток трудових ресурсів) Діалог та комунікація з місцевими громадами
	<p>Стратегією передбачаються завдання:</p> <ul style="list-style-type: none"> » Запровадження дієвих механізмів активізації діяльності індустріальних парків на територіях, де перебувають у стадії закриття вугледобувні та вуглепереробні підприємства. » Запровадження механізмів підтримки транскордонних індустріальних та технологічних парків. » Визначення та облаштування інфраструктури територій, у межах яких може провадитись виробнича діяльність, шляхом передбачення у проектах містобудівної документації промислових зон, промислових районів, груп підприємств або розташованих окремо підприємств, зокрема територій, на яких розміщена інноваційна інфраструктура, індустріальні парки, з урахуванням їх спеціалізації та транспортної доступності. » Забезпечення підтримки індустрії переробки та утилізації відходів, що використовує передові інноваційні технології. » Здійснення регіонами спільних заходів для розвитку економіки, транспортної інфраструктури, використання господарського комплексу, зменшення антропогенного впливу, впровадження переробки та утилізації побутових і виробничих відходів та принципів інтегрованого управління територією. » Сприяння переоснащенню виробництв на базі сучасних технологій, зокрема енергоефективних, ресурсозберігаючих та екологічно безпечних. » Сприяння розбудові інфраструктури (інженерної, цифрової, логістичної) територій для залучення інвестицій вугледобувних регіонів. » Розроблення та впровадження комплексу заходів щодо запобігання та адаптації до зміни клімату територій » Розвиток інженерної, транспортної інфраструктури <p>Завдання Стратегії отримують фінансування через механізм Державного фонду регіонального розвитку на конкурсній основі.</p>	

⁸⁶ <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/695-2020-%D0%BF#Text>



Також завдання Стратегії можуть фінансуватись за рахунок коштів державного бюджету, субвенцій з державного бюджету місцевим бюджетам, коштів місцевих бюджетів, коштів технічної допомоги та секторальної підтримки ЄС, інших міжнародних донорів, міжнародних фінансових організацій, коштів інвесторів, власних коштів підприємств.

**Категорія
регулювання**

Соціально-економічна, Регіональний розвиток, Екологічна, Енергія



Назва політики / стратегії	Державний фонд регіонального розвитку ^{87 88}	
Тип політики	Бюджетна політика	
Головний автор	Мінрегіон	
Впровадження	З 2012 року	
Цілі та стратегії	Фінансування проектів регіонального розвитку на конкурсній основі та відповідно до регіональних стратегій розвитку та планів заходів з їх реалізації	
Відповідність GEIPР	Інфраструктура	Компетенція
	Енергія Вода Відходи та використання матеріалів Зміна клімату та природне середовище Соціальна інфраструктура Створення робочих місць Місцевий бізнес, розвиток МСП Створення економічної вартості	Екологічний та енергетичний менеджмент і моніторинг Системи соціального управління Соціальна інфраструктура (гендерний аспект) Соціальна інфраструктура (розвиток трудових ресурсів) Діалог та комунікація з місцевими громадами
	<p>Витрати ДФРР спрямовані на реалізацію інвестиційних програм та проектів регіонального розвитку, спрямованих на регіональний розвиток, створення інфраструктури індустріальних парків та виконання пріоритетів Державної стратегії регіонального розвитку та регіональних стратегій.</p> <p>При фінансуванні з ДФРР встановлено вимогу до співфінансування з місцевих бюджетів на рівні 10%. Відбір проектів здійснюється на конкурсних засадах, що не є механізмом постійних інвестицій, а також обмежується обсягом коштів для ДФРР в щорічному державному бюджеті.</p> <p>Обласні та Київська державні адміністрації утворюють регіональні комісії для проведення оцінки та попереднього відбору проектів. Заявниками можуть виступати лише центральні та місцеві органи виконавчої влади, органи місцевого самоврядування, агенції регіонального розвитку. Загальна кошторисна вартість будівельних проектів (нове будівництво, реконструкція, реставрація, капітальний ремонт) становить від 5000 тис. грн., а для інших проектів - від 1000 тис. грн.</p> <p>Переліки інвестиційних програм та проектів подаються обласною та Київською міською держадміністраціями до Мінрегіону до 1 травня року, що передуює плановому. Для оцінки інвестиційних програм та проектів Мінрегіон формує Комісію. За результатами оцінки Комісією Мінрегіон подає на затвердження Уряду пропозиції щодо розподілу витрат ДФРР до 1 серпня року, що передуює плановому. Проекти можуть бути реалізовані за рахунок ДФРР в наступному бюджетному періоді.</p> <p>Критерії оцінки проектів⁸⁹:</p> <ul style="list-style-type: none"> » Територія охоплення вирішення проблеми (громада/и, район, область). » Вплив проекту на вирішення проблеми, що стоїть перед регіоном, громадою. » Інноваційність проекту. » Соціально-економічні особливості проекту. 	

⁸⁷ <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-17#Text>

⁸⁸ <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/196-2015-%D0%BF#n66>

⁸⁹ <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0488-15#Text>



» Залучення додаткових джерел фінансування.

Важливо, щоб реалізація проекту мала безпосередній вплив, наприклад, на збільшення бюджету розвитку заявника, і могла б збільшити індекс конкурентоспроможності регіону (міста), або створити додаткові можливості для інвестиційного клімату.

**Категорія
регулювання**

Соціально-економічна, Регіональний розвиток, Екологічна, Інфраструктура



Назва політики / стратегії	Основні засади (стратегія) державної екологічної політики України на період до 2030 року⁹⁰	
Тип політики	Політика, закон	
Головний автор	Міндовкілля	
Впровадження	2019-2030	
Цілі та стратегії	Метою державної екологічної політики є досягнення доброго стану довкілля шляхом запровадження екосистемного підходу до всіх напрямів соціально-економічного розвитку України з метою забезпечення конституційного права кожного громадянина України на чисте та безпечне довкілля, впровадження збалансованого природокористування і збереження та відновлення природних екосистем.	
Відповідність GEIPР	Інфраструктура	Компетенція
	Енергія Вода Відходи та використання матеріалів Зміна клімату та природне середовище	Екологічний та енергетичний менеджмент і моніторинг Діалог та комунікація з місцевими громадами
	<p>Цілі Стратегії:</p> <ul style="list-style-type: none"> » Формування в суспільстві екологічних цінностей і засад сталого споживання та виробництва » Забезпечення сталого розвитку природно-ресурсного потенціалу України » Забезпечення інтеграції екологічної політики у процес прийняття рішень щодо соціально-економічного розвитку України » Зниження екологічних ризиків з метою мінімізації їх впливу на екосистеми, соціально-економічний розвиток та здоров'я населення » Удосконалення та розвиток державної системи природоохоронного управління <p>Досягнення цілей державної екологічної політики здійснюватиметься двома етапами:</p> <p>до 2025 року передбачається стабілізація екологічної ситуації шляхом закріплення змін у системі державного управління, які відбулися шляхом реформування системи державного екологічного управління, імплементації європейських екологічних норм і стандартів, удосконалення систем екологічного обліку та контролю, впровадження фінансово-економічних механізмів стимулювання екологічно орієнтованих структурних перетворень в економіці, впровадження механізмів стимулювання підприємств до енергоефективності, впровадження електронного урядування, поширення екологічних знань, а також підвищення екологічної свідомості суспільства, інформатизація сфери охорони навколишнього природного середовища та природокористування усіх рівнів;</p> <p>до 2030 року передбачається досягнення істотних зрушень щодо покращення стану навколишнього природного середовища шляхом збалансованості між соціально-економічними потребами та завданнями у сфері збереження навколишнього природного середовища, забезпечення розвитку екологічно ефективного партнерства між державою, суб'єктами господарювання та громадськістю, сталого низьковуглецевого розвитку, який стане додатковим стимулом соціально-економічного розвитку України.</p>	
Категорія регулювання	Соціально-економічна, Екологічна	

⁹⁰ <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2697-19>



Назва політики / стратегії	Концепція реалізації державної політики у сфері промислового забруднення та План заходів з її виконання^{91 92}	
Тип політики	Політика	
Головний автор	Міндовкілля	
Впровадження	2019-2028	
Цілі та стратегії	Метою Концепції є створення відповідних правових та інституційних передумов для ефективного запобігання, зменшення і контролю промислового забруднення в Україні.	
Відповідність GEIPР	Інфраструктура	Компетенція
	Енергія Вода Відходи та використання матеріалів Зміна клімату та природне середовище	Екологічний та енергетичний менеджмент і моніторинг Діалог та комунікація з місцевими громадами
	Реалізація Концепції здійснюватиметься у три етапи: <u>2019-2021:</u>	
	<ul style="list-style-type: none"> » закріплення на законодавчому рівні 93 засад інтегрованого запобігання, зменшення та контролю промислового забруднення, обов'язковості застосування підприємствами найкращих доступних технологій та методів управління, взаємозалежності процедури оцінки впливу на довкілля з процедурою отримання інтегрованого дозволу, ведення обліку обсягів промислового забруднення і звітність підприємств, участь громадськості та доступ до інформації про видачу/переоформлення інтегрованого дозволу, транскордонний вплив; » впровадження реєстру (переліку) установок, експлуатація яких потребує отримання інтегрованого дозволу; » створення електронної інформаційної системи щодо інтегрованих дозволів та звітності підприємств про обсяги промислового забруднення » затвердження Міндовкіллям переліку найкращих доступних технологій та методів управління для першої-третьої категорій видів діяльності додатка 1 до Директиви 2010/75/ЄС, зокрема: "Енергетика", "Виробництво та обробка металів", "Промисловість з переробки мінеральної сировини"; » підвищення інституційної спроможності Міндовкілля 	
	<u>2022-2024:</u>	
	<ul style="list-style-type: none"> » розроблення та затвердження Міндовкіллям переліку найкращих доступних технологій та методів управління для четвертої-п'ятої категорій видів діяльності додатка 1 до Директиви 2010/75/ЄС, зокрема: "Хімічна промисловість", "Поводження з відходами"; » впровадження пілотних проєктів з видачі інтегрованих дозволів; 	

⁹¹ <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/402-2019-%D1%80#Text>

⁹² <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1422-2019-%D1%80#Text>

⁹³ Урядовим законопроектом передбачаються, що отримання інтегрованого дозволу буде обов'язковим для підприємств енергетики, виробництва та обробки металів, переробки мінеральної сировини, хімічної промисловості, управління небезпечними відходами
http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=70077





2025-2028:

- » затвердження Міндовкіллям переліку найкращих доступних технологій та методів управління для шостої категорії видів діяльності додатка 1 до Директиви 2010/75/ЄС: “Інші види діяльності”;
- » підвищення кваліфікації; удосконалення нормативно-правової бази.

Соціально-економічна, Екологічна



Назва політики / стратегії	Закон України «Про оцінку впливу на довкілля» ⁹⁴	
Тип політики	Закон	
Головний автор	Міндовкілля	
Впровадження	3 2017	
Цілі та стратегії	Закон встановлює правові та організаційні засади оцінки впливу на довкілля, спрямованої на запобігання шкоді довкіллю, забезпечення екологічної безпеки, охорони довкілля, раціонального використання і відтворення природних ресурсів, у процесі прийняття рішень про провадження господарської діяльності, яка може мати значний вплив на довкілля, з урахуванням державних, громадських та приватних інтересів.	
Відповідність GEIPP	Інфраструктура	Компетенція
	Зміна клімату та природне середовище	Діалог та комунікація з місцевими громадами
	<p>Відповідно до закону, індустріальні парки є видом пропонованої діяльності та об'єктами, які можуть спричинити значний вплив на навколишнє середовище, тому індустріальні парки підлягають оцінці впливу на довкілля (ОВД).</p> <p>Процедура ОВД передбачає такі етапи:</p> <ul style="list-style-type: none"> » повідомлення суб'єктом господарювання уповноваженому державному органу (або місцеві державні адміністрації, або Міндовкілля) про заплановану діяльність, яка підлягає ОВД; » підготовка суб'єктом господарювання звіту про ОВД; » громадські слухання; » аналіз уповноваженим державним органом інформації, наданої у звіті про ОВД, включаючи інформацію, отриману під час громадських слухань; » надання висновку щодо ОВД уповноваженим державним органом; » розгляд висновку щодо ОВД у рішенні про проведення запланованої діяльності уповноваженою державою чи органом самоврядування, яке видасть відповідний дозвіл (рішення) на діяльність; » якщо це передбачено висновком ОВД, відповідний суб'єкт господарювання здійснюватиме моніторинг проекту після його завершення <p>Невиконання процедури ОВД може бути підставою для призупинення дії або заборони планованої діяльності.</p> <p>Якщо рішення про проведення планованої діяльності було прийнято уповноваженою державою чи органом самоврядування до набрання чинності Законом, Закон не охоплює таку діяльність (за деякими винятками). Висновки щодо державної екологічної експертизи, отримані до набрання чинності Законом, є дійсними.</p>	
Категорія регулювання	Соціально-економічна, Екологічна	

⁹⁴ <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2059-19#Text>



Назва політики / стратегії	Екологічний податок (Податковий кодекс України)⁹⁵	
Тип політики	Політика	
Головний автор	Кабінет Міністрів України, включно із Мінфіном, Міндовкілля, Держекоінспекцією, Державна податкова служба та інші компетентні органи	
Впровадження	З 2011 року	
Цілі та стратегії	Екологічний податок є фіскальним інструментом, який впливає на зменшення негативного впливу на навколишнє середовище шляхом зростання податкового навантаження разом із збільшенням негативного впливу на середовище.	
Відповідність GEIP	Інфраструктура	Компетенція
	Вода Відходи та використання матеріалів Зміна клімату та природне середовище	Екологічний та енергетичний менеджмент і моніторинг
	<p>Податковим кодексом встановлено фіскальний механізм, а саме екологічний податок з метою зменшення негативного впливу на навколишнє середовище,, що складається з оподаткування обсягів:</p> <ul style="list-style-type: none"> » викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря стаціонарними джерелами забруднення (згідно з переліком речовин, та класом небезпечності до речовин, які не увійшли до переліку; » скидів забруднюючих речовин у водні об'єкти (ставки різняться відповідно до рівня концентрації забруднюючих речовин; за скиди забруднюючих речовин у ставки та озера ставки податку збільшуються у 1,5 рази); » розміщення відходів (крім розміщення окремих видів (класів) відходів як вторинної сировини, що розміщуються на власних територіях (об'єктах) суб'єктів господарювання) (ставки податку встановлюються залежно від класу небезпеки та рівня небезпечності відходів; в межах населеного пункту та на відстані до 3 км від них ставки втричі вищі; за розміщення відходів на звалищах, які не забезпечують виключення забруднення атмосферного повітря або водних об'єктів, ставки податку збільшуються у 3 рази); » радіоактивних відходів (включаючи вже накопичені); » тимчасового зберігання радіоактивних відходів їх виробниками понад установлений особливими умовами ліцензії строк. » Ставка податку за викиди двоокису вуглецю становить 10 гривень за 1 тонну (якщо викиди більше 500 тонн за рік). » Також справляється рентна плата: <ul style="list-style-type: none"> » за користування надрами для видобування корисних копалин; за користування надрами в цілях, не пов'язаних з видобуванням корисних копалин; » за спеціальне використання води (у разі перевищення водокористувачами встановленого річного ліміту використання води рентна плата обчислюється і сплачується у п'ятикратному розмірі виходячи з фактичних обсягів використаної води понад встановлений ліміт використання води, ставок рентної плати та коефіцієнтів); 	

⁹⁵ <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>



	<p>» за спеціальне використання лісових ресурсів.</p> <p>Згідно з Бюджетним кодексом⁹⁶, 45% надходження від екологічного податку спрямовується до державного бюджету, а 55% - до спеціального фонду місцевого бюджету (із спрямуванням на локальні екологічні заходи).</p> <p>Екологічне оподаткування має переважно фіскальний характер при збільшенні негативного екологічного впливу. Ця система не є достатньо ефективною, адже на локальному рівні надходжень коштів недостатньо для впровадження дієвих екологічних заходів. На державному рівні надходження від податку спрямовуються на загальнодержавні витрати неекологічного характеру.</p>
Категорія регулювання	Екологічна

Назва політики / стратегії	Національна стратегія управління відходами в Україні до 2030 року ⁹⁷ та Національний план управління відходами до 2030 року ⁹⁸	
Тип політики	Стратегія	
Головний автор	Міндовкілля	
Впровадження	2017-2030	
Цілі та стратегії	Стратегія спрямована на вирішення критичної ситуації, яка склалася з утворенням, накопиченням, зберіганням, переробкою, знешкодженням та знешкодженням відходів та характеризується подальшим розвитком екологічних загроз. Стратегія передбачає запровадження принципів циркулярної економіки та розширення відповідальності виробника, щоб заохотити підприємства мінімізувати та переробляти відходи, а також встановити п'ятиступеневу ієрархію відходів , запроваджену в ЄС. Охоплює питання побутових відходів, промислових відходів, відходів будівельних та ремонтних робіт, небезпечних відходів, відходів сільськогосподарського виробництва, конкретних видів відходів (відходи упаковки, відходи електричного та електронного обладнання, відпрацьовані батареї, акумулятори та акумулятори, медичні відходи).	
Відповідність GEIPP	Інфраструктура	Компетенція
	<p>Енергія</p> <p>Вода</p> <p>Відходи та використання матеріалів</p> <p>Зміна клімату та природне середовище</p> <p>Соціальна інфраструктура</p> <p>Створення робочих місць</p> <p>Місцевий бізнес, розвиток МСП</p> <p>Створення економічної вартості</p>	<p>Екологічний та енергетичний менеджмент і моніторинг</p> <p>Діалог та комунікація з місцевими громадами</p>
	<p>Стратегією та Національним планом передбачається впровадження політики управління відходами, що в відбуватиметься шляхом адаптації до законодавства ЄС, зокрема заплановано прийняття базових законів із управління, захоронення, спалювання відходів.</p> <p>У сфері промислових відходів, зокрема, передбачається:</p> <ul style="list-style-type: none"> » Затвердження регіональних планів управління відходами » Розроблення підприємствами планів управління відходами видобувної промисловості <p>Впровадження економічних інструментів:</p> <ul style="list-style-type: none"> » для стимулювання створення об'єктів інфраструктури з оброблення відходів 	

⁹⁶ <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-17#Text>

⁹⁷ <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/820-2017-%D1%80#Text>

⁹⁸ <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/820-2017-%D1%80#Text>



- » для стимулювання використання біомаси відходів виробництва продукції сільського господарства для виробництва біопалива, електричної та теплової енергії
- » для запобігання утворенню небезпечних відходів, зокрема шляхом оподаткування
- » прийняття закону щодо запровадження економічного стимулювання впровадження екологічно чистих технологій виробництва та розширення можливостей перероблення (рециклінгу)
- » прийняття закону щодо вироблення фінансово-економічного механізму (створення Фонду управління промисловими відходами) для розбудови єдиної інфраструктури з оброблення промислових відходів та необхідного науково-технічного супроводу

Вдосконалення інституційної структури: утворення центрального органу виконавчої влади з питань управління відходами, міжвідомчої координаційної ради з науково-дослідних робіт з перероблення (рециклінгу) і утилізації відходів
Зміцнення кадрового потенціалу, зокрема, розроблення стандартів вищої освіти
Впровадження систем екологічного менеджменту на підприємствах для покращення екологічної ефективності та запровадження заходів із запобігання забрудненню

Створення ефективної системи управління осадам стічних вод

Створення інфраструктури для оброблення небезпечних відходів (в тому числі утворення Національного центру управління небезпечними відходами, інвентаризація об'єктів оброблення небезпечних відходів)

Впровадження та застосування найкращих доступних технологій для утворювачів промислових відходів та об'єктів оброблення промислових відходів

Створення інфраструктури для оброблення промислових відходів та відходів видобувної промисловості

Створення системи підготовки та підвищення кваліфікації фахівців у сфері поводження з промисловими відходами, їх навчання та сертифікації

Соціально-економічна, Регіональний розвиток, Екологічна, Інфраструктура

Категорія регулювання

Назва політики / стратегії	Закон України «Про відходи»⁹⁹	
Тип політики	Закон	
Головний автор	Міндовкілля	
Впровадження	З 1998	
Цілі та стратегії	Закон визначає правові, організаційні та економічні основи діяльності, пов'язаної з запобіганням або зменшенням обсягів утворення відходів, їх збором, транспортуванням, зберіганням, сортуванням, переробкою, утилізацією та вивезенням, знешкодженням шляхом поховання, а також з попередженням негативного впливу відходи на навколишнє середовище та здоров'я людини.	
Відповідність GEIP	Інфраструктура	Компетенція
	Відходи та використання матеріалів Соціальна інфраструктура	Екологічний та енергетичний менеджмент і моніторинг

⁹⁹ <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/187/98-%D0%B2%D1%80#Text>



	Діалог та комунікація з місцевими громадами
	<p>Закон визначає компетенцію Уряду, місцевих державних адміністрацій та органів місцевого самоврядування, державної санітарно-епідеміологічної служби України, а також спеціально уповноважених органів виконавчої влади у сфері поводження з відходами.</p> <p>Закон запроваджує регулювання та норми:</p> <ul style="list-style-type: none"> » граничні показники утворення відходів у технологічних процесах; » конкретні показники утворення відходів, використання та втрати сировини в технологічних процесах; » інші норми, передбачені законодавством. <p>Закон зобов'язує юридичні особи забезпечувати утилізацію відходів та заходи щодо поводження з ними (загалом 20 зобов'язань).</p> <p>Закон України «Про відходи»¹⁰⁰ зобов'язує суб'єктів господарювання забезпечувати утилізацію відходів та впроваджувати заходи щодо поводження з ними (в цілому 20 зобов'язань). Також Закон зобов'язує отримувати дозвіл на операції з відходами або декларувати обсяг утворення відходів (залежно від обсягу утворення відходів) 101. В даний час Урядом не затверджено форм дозволів на відходи, а також процедури отримання такого дозволу (відсутні підзаконні акти). Тому впровадження цього документу здійснюватиметься після прийняття відповідного рішення Урядом.</p> <p>Мораторій на здійснення планових заходів із здійснення державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності не дозволяє органам державної влади систематично здійснювати екологічні перевірки (під час карантину) та контролювати сферу поводження з відходами. У той же час відповідальність (штрафи) за порушення в сфері поводження з відходами є дуже низькими порівняно з вартістю впровадження заходів щодо поводження з відходами¹⁰².</p> <p>Місцеві адміністрації та місцеві ради зобов'язані¹⁴ організувати збір та утилізацію побутових та інших відходів, включаючи відходи дрібних виробників, створювати облаштовані полігони, а також забезпечувати роздільний збір відходів. Водночас будівництво полігонів за встановленими вимогами потребує значних інвестицій і часто не може бути забезпечене місцевою владою через брак коштів місцевих бюджетів. Тому полігони часто практично існують у формі звалищ.</p> <p>Для управління небезпечними відходами потрібна ліцензія¹⁰³ та / або дозвіл на транскордонне переміщення небезпечних відходів¹¹. Ліцензійні вимоги встановлюють кадрові, організаційні та технологічні вимоги щодо поводження з небезпечними відходами. В Україні інфраструктура (мережа спеціалізованих підприємств) для зменшення небезпечних матеріалів є неефективною, тому кількість суб'єктів господарювання, які надають послуги з зменшення небезпечних та небезпечних матеріалів, є недостатнім.</p> <p>Соціально-економічна, Регіональний розвиток, Екологічна, Інфраструктура</p>
Категорія регулювання	

¹⁰⁰ <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/187/98-%D0%B2%D1%80#Text>

¹⁰¹ <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1360-98-%D0%BF#Text>

¹⁰² <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10#Text>

¹⁰³ <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/446-2016-%D0%BF#Text>



Назва політики / стратегії	Закон України «Про засади моніторингу, звітності та верифікації викидів парникових газів» ¹⁰⁴	
Тип політики	Закон	
Головний автор	Міндовкілля	
Впровадження	3 2021	
Цілі та стратегії	Закон, спрямований на адаптацію українського законодавства про моніторинг викидів парникових газів до законодавства ЄС та є необхідною умовою запровадження ринкових механізмів скорочення викидів. Закон є базовим, а практична система виконання зобов'язань буде визначена в <u>підзаконних</u> актах, що розробляються на даний час.	
Відповідність GEIPР	Інфраструктура	Компетенція
	Зміна клімату та природне середовище	Екологічний та енергетичний менеджмент і моніторинг
	Закон покладає на всіх операторів промислових установок зобов'язання: <ul style="list-style-type: none"> » зареєструвати промислові установки, що викидають ПГ, в єдиний державний реєстр (операторам також доведеться повідомляти про будь-які зміни інформації щодо промислових установок); » розробити план моніторингу відповідно до вимог, встановлених підзаконними актами; » подати план моніторингу на затвердження державного органу; » забезпечити моніторинг викидів парникових газів відповідно до плану моніторингу; » розробити звіт оператора та подати його на незалежну перевірку; » подати звіт перевіреного оператора до державного органу. <p>Очікується, що заходи, запроваджені Законом, охоплюють викиди ПГ у ключових видах діяльності, визначених Директивою 2003/87/ЄС, яка встановлює схему торгівлі квотами на викиди парникових газів у межах ЄС. Ця діяльність включає енергетику (наприклад, спалювання палива, нафтопереробні заводи), виробництво та переробка чорних металів (наприклад, випал металеві руди, виробництво чавуну та сталі) та мінеральну промисловість (наприклад, виробництво цементного клінкеру, виробництво виробів зі скла та кераміки) тощо.</p>	
Категорія регулювання	Соціально-економічна, Екологічна, Інфраструктура	

Назва політики / стратегії	Захист води та раціональне використання (Водний кодекс України, Податковий кодекс України) ¹⁰⁵	
Тип політики	Закон	
Головний автор	Міндовкілля	
Впровадження	3 1995	

¹⁰⁴ <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/377-20#Text>

¹⁰⁵ <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/213/95-%D0%B2%D1%80#Text>



Цілі та стратегії	Водний кодекс встановлює правову базу з метою забезпечення збереження, раціонального використання води для потреб громадян та промисловості, відтворення водних ресурсів, захисту води від забруднення, запобігання шкідливого впливу води та усунення їх наслідків.	
Відповідність GEIPP	Інфраструктура	Компетенція
	Вода	Екологічний та енергетичний менеджмент і моніторинг Діалог та комунікація з місцевими громадами
	<p>Організаційно-економічні заходи щодо забезпечення ефективного використання та охорони вод та відтворення водних ресурсів передбачають:</p> <ul style="list-style-type: none"> » видача дозволів на спеціальне використання води; » встановлення норм та розмірів плати за спеціальне використання води та викидання забруднень; » надання податкових, кредитних та інших пільг користувачам, якщо вони впроваджують маловідходні, безвідходні, енерго- та енергозберігаючі технології, проведення інших заходів, що зменшують негативний вплив на води відповідно до законодавства; » відшкодування збитків, заподіяних водним об'єктам у разі порушення законодавства. <p>Плата за спеціальне водокористування встановлюється з метою стимулювання ефективного використання та охорони вод, відтворення водних ресурсів та включає плату за використання води водних об'єктів та викидання забруднень. Розмір плати за користування водою визначається виходячи з норм, фактичних обсягів використаної води та встановлених лімітів на водокористування. Плата за втрату води під час транспортування встановлюється на власників водопровідних мереж.</p> <p>Встановлення норм водокористування та охорони та відтворення водних ресурсів здійснюється з метою забезпечення екологічної та санітарної безпеки води шляхом встановлення вимог до об'єктів, що підлягають регулюванню. Встановлені такі норми:</p> <ul style="list-style-type: none"> • норми екологічної безпеки водокористування; • екологічні норми якості води поверхневих та підземних вод; • норми гранично допустимого скидання забруднюючих речовин; • галузеві технологічні норми утворення речовин, що скидаються у водні об'єкти; • технологічні норми водокористування. 	
Категорія регулювання	Соціально-економічна, Екологічна, Інфраструктура	

Назва політики Закон України «Про альтернативні джерела енергії»¹⁰⁶

¹⁰⁶ <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/555-15#Text>



/ стратегії		
Тип політики	Закон	
Головний автор	Міненерго, Держенергоефективності, НКРЕКП	
Впровадження	З 2008	
Цілі та стратегії	Закон визначає правові, економічні, екологічні та організаційні принципи використання альтернативних джерел енергії та сприяння поширенню їх використання у паливно-енергетичному комплексі.	
Відповідність GEIPP	Інфраструктура	Компетенція
	Енергія Зміна клімату та природне середовище Створення економічної вартості	Послуги з управління ЕІП
	<p>Використання відновлюваних джерел енергії стимулюється шляхом встановлення «зеленого» тарифу на законодавчому рівні, гарантованого обов'язку держави закуповувати вироблену «чисту» електроенергію у виробників.</p> <p>«Зелений» тариф - спеціальний тариф на закупівлю електроенергії, що виробляється на об'єктах, що виробляють електроенергію: сонячні, вітрові, біомаса, біогаз, мікро-, міні-, малі гідроенергетичні, геотермальні електростанції (що стосується гідроенергетики, він застосовується лише до ГЕС до 10 МВт).</p> <p>Промислові підприємства і приватні домогосподарства можуть використовувати «зелений» тариф.</p> <p>Коефіцієнти «зеленого» тарифу встановлюються для кожного виду виробництва електроенергії, та є регресивними у часі залежно від дати введення електрогенеруючого об'єкта в експлуатацію.</p> <p>«Зелений» тариф встановлений на законодавчому рівні в євро і застосовується до 31 грудня 2029 р.</p> <p>За «зеленим» тарифом у енергопостачальників закуповується вся вироблена електроенергія, за винятком виробленої для власних потреб.</p> <p>Для отримання державної підтримки з 2020 року діє новий режим підтримки шляхом проведення аукціонів для вітрових електростанцій потужністю понад 5 МВт та сонячних електростанцій встановленою потужністю понад 1 МВт.</p>	
Категорія регулювання	Соціально-економічна, Екологічна, Інфраструктура, Енергія	



Назва політики / стратегії	Концепція реалізації державної політики у сфері зміни клімату на період до 2030 року та План заходів щодо її виконання ^{107 108}	
Тип політики	Стратегія	
Головний автор	Мінприроди	
Впровадження	2016-2030	
Цілі та стратегії	Концепція передбачає розроблення проектів законів та інших нормативно-правових актів для різних складових державної політики у сфері зміни клімату. Основні напрямки Концепції: зміцнення інституційної спроможності щодо формування і забезпечення реалізації державної політики у цій сфері, запобігання зміні клімату через скорочення антропогенних викидів і збільшення абсорбції парникових газів та забезпечення поступового переходу до низьковуглецевого розвитку держави, адаптація до зміни клімату. Концепція враховує основні положення Паризької угоди, де Україна є повноправною стороною.	
Відповідність GEIPР	Інфраструктура	Компетенція
	Зміна клімату та природне середовище Створення робочих місць Місцевий бізнес, розвиток МСП	Екологічний та енергетичний менеджмент і моніторинг Діалог та комунікація з місцевими громадами
	Концепцією та Планом заходів передбачається:	
	<ul style="list-style-type: none"> » запровадження систем моніторингу, звітності та верифікації викидів парникових газів та торгівлі квотами на викиди парникових газів » функціонування дозвільної системи на викиди парникових газів » підготовка Національного плану розподілу квот між установками » інтеграція заходів із запобігання зміні клімату та адаптації до неї в регіональні стратегії розвитку і плани заходів з їх реалізації » розроблення фінансових інструментів та механізмів державно-приватного партнерства у сфері зміни клімату » Ідентифікація міжнародних баз даних про найкращі доступні технології, спрямовані на скорочення антропогенних викидів, збільшення абсорбції парникових газів та адаптацію до зміни клімату, створення умов для доступу населення і суб'єктів господарювання до таких баз даних » Підготовка та виконання пілотних проектів з розроблення і реалізації місцевих планів з адаптації до зміни клімату на рівні регіонів, а також міст, селищ і сіл » Проведення інформаційно-просвітницьких заходів 	
Категорія регулювання	Соціально-економічна, Екологічна, Інфраструктура	

¹⁰⁷ <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/932-2016-%D1%80#Text>

¹⁰⁸ <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/878-2017-%D1%80#Text>



Назва політики / стратегії	Стратегія розвитку малого і середнього підприємництва в Україні на період до 2020 року та План заходів з її виконання^{109 110}	
Тип політики	Стратегія	
Головний автор	Мінекономіки	
Впровадження	2018-2020	
Цілі та стратегії	Метою Стратегії є сприяння розвитку підприємництва в Україні шляхом створення сприятливих умов для відкриття, ведення і зростання малого і середнього підприємництва через консолідацію зусиль усіх заінтересованих сторін, що забезпечить соціально-економічний розвиток в країні та підвищення рівень життя населення.	
Відповідність GEIPР	Інфраструктура	Компетенція
	Створення робочих місць Місцевий бізнес, розвиток МСП Створення економічної вартості	Екологічний та енергетичний менеджмент і моніторинг Системи соціального управління Діалог та комунікація з місцевими громадами
	Стратегією визначено шість стратегічних напрямів:	
	<ul style="list-style-type: none"> » створення сприятливого середовища для розвитку МСП » покращення доступу до фінансування » спрощення податкового адміністрування » популяризація підприємницької культури, розвиток навчання підприємницьким навичкам, в тому числі сприяння соціальній відповідальності, активізація співпраці з професійно-технічними закладами для професійного навчання та професійної переорієнтації відповідно до потреб ринку праці » сприяння експорту/інтернаціоналізації 	
	підсилення конкурентоспроможності та інноваційного потенціалу МСП (в тому числі екологізація виробництва).	
Категорія регулювання	Соціально-економічна, Регіональний розвиток, Екологічна	

¹⁰⁹ <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/504-2017-%D1%80#n8>

¹¹⁰ <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/292-2018-%D1%80#Text>



Назва політики / стратегії	Концепція реалізації державної політики у сфері сприяння розвитку соціально відповідального бізнесу в Україні на період до 2030 року та План заходів з її виконання ^{111 112}	
Тип політики	Політика	
Головний автор	Мінсоцполітики	
Впровадження	2020-2030	
Цілі та стратегії	Запровадження сучасних механізмів взаємодії держави і бізнесу, а також бізнесу і суспільства, які дадуть змогу посилити взаємну відповідальність усіх учасників суспільного життя, створити умови для подальшого соціально-економічного розвитку держави та суспільства, забезпечення в Україні сталого економічного зростання відповідно до Цілей Сталого Розвитку, інтеграційних процесів приєднання до ЄС.	
Відповідність GEIPР	Інфраструктура	Компетенція
	Соціальна інфраструктура Створення робочих місць	Екологічний та енергетичний менеджмент і моніторинг Системи соціального управління Соціальна інфраструктура (гендерний аспект) Соціальна інфраструктура (розвиток трудових ресурсів) Діалог та комунікація з місцевими громадами
	<p>В рамках Концепції та Плану заходів, зокрема, передбачається:</p> <ul style="list-style-type: none"> » Популяризація принципів та стандартів соціально відповідального бізнесу, проведення інформаційно-просвітницьких кампаній » Розроблення та реалізація плану національних та регіональних заходів щодо популяризації Цілей сталого розвитку, адаптованих для України » Підготовка рекомендацій підприємствам для удосконалення стратегій діяльності щодо охорони навколишнього природного середовища, пошуку нових можливостей для підвищення екологічних показників діяльності » Підготовка рекомендацій щодо впровадження бізнесом систем екологічного управління відповідно до ISO 14001:2015 (ISO 14001:2015, IDT) “Системи екологічного управління. Вимоги та настанови щодо застосування” » Підготовка рекомендацій бізнесу діяльності щодо удосконалення стратегій діяльності в частині врахування принципів та стандартів соціально відповідального бізнесу, впровадження ДСТУ ISO 26000:2019 (ISO 26000:2010, IDT) “Настанови щодо соціальної відповідальності” » Інтеграція принципів соціальної відповідальності в діяльність компаній в Україні » Моніторинг і оцінка розвитку соціальної відповідальності в Україні. Поширення інформації про розвиток соціально відповідального бізнесу. 	
Категорія регулювання	Соціально-економічна, Екологічна	

¹¹¹ <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/66-2020-%D1%80#Text>

¹¹² <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/853-2020-%D1%80#Text>



Назва політики / стратегії	Енергетична стратегія України на період до 2035 року “Безпека, енергоефективність, конкурентоспроможність”¹¹³	
Тип політики	Стратегія	
Головний автор	Міненерго	
Впровадження	2017-2035	
Цілі та стратегії	Метою Стратегії є задоволення потреб суспільства та економіки у паливно-енергетичних ресурсах технічно надійним, безпечним, економічно вигідним та екологічно чистим способом для забезпечення поліпшення умов життя суспільства.	
Відповідність GEIPР	Інфраструктура	Компетенція
	Енергія Відходи та використання матеріалів Зміна клімату та природне середовище Створення економічної вартості	Екологічний та енергетичний менеджмент і моніторинг Діалог та комунікація з місцевими громадами
	<p>Стратегія передбачає <u>три етапи реалізації</u>:</p> <p><u>До 2020 року</u>: реформування енергетичного сектору та наближення українського законодавства до європейського:</p> <ul style="list-style-type: none"> » Завершення впровадження третього енергетичного пакету ЄС; формування сучасних енергетичних ринків » Інституційне реформування державних енергетичних компаній та інтеграція до ENTSO-G » Збільшення внутрішнього видобутку природного газу » Прогресивне зменшення енергоємності ВВП (з 0,28 т.н.е./тис.долл США на рік в 2015 р. до 0,13 у 2035 р.) » Збільшення частки відновлюваних джерел енергії та інвестицій щодо Національного плану дій щодо скорочення викидів » Впровадження системи екологічного менеджменту та аудиту, зменшення викидів, запровадження схеми торгівлі квотами на викиди парникових газів <p><u>До 2025 року</u>: оптимізація та інноваційний розвиток енергетичної інфраструктури</p> <ul style="list-style-type: none"> » Інтеграція до ENTSO-E » Модернізація інфраструктури енергомереж, впровадження інтелектуальних мереж » Розвиток теплової інфраструктури залежно від місцевих ресурсів та регіональної специфіки » Досягнення країни щодо самостійного забезпечення природним газом вітчизняного виробництва » Подальше збільшення частки відновлюваних джерел енергії до 12% та інвестицій щодо Національного плану дій щодо скорочення викидів <p><u>До 2035 року</u>: забезпечення сталого енергетичного розвитку</p> <ul style="list-style-type: none"> » Інноваційний розвиток та когенераційні установки та будівництво АЕС замість захоронення або застарілих блоків » Широке впровадження інтелектуальних мереж та орієнтованих на клієнта мереж » Адаптація газотранспортної системи до реальних потреб 	

¹¹³ <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/605-2017-%D1%80#n2>



	<p>загальноєвропейського ринку газу</p> <ul style="list-style-type: none"> » Збільшення внутрішнього видобутку природного газу » Подальше збільшення відновлюваних джерел енергії становить до 25% ГЕС та інвестицій для подальшого скорочення викидів <p>Стратегія передбачає, що до 2025 року реформа енергетичного сектору України буде в основному завершена, досягнуті пріоритетні цілі безпеки та енергоефективності, забезпечено його інноваційне оновлення та інтеграція в енергетичний сектор ЄС. Реалізація завдань Стратегії після 2025 року вимагатиме підходів до енергетичного регулювання, заснованих на основних принципах ЄС, до розробки документів стратегічного планування та практичної діяльності щодо реалізації державної політики в енергетичному секторі.</p>
Категорія регулювання	Соціально-економічна, Енергія, Екологічна

Назва політики / стратегії	План заходів з реалізації етапу “Реформування енергетичного сектору (до 2020 року)” Енергетичної стратегії України на період до 2035 року “Безпека, енергоефективність, конкурентоспроможність” ¹¹⁴	
Тип політики	План дій	
Головний автор	Міненерго	
Впровадження	2018-2020	
Цілі та стратегії	Як перший етап Стратегії до 2020 року, План дій передбачає реформування енергетичного сектору та наближення українського законодавства до європейського.	
Відповідність GEIPP	Інфраструктура	Компетенція
	<p>Енергія</p> <p>Відходи та використання матеріалів</p> <p>Зміна клімату та природне середовище</p> <p>Створення робочих місць</p> <p>Створення економічної вартості</p>	Екологічний та енергетичний менеджмент і моніторинг
	<p><u>Євроінтеграція:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> » забезпечення виконання комплексу організаційних, технічних та інвестиційних заходів для приєднання об’єднаної енергетичної системи України до континентальної європейської енергетичної системи ENTSO-E » посилення інтеграції з енергетичними системами Енергетичного Співтовариства, отримання додаткових ресурсів для реалізації інфраструктурних проектів в секторі енергетики <p><u>Реформування ринків енергії:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> » запровадження нового ринку електричної енергії та запуск всіх його компонентів, » підтримка та переоснащення теплоелектростанцій та теплоелектроцентралей, » розроблення довгострокової Програми розвитку ядерної енергетики, » запровадження стратегічного планування та управління системою передачі електроенергії <p><u>Охорона навколишнього природного середовища</u></p>	

¹¹⁴ <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/497-2018-%D1%80#Text>



<ul style="list-style-type: none"> » розбудові системи утилізації відходів паливно-енергетичного комплексу, в тому числі відходів видобувної промисловості » охорона атмосферного повітря та запобігання зміні клімату, запровадження схеми торгівлі квотами на викиди парникових газів, скорочення викидів від великих спалювальних установок та розробка інструментів фінансування інвестиційних проектів з будівництва газоочисного обладнання, впровадження міжнародних стандартів екологічного менеджменту на підприємствах паливно-енергетичного комплексу » затвердження Державної цільової екологічної програми виведення з експлуатації уранових об'єктів <p><u>Енергоефективність:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> » імплементація Директиви ЄС 2012/27/EU про енергоефективність; » запровадження механізму стимулювання промислових підприємств до підвищення рівня енергоефективності; » забезпечення гарантованих джерел фінансування енергомодернізації промислових підприємств; » запровадження ринку зелених облігацій як інструменту залучення інвестицій у проекти з енергоефективності; » впровадження програм (планів) реалізації потенціалу енергоефективності та енергозбереження на місцевому рівні; » включення тематики енергоефективності до системи освіти <p><u>Розвиток відновлюваної енергетики</u>, включаючи нову модель аукціонної підтримки</p> <p>Реформування сфери теплопостачання, ринку природного газу</p>	<p>Соціально-економічна, Енергія, Промислова конкурентоспроможність, Екологічна</p>
Категорія регулювання	

Назва політики / стратегії	Закон України «Про індустріальні парки» ¹¹⁵	
Тип політики	Закон	
Головний автор	Мінекономіки	
Впровадження	З 2012	
Цілі та стратегії	Закон визначає правові та організаційні принципи створення та функціонування індустріальних парків на території України з метою забезпечення економічного розвитку та підвищення конкурентоспроможності певних територій, активізації інвестиційної діяльності, створення нових робочих місць, розвитку сучасних промислових та ринкових інфраструктура.	
Відповідність GEIP	Інфраструктура Енергія Вода Створення робочих місць Місцевий бізнес, розвиток МСП	Компетенція Послуги з управління ЕІП Моніторинг функціонування ЕІП Діалог та комунікація з місцевими громадами

¹¹⁵ <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/en/5018-17#Text>



	Створення економічної вартості
	<p>Законом визначаються основні терміни, зокрема, ІП, ініціатора ІП, керуючої компанії та учасників.</p> <p>Функціональне призначення ІП визначається його концепцією. Особливості правового регулювання залежно від функціонального призначення ІП та зобов'язання ініціатора та керуючої компанії ІП визначаються договором про його створення та функціонування.</p> <p>Право на створення ІП на землях державної і комунальної власності мають органи державної влади, органи місцевого самоврядування, а на створення ІП на землях приватної власності мають власники чи орендарі земельних ділянок, які відповідають вимогам щодо використання їх для ІП.</p> <p>Земельна ділянка ІП має належати до земель промисловості, бути придатною для промислового використання; площа земельної ділянки повинна становити 15 - 700 гектарів.</p> <p>Джерелами фінансування облаштування ІП можуть бути кошти державного та місцевих бюджетів, приватних інвесторів, у тому числі за моделлю державно-приватного партнерства, залучені кошти, включаючи кредити банків та інших фінансово-кредитних установ, кошти з інших незаборонених законодавством джерел.</p> <p>Рішення про створення ІП приймається ініціатором на основі затвердженої концепції ІП.</p> <p>ІП створюється на строк не менше 30 років.</p> <p>Відбір керуючої компанії ІП здійснюється ініціатором на конкурсних засадах, за результатами якого укладається договір між ініціатором створення та обраною керуючою компанією.</p> <p>Суб'єкт господарювання набуває статусу учасника з моменту укладення з керуючою компанією договору про здійснення господарської діяльності у межах ІП.</p> <p>Згідно статті 34 державна підтримка облаштування ІП може здійснюватися за рахунок коштів державного і місцевих бюджетів та з інших джерел.</p> <p>Статтею 37 Закону передбачені умови ліквідації ІП: неукладення договору про функціонування ІП, відсутність господарської діяльності ІП протягом певного строку. Також Законом внесені зміни до Митного кодексу України, якими передбачено ввезення без сплати ввізного омиа обладнання та устаткування, необхідних для здійснення господарської діяльності у межах ІП.</p>
Категорія регулювання	Соціально-економічна, Промислова конкурентоспроможність

Назва політики / стратегії	Проект Стратегії розвитку промислового комплексу України на період до 2030 року (проект станом на 07.07.2020)
Тип політики	Проект
Головний автор	Мінекономіки, Мінстратегпром
Впровадження	2020-2030
Цілі та стратегії	<p>Стратегія спрямована на досягнення цілей національного розвитку: сталий економічний розвиток, зростання рівня життя та соціальну стабільність, підвищення рівня національної безпеки.</p> <p>Завдання Стратегії:</p> <ul style="list-style-type: none"> » Модернізація та зростання промислового виробництва.



- » Регіональний розвиток промисловості.
- » Підвищення ресурсоефективності промисловості.

Відповідність GEIPP	Інфраструктура	Компетенція
	Енергія Вода Відходи та використання матеріалів Зміна клімату та природне середовище Соціальна інфраструктура Створення робочих місць Місцевий бізнес, розвиток МСП Створення економічної вартості	Послуги з управління ЕІП Моніторинг функціонування ЕІП Планування та зонування Екологічний та енергетичний менеджмент і моніторинг Системи соціального управління Соціальна інфраструктура (гендерний аспект) Соціальна інфраструктура (розвиток трудових ресурсів) Діалог та комунікація з місцевими громадами

Проект Стратегії містить визначення **еко-індустріальних парків** та **передбачає** стимулювання розвитку **еко-індустріальних парків** у різних регіонах України.

У проекті Стратегії завдання **модернізації та зростання промислового виробництва** розглядається за аспектами розвитку виробництва продукції з вищою доданою вартістю, зростання продуктивності та обсягів промислового виробництва, вдосконалення методів управління, інтеграцією та побудовою виробничих ланцюгів.

Передбачається вдосконалення механізмів залучення зовнішніх і внутрішніх інвестицій у промисловість, в тому числі на засадах державно-приватного партнерства, шляхом підвищення рівня інформаційного забезпечення потенційних інвесторів, розроблення інформаційних пакетів щодо регіонального промислового потенціалу, розширення доступу до грошових ресурсів (через взаємодію з банками, грантові програми тощо), вдосконалення механізму (порядку) надання державних гарантій під реалізацію пріоритетних інвестиційних проектів, сприяння розвитку форм страхування інвестицій. Стратегією передбачається спрощення ведення промислової діяльності (ефективне регулювання), реформування системи технічного регулювання, стандартизації та метрології, сприяння розвитку правових засад захисту економічної конкуренції шляхом подальшої гармонізації відповідного законодавства України з законодавством ЄС, розвиток концепції "Індустрія 4.0", просвітницькі заходи, впровадження нових професій та підвищення кваліфікації.

Підвищення економічної ефективності передбачається здійснювати через стимули фіскального типу, «горизонтальний» обмін досвідом між підприємствами, сприяння інтеграції підприємств до національних і міжнародних виробничих ланцюгів, сприяння створенню максимально повного циклу виробництва.

Стратегією передбачається забезпечення взаємної відповідності потреб промисловості та працівників.

Завдання **регіонального розвитку промисловості** розглядається в аспектах збільшення промислового виробництва в недостатньо промислово розвинених регіонах, посилення регіональних виробничих ланцюгів.

За цим напрямом передбачена імплементація підходу смарт-спеціалізації Європейської Комісії (Smart Specialisation Strategy), проведення глибокого аналізу промисловості в регіонах, запуск пілотних проектів, приєднання до Європейської Платформи смарт-спеціалізації (S3 Platform), інформаційна та організаційна підтримка органам місцевого самоврядування.



Регіональний розвиток також передбачає розвиток кластерного підходу, а також розвиток **індустріальних парків** (включаючи систему моніторингу діяльності), розвиток інфраструктури відповідно до потреб промисловості з урахуванням регіональної специфіки.

Завдання **зменшення ресурсоспоживання в промисловості** розглядається в аспектах підвищення ресурсоефективності за допомогою технологій, спрямованих на оптимізацію використання сировини та енергоносіїв, впровадження ефективних практик поводження з відходами. Передбачається широка інформаційна кампанія, заохочення промислових підприємств до впровадження систем управління енергетичним господарством та проведення аудитів; популяризація та розповсюдження практик управління ресурсами підприємства, що базуються на принципах концепції Lean Production, а також організаційних стратегій, базованих на ІТ-системах класу ERP, MES, а також систем менеджменту якості, заснованих на серії стандартів ISO 9000; впровадження системи енергетичного маркування енергоспоживчих продуктів, що відповідає законодавству ЄС.

За цим напрямом передбачається підтримка розвитку та незалежного функціонування ринку енергетичних послуг для підприємств і доступу малих і середніх підприємств до цього ринку; підтримка розвитку системи “зелених” сертифікатів та ваучерів як спеціальних форм безповоротної допомоги промисловим підприємствам, що запроваджують енергоефективні технології, запровадження системи стимулювання та підтримки ресурсоефективних заходів у промисловості, зокрема, за рахунок доступу до фінансування, сприяння запровадженню ринку “зелених облігацій” як механізму залучення інвестицій у проекти з відновлюваної енергетики, ресурсо- та енергоефективності.

З метою впровадження **ефективних практик поводження з відходами** передбачається впровадження 5-рівневої системи поводження з відходами, кластерний підхід для довгострокової кооперації промислових підприємств, заходи з побудови елементів циркулярної промисловості.

Категорія регулювання Соціально-економічна, Промислова конкурентоспроможність, Енергія, Екологічна

Назва політики / стратегії	Державно-приватне партнерство ¹¹⁶	
Тип політики	Закон	
Головний автор	Мінекономіки	
Впровадження	3 2010	
Цілі та стратегії	Взаємодія держави з приватними партнерами на довготривалій договірній основі для залучення інвестицій в економіку України, модернізацію промислової та соціальної інфраструктури, підвищення якості товарів, робіт та послуг.	
Відповідність GEIP	Інфраструктура	Компетенція
	Енергія Вода Відходи та використання матеріалів Соціальна інфраструктура Створення економічної вартості	Діалог та комунікація з місцевими громадами

¹¹⁶ <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2404-17#Text>



Державно-приватне партнерство - співробітництво між державою, територіальними громадами, що здійснюють управління об'єктами державної власності, органів місцевого самоврядування, Національною академією наук України, національних галузевих академій наук (державних партнерів) та юридичними особами, крім державних та комунальних підприємств, установ, організацій (приватних партнерів), що здійснюється на основі договору та відповідає ознакам державно-приватного партнерства.

Сфери застосування ДПП релевантні до політики ЕІП:

- » будівництво та/або експлуатація автострад, доріг, залізниць, злітно-посадкових смуг на аеродромах, мостів, шляхових естакад, тунелів і метрополітенів, морських і річкових портів та їх інфраструктури;
- » машинобудування;
- » збір, очищення та розподілення води;
- » забезпечення функціонування зрошувальних і осушувальних систем;
- » поводження з відходами, крім збирання та перевезення;
- » виробництво, розподілення та постачання електричної енергії;
- » виробництво та впровадження енергозберігаючих технологій;
- » в інших сферах діяльності, які передбачають надання суспільно значущих послуг.

Об'єктами ДПП є:

- » існуючі об'єкти, що перебувають у державній або комунальній власності;
- » створювані, новозбудовані об'єкти в рамках державно-приватного партнерства.

У рамках ДПП можуть бути укладені такі договори: концесійні договори; угоди про співпрацю; угоди про розподіл продукції; інші угоди.

У разі використання земельної ділянки в рамках державно-приватного партнерства, державний партнер надає приватному партнеру можливість користуватися такою земельною ділянкою протягом строку, визначеного договором, укладеним у рамках державно-приватного партнерства.

ДПП може фінансуватися з таких джерел:

- » фінансові ресурси приватного партнера;
- » фінансові ресурси, запозичені у встановленому порядку;
- » кошти державного та місцевих бюджетів; інші джерела, не заборонені законодавством.

Уряд або уповноважений орган приймає рішення про здійснення ДПП щодо об'єктів державної власності, проводить конкурс та затверджує результати для вибору приватного партнера.

Державна підтримка ДПП може бути забезпечена такими способами:

- » надання державних гарантій та місцевого самоврядування;
- » фінансування із використанням коштів державних місцевих бюджетів та інших джерел відповідно до національних та місцевих програм.

Держава гарантує дотримання встановлених законом умов праці приватних партнерів щодо виконання угод, укладених у рамках ДПП, а також дотримання прав та законних інтересів приватних партнерів.

Соціально-економічна, Промислова конкурентоспроможність, Екологічна, Інфраструктура

Категорія
регулювання



Назва політики / стратегії	Закон України «Про інвестиційну діяльність» ¹¹⁷	
Тип політики	Закон	
Головний автор	Мінекономіки	
Впровадження	3 1991	
Цілі та стратегії	Закон встановлює основні правові, економічні та соціальні умови здійснення інвестиційної діяльності в Україні.	
Відповідність GEIPP	Інфраструктура	Компетенція
	Створення економічної вартості	
	<p>Законом інвестиції визначені як всі види майнових та інтелектуальних цінностей, що вкладаються в об'єкти підприємницької та інших видів діяльності, в результаті якої створюється прибуток (доход) або досягається соціальний ефект. Під інвестиційною діяльністю розуміється сукупність практичних дій громадян, юридичних осіб і держави щодо реалізації інвестицій.</p> <p>У статті 3 визначені особливості інноваційної діяльності як однієї із форм інвестиційної.</p> <p>Статтею 12 визначені форми державного регулювання: управління державними інвестиціями, регулювання умов інвестиційної діяльності і контроль за її здійсненням інвесторами та учасниками інвестиційної діяльності.</p> <p>Регулювання умов інвестиційної діяльності здійснюється шляхом:</p> <ul style="list-style-type: none"> » фінансової допомоги у вигляді дотацій, субсидій, субвенцій, бюджетних позик на розвиток окремих регіонів, галузей, виробництв; » державних норм та стандартів; » антимонопольних заходів; » роздержавлення і приватизації власності; » визначення умов користування землею, водою, природними ресурсами; » політики ціноутворення; » проведення державної експертизи інвестиційних програм та проектів будівництва, інших заходів. <p>Законом декларується захист інвестицій та встановлюється державна гарантія стабільності умов здійснення інвестиційної діяльності, додержання прав і законних інтересів суб'єктів інвестиційної діяльності.</p> <p>В статті 19 Закону встановлюється, що інвестиції не можуть бути безоплатно націоналізовані, реквізовані або до них не можуть бути застосовані заходи, тотожні за наслідками. Такі заходи можуть застосовуватися лише на основі законодавчих актів України з відшкодуванням інвестору в повному обсязі збитків, заподіяних у зв'язку з припиненням інвестиційної діяльності.</p>	
Категорія регулювання	Соціально-економічна	

¹¹⁷ <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/en/1560-12?lang=uk#Text>



Назва політики / стратегії	Засади запобігання та протидії дискримінації в Україні ¹¹⁸	
Тип політики	Закон	
Головний автор	Міністерство юстиції України	
Впровадження	З 2020	
Цілі та стратегії	Запобігання та протидії дискримінації з метою забезпечення рівних можливостей щодо реалізації прав і свобод людини та громадянина.	
Відповідність GEIPP	Інфраструктура	Компетенція
	Соціальна інфраструктура	Соціальна інфраструктура (гендерний аспект)
	<p>Недискримінація полягає в усуненні та запобіганні дискримінації - ситуації, за якої особа та/або група осіб за їх ознаками раси, кольору шкіри, політичних, релігійних та інших переконань, статі, віку, інвалідності, етнічного та соціального походження, громадянства, сімейного та майнового стану, місця проживання, мовними або іншими ознаками, які були, є та можуть бути дійсними або припущеними (далі - певні ознаки), зазнає обмеження у визнанні, реалізації або користуванні правами і свободами в будь-якій формі.</p> <p>Відповідно до статті 2 Закону все законодавство України ґрунтується на принципі недискримінації, що передбачає незалежно від певних ознак:</p> <ul style="list-style-type: none"> » забезпечення рівності прав і свобод осіб та/або груп осіб; » забезпечення рівності перед законом осіб та/або груп осіб; » повагу до гідності кожної людини; » забезпечення рівних можливостей осіб та/або груп осіб. <p>Поширюється на такі сфери суспільних відносин:</p> <ul style="list-style-type: none"> » трудові відносини, у тому числі застосування роботодавцем принципу розумного пристосування; » освіта; » соціальний захист; » громадсько-політична діяльність; » доступ до товарів і послуг; » державна служба та служба в органах місцевого самоврядування; » правосуддя; » охорона здоров'я; » житлові відносини; » на інші сфери суспільних відносин. <p>Розроблення проектів нормативно-правових актів здійснюється з обов'язковим урахуванням принципу недискримінації. З метою виявлення у проектах нормативно-правових актів норм, що містять ознаки дискримінації, проводиться антидискримінаційна експертиза проектів нормативно-правових актів.</p> <p>Законом визначені суб'єкти щодо запобігання та протидії дискримінації, до яких належать державні органи та громадськість, та їх повноваження.</p>	
Категорія регулювання	Соціально-економічна	

¹¹⁸ <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5207-17#Text>



Назва політики / стратегії	Проект Закону про внесення змін до Податкового кодексу України, спрямованих на залучення інвестицій в промисловий сектор економіки шляхом запровадження стимулів в індустріальних парках ¹¹⁹ (№ 3724 від 23.06.2020)	
Тип політики	Проект Закону	
Головний автор	Комітет Верховної Ради України з питань економічного розвитку	
Впровадження	n/a	
Цілі та стратегії	Метою законопроекту є сприяння залученню прямих інвестицій у створення нових виробництв через механізм індустріальних парків для перетворення їх на рушійну силу економічного та промислового розвитку шляхом запровадження інвестиційних стимулів. Законопроект є пакетним до законопроекту № 3725 від 23.06.2020.	
Відповідність GEIPР	Інфраструктура	Компетенція
	Енергія Вода Відходи та використання матеріалів Соціальна інфраструктура Створення економічної вартості	Моніторинг функціонування ЕІП Планування та зонування
	Законопроектом пропонується внести наступні зміни до Податкового кодексу України та Закону про ІП:	
	<ul style="list-style-type: none"> » запровадження 3% ПДВ на ввезення на митну територію України устаткування, обладнання та комплектуючих до них, що ввозяться керуючими компаніями, учасниками ІП, для облаштування ІП та/або для подальшого здійснення учасниками ІП, господарської діяльності в їх межах; » звільнення від податку на прибуток протягом п'яти років і 50% податку на прибуток протягом наступних п'яти років для резидентів, що мають експортну виручку не менш як 70% від загального обороту; » визначення переліку критеріїв до учасників ІП, що мають право на застосування особливостей оподаткування (види діяльності, середня заробітна плата по підприємству); » компенсація керуючим компаніям, ініціаторам та учасникам ІП 50% витрат на приєднання до електромереж; » визначення уповноваженою державною установою у сфері ІП Державну інноваційна фінансово-кредитна установу; » встановити, що уповноважена державна установа у сфері ІП здійснюватиме: координацію розвитку ІП, моніторинг їх діяльності, компенсацію витрат на розвиток інфраструктури, представлятиме інтереси ІП в органах державної влади та міжнародних відносинах; » доручити Уряду розробити державну програму підтримки ІП, яка забезпечить кошти на компенсацію керуючим компаніям, ініціаторам та учасникам ІП половину витрат на підключення до електромереж. 	
Категорія регулювання	Соціально-економічна, Промислова конкурентоспроможність, Енергія	

¹¹⁹ http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=69253



Назва політики / стратегії	Проект Закону про внесення змін до Митного кодексу України, спрямованих на залучення інвестицій в промисловий сектор економіки шляхом запровадження інвестиційних стимулів в індустріальних парках ¹²⁰ (№ 3725 від 23.06.2020)	
Тип політики	Проект Закону	
Головний автор	Комітет Верховної Ради України з питань економічного розвитку	
Впровадження	n/a	
Цілі та стратегії	Метою законопроекту є сприяння залученню прямих інвестицій у створення нових виробництв через механізм індустріальних парків для перетворення їх на рушійну силу економічного та промислового розвитку шляхом запровадження інвестиційних стимулів. Законопроект є пакетним до законопроекту № 3724 від 23.06.2020.	
Відповідність GEIP	Інфраструктура	Компетенція
	Енергія Вода Відходи та використання матеріалів Соціальна інфраструктура Створення економічної вартості	Моніторинг функціонування ЕІП Планування та зонування
	<p>Законопроектом передбачається внесення змін до Митного кодексу України, спрямованих на звільнення при ввезенні на митну територію України від оподаткування митом устаткування, обладнання та комплектуючі до них, що ввозяться керуючими компаніями ІП, включених до Реєстру ІП, для облаштування ІП та/або здійснення господарської діяльності в їх межах, учасниками ІП, які відповідають встановленим Податковим кодексом критеріям.</p> <p>Законопроектом визначені коди УКТ ЗЕД зазначеного устаткування, яке може біти ввезене без сплати ввізного мита.</p> <p>Також передбачається звільнення при ввезенні на митну територію України від оподаткування митом сировина, напівфабрикати, що ввозяться у разі виробництва в межах ІП кінцевого продукту та експорту 100% готової продукції, виробленої з цієї сировини/напівфабрикатів.</p>	
Категорія регулювання	Соціально-економічна, Промислова конкурентоспроможність	

¹²⁰ http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=69254



Назва політики / стратегії	Проект Закону про внесення змін до Закону України «Про індустріальні парки», спрямованих на залучення інвестицій в промисловий сектор економіки шляхом запровадження стимулів в індустріальних парках ¹²¹ (№ 4416-1 10.12.2020) ¹²²	
Тип політики	Проект Закону	
Головний автор	Народні депутати України (Комітет з питань економічного розвитку)	
Впровадження	п/а	
Цілі та стратегії	Метою законопроекту є сприяння залученню прямих інвестицій у створення нових виробництв через механізм індустріальних парків.	
Відповідність GEIPP	Інфраструктура	Компетенція
	Соціальна інфраструктура Створення економічної вартості	Моніторинг функціонування ЕІП Планування та зонування
<p>Законопроект передбачає внесення змін до Закону про ІП щодо:</p> <ul style="list-style-type: none"> » визначення об'єктів, що можуть розміщуватися у складі ІП (офіси керуючої компанії, фінансові установи, об'єкти маркетингу та реклами; заклади освіти; бізнес-кампуси, акселератори, фонди, компанії-резиденти, лабораторії з розвитку інноваційних технологій; багатоцільові зали; пожежні частини; озеленені території; виробничі та інженерні будівлі і споруди); » доповнення функцій уповноваженого державного органу (Мінекономіки), включивши: розроблення роз'яснень та рекомендацій щодо дотримання керуючими компаніями, учасниками ІП законодавства; здійснення аналізу та узагальнення міжнародного досвіду в сфері ІП та залучення інвестицій; здійснення моніторингу діяльності ІП, розроблення плану їх розташування; визначати консультативно-дорадчі органи для розробки планів розвитку ІП; налагодження співробітництва з міжнародними фінансовими та іншими організаціями для реалізації проектів ІП; сприяння ІП у залучення учасників; надання консультаційної підтримки для розробки бізнес-плану та залучення джерел фінансування в ІП; сприяння освітньо-інформаційним заходам щодо ІП; » надання компенсації 50% на підключення та приєднання до електромереж в рамках ІП за рахунок коштів державного бюджету у порядку встановленому Урядом; » надання учасникам ІП компенсації відсоткових платежів за кредитами у залежності від частки експорту продукції власного виробництва у загальному доході від їх господарської діяльності з метою стимулювання не сировинного експорту; » надання компенсації відсоткових ставок за кредитами на облаштування ІП з метою стимулювання розвитку промислової інфраструктури ІП; » часткова компенсація інвестицій учасників ІП у створення виробництва, здійснені протягом перших трьох років господарської діяльності в межах ІП, за рахунок коштів державного бюджету в обсязі, що залежить від частки експорту продукції власного виробництва в загальному обсязі доходів 		

¹²¹ http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=70639

¹²² Проект Закону № 4416-1 не виключає положень законопроектів № 3724 та № 3725 (разом ці три проекти можуть створювати систематичні умови для розвитку ІП, зокрема, у разі їх об'єднання).



	господарської діяльності. Законопроект також передбачає внесення змін до Земельного кодексу України для спрощення процедур, пов'язаних із вилученням земель для розташування ІП, встановлення права земельного сервітуту для створення та будівництва інфраструктури для ІП.
Категорія регулювання	Соціально-економічна, Промислова конкурентоспроможність

Назва політики / стратегії	Проект Закону про внесення змін до деяких законів України щодо удосконалення засад створення та функціонування індустріальних парків (5021 від 04.02.2021) ¹²³	
Тип політики	Проект Закону	
Головний автор	Кабінет Міністрів України (Мінекономіки)	
Впровадження	п/а	
Цілі та стратегії	Забезпечення відповідності функціонування ІП розробленим та затвердженим концепціям ІП, узгодження законодавчої термінології, визначення процедури виключення ІП з Реєстру, визначення можливості провадження в межах ІП науково-технічної та складської діяльності, передбачення положень щодо можливості надання цільового фінансування за кошти державного і місцевих бюджетів для створення інфраструктури ІП, приєднання їх до інженерних мереж, будівництва об'єктів транспортної інфраструктури, передбачення положень щодо не стягнення плати за приєднання до електричних мереж оператора системи розподілу електроустановок малих систем розподілу ІП.	
Відповідність GEIPP	Інфраструктура	Компетенція
	Створення економічної вартості	Моніторинг функціонування ЕІП Діалог та комунікація з місцевими громадами
	<p>Законопроектом пропонується:</p> <ul style="list-style-type: none"> » в Законі України "Про регулювання містобудівної діяльності" визначити, що створення індустріальних парків є одним із шляхів комплексної забудови території, яка в тому числі має забезпечувати реалізацію інтересів соціально-економічного розвитку громад; » в Законі України "Про індустріальні парки" визначити: <ul style="list-style-type: none"> можливості провадження в межах ІП науково-технічної та складської діяльності; нові умови для включення ІП до Реєстру ІП (відповідність ініціативи створення ІП локальній стратегії розвитку, відсутність у межах ІП прийнятих в експлуатацію впродовж 20 останніх років закінчених будівництвом об'єктів виробничого призначення та/або відсутність у межах індустріального парку об'єктів виробничого призначення, що експлуатувалися впродовж 10 останніх років, відповідність намірів розміщення ІП містобудівній документації наявність договору оренди землі, наявність рішення орендодавця земельної ділянки про погодження концепції ІП); процедури для виключення ІП з Реєстру ІП; зобов'язання ініціатора здійснити облаштування ІП, забезпечити приєднання його до електричних, газових, водопровідних, каналізаційних мереж, мереж постачання теплової енергії (теплопостачання) та мереж зв'язку; встановлення уповноваженим державним органом форми отримання звітів від ІП, включених до Реєстру ІП; можливість облаштування ІП, у тому числі будівництва об'єктів виробничого 	

¹²³ http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=71012



призначення, їх приєднання до інженерних мереж, будівництво об'єктів транспортної інфраструктури за рахунок коштів державного і місцевих бюджетів та з інших джерел, не заборонених законодавством;

» у Законі України "Про ринок електричної енергії" визначити, що тарифи на послуги з передачі та розподілу електричної енергії можуть включати цільовий прибуток для приєднання до електричних мереж малих систем розподілу ІП, при цьому визначивши, що плата за приєднання до електричних мереж оператора системи передачі електроустановок малих систем розподілу індустріальних парків не стягується.

Категорія
регулювання

Соціально-економічна, Промислова конкурентоспроможність





